Ljubljana, sobota, 28. julija 1956

LETO XXII. Štev. 175

GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska PRAVICA

PROLETARCI VSEH DEŽEL, ZDRUŽITE SE!

»LJUDSKA PRAVICA« USTANOVLJENA 5. OKTOBRA 1934 — MED NARODNOOSVOBODILNO BORBO JE IZHAJALA KOT 14-DNEVNIK IN TEDNIK. OD OSVOBODITVE DO 1. JUL. 1951 KOT DNEVNIK, NATO PA KOT TEDNIK — OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA V REDAKCIJSKI POVEZANOSTI Z »BORBO«

BIVANJE PREDSEDNIKA TITA NA KRFU

RAZGOVORI S KARAMANLISOM

V družbi z grškim kraljevskim parom sta se predsednik Tito in njegova soproga sprehajala po mestu Krfu, kjer jih je prebivalstvo toplo pozdravljalo

Krf, 27. jul. (Tanjug). Na Krf je danes prispel predsednik grške vlade Konstantin Karamanlis v spremstvu ministra v predsedstvu vlade Konstantina Cacosa. Z letališča je Karamanlis takoj odšel v vilo »Mon répos«, kjer se je dalj časa razgovarjal s kraljem Pavlom.

Po tem sestanku je predsednik Karamanlis izjavil, da se bo popoldne sestal s predsednikom FLRJ Josipom Brozom Titom in da bo ob tej priložnosti govora o raznih vprašanjih.

Ob 17.30 sta bila predsednik vlade Karamanlis in minister Cacos na vljudnostnem obisku pri predsedniku FLRJ Josipu Brozu Titu. Grška državnika je svojemu gostu osebno predstavil kralj Pavel I. Navzoč je bil tudi izredni in opolnomočeni veleposlanik FLRJ v Grčiji Mišo Pavičevič.

V prijateljskem vzdušju so nato izmenjali mnenja o medsebojnih odnosih Grčije in Jugoslavije in o nekaterih vprašanjih skupnih koristi.

Predsednik Karamanlis bo ostal na Krfu do nedelje zvečer.

• Predsednik Tito in njegova soproga Jovanka Broz sta odšla včeraj proti večeru skupaj z grškim kraljevskih parom in člani kraljevske družine na krajši sprehod po mestu Krfu in okolici. Prebivalci Krfa so navdušeno pozdravili poglavarja prijateljskih in zavezniških dežel ter člane njunih družin, ko sta se počasi peljala v odprtem avtomobilu po mestnih ulicah. Ljudje so vzklikali grško-jugoslovanskemu prijateljstvu in pozdravljali predsednika Tita in kralja Pavla.

Dopoldne sta predsednik Tito in njegova soproga s svojima gostiteljema odšla na izlet s čolni okrog otoka.

Vreme na Krfu je zelo lepo.

Veleposlanik Djerdja se je vrnil v Kairo

Beograd, 27. jul. (Tanjug.) Jugoslovanski veleposlanik v Egiptu Josip Djerdja je odpotoval danes dopoldne z letalom iz Beograda v Kairo. V Jugoslaviji se je mudil med obiskom predsednika Egiptovske republike Gamala Abdel Naserja. Bil je član spremstva, dodeljenega predsedniku Egipta.

Firjubin pri Popoviću

Beograd, 27. jul. (Tanjug) Sovjetski veleposlanik v Beogradu N. Firjubin je včeraj obiskal državnega sekretarja za zunanje zadeve Kočo Popovića in mu izročil poziv Vrhovnega sovjeta ZSSR o razorožitvi. Vrhovni sovjet je poslal ta poziv parlamentom vseh dežel, besedilo, izročeno Koči Popoviću, pa bo poslano Ljudski skupščini FLRJ.

Delegacija naše mornarice odpotovala v SZ

Beograd, 27. jul. (Tanjug) Delegacija Jugoslovanske vojne mornarice pod vodstvom viceadmirala Mata Jerkovića je davi odpotovala v SZ, kjer bo prisostvovala proslavi Dneva sovjetske vojne mornarice.

Mollet spet terja zaupnico

Pariz, 27. jul. (AFP) Predsednik francoske vlade Guy Mollet je davi sprožil v parlamentu vprašanje zaupnice v zvezi z zakonskim osnutkom o izrednih kreditih za finansiranje operacij francoskih čet v Alžiru in v zvezi z vojaškim proračunom v celoti. O zaupnici bodo glasovali jutri dopoldne.

Nehru o prepovedi atomskih eksplozij

New Delhi, 27. jul. (Tanjug) Na vprašanje, kolikšne podpore je deležna Indija, ko predlaga v OZN prepoved atomskih poskusov, je indijski ministrski predsednik Nehru danes v parlamentu izjavil, da se »Jugoslavija in Sovjetska zveza zavzemata za popolno prepoved poskusnih eksplozij, Velika Britanija in Francija predlagata omejitev takšnih eksplozij, medtem ko ZDA sodijo, da mora biti takšna prepoved del sporazuma o razorožitvi.«

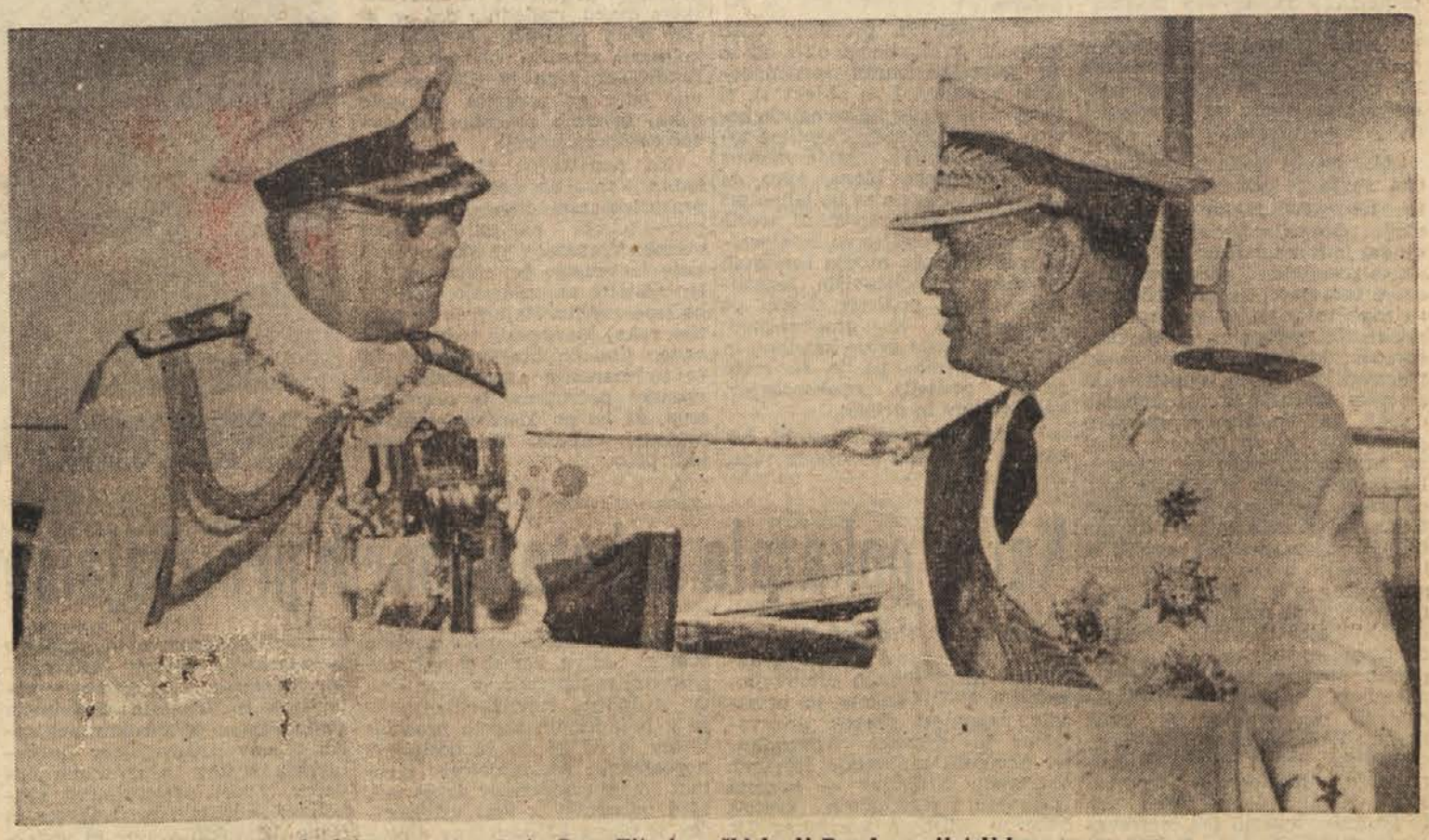

Predsednik republike Josip Broz Tito in grški kralj Pavel v prijateljskem razgovoru

Nacionalizacija Sueške družbe

Prebivalstvo je z navdušenjem sprejelo sklep egiptovske vlade — Veliko zborovanje v Aleksandriji — Sueški prekop razglašen za vojaško področje — Promet se normalno razvija — Reakcija v zahodnih deželah

Kairo, 27. jul. (AFP). Predsednik Egiptovske republike Gamal Abdel Naser je včeraj podpisal dekret o nacionalizaciji družbe Sueškega prekopa. Predsednik Naser je imenoval sinoči poseben odbor 12 članov, ki bo vodil nacionalizirano družbo.

Egiptovske oblasti so že ukrenile vse potrebno za prevzem sedeža in instalacij družbe Sueškega prekopa. Administrativni sedež družbe v Kairu je prišel pod strogo kontrolo egiptovske policije, vsi višji funkcionarji egiptovske vlade pa so prispeli v Ismailijo, da bi prevzeli glavni sedež in naprave na Sueškem prekopu.

Brž ko je radio sporočil odlok predsednika republike Naserja o nacionalizaciji družbe Sueškega prekopa, je začelo prebivalstvo Kaira proslavljati ta odlok. Ljudje so vzklikali in plesali po ulicah ter si medsebojno čestitali. Govor predsednika so znova objavili pozno ponoči in radijski aparati so iz kavarn in taksijev prenašali zgodovinski Naserjev odlok. Tudi v aleksandrijskem pristanišču in v mestu je bila sinoči velika proslava.

Na podlagi obvestila, ki so ga davi objavili osebju družbe Sueškega prekopa, postane vse področje prekopa vojaško torišče, ki sodi v pristojnost vojaških sodišč. Obvestilo so objavili v obliki zapisnika s prvega sestanka civilnih in vojaških predstavnikov egiptovske vlade ter šefov služb Sueške družbe.

V obvestilu je rečeno, da bodo sleherno akcijo, katere cilj je zloraba ali oškodo je koristi in imovine družbe, ali pa akcijo, ki pomeni motenje pravilnega poteka službe, smatrali za vojni zločin, za katerega so določene najstrožje kazni.

Včeraj so zapečatili prostore Sueške družbe v Kairu, vse telefonske zveze družbe pa prekinili. Okrog sedeža družbe blizu francoskega in angleškega veleposlaništva so postavili kordon vojakov.

Promet ladij po prekopu se normalno razvija. Egiptovska komisija je imela ponoči sestanek s predstavniki posameznih služb družbe Sueškega prekopa ter zahtevala od njih, naj zagotove normalno delo.

Čestitke Jordana in Libanona

Aman, 27. jul. (Reuter). Jordanski kralj Husein je poslal danes predsedniku egiptovske vlade Naserju brzojavko, v kateri mu čestita k sklepu vlade o nacionalizaciji Sueške družbe. V Amanu je danes na tisoče ljudi manifestiralo svoje razpoloženje in soglasje s sklepom egiptovske vlade.

Tudi libanonski državniki so pozdravili in podprli sklep egiptovske vlade o nacionalizaciji Sueškega prekopa. Predsednik libanonske vlade Abdulah Jafi je izjavil, da pomeni nacionalizacija Sueza dejanje suverenosti Egipta, ki mu ni moč ugovarjati.

ODMEV NACIONALIZACIJE V VELIKI BRITANIJI

EDEN: Posvetovali se bomo

Britanska vlada je poslala Egiptu protestno noto

London, 27. jul. (Reuter). Predsednik angleške vlade Anthony Eden je danes v Spodnjem domu izjavil, da »enostranski sklep egiptovske vlade o razlastitvi družbe Sueškega prekopa posega v angleške koristi in v koristi mnogih dežel«. Rekel je, da se bo posvetoval z drugimi zainteresiranimi deželami glede tega sklepa in glede »mnogo širših problemov, ki jih je sprožil ta sklep«.

Vodja laburistične opozicije Gaitskell je zahteval, naj pride vprašanje Sueza pred Združene narode in naj bi egiptovsko imovino v Londonu blokirali.

»Kar se tiče druge zahteve,« je rekel ministrski predsednik Eden, »ne želim neposredno odgovoriti vodji opozicije, lahko pa rečem, da smo že razmišljali o ukrepu, o katerem govori. Isto velja za predlog, naj bi se obrnili na Združene narode.«

V odgovoru na neko vprašanje je Eden potrdil, da bo imela vlada sejo in da bo proučila vprašanje Sueza, brž ko bo končana seja Spodnjega doma. Na vprašanje vodje skupine liberalcev Clementa Davisa, s katerimi državami se je Velika Britanija posvetovala ali se namerava posvetovati, je Eden odgovoril, da je vlada že navezala stike s Francijo in ZDA, davi pa jih je navezala z vsemi deželami Commonwealtha. Podpredsednik Konservativne stranke in član skupine »skrajnih« konservativcev lord Hinchinbrooke je zahteval, naj angleške čete znova zasedejo področje Sueza.

Nocoj so se sestali šefi angleških glavnih štabov treh rodov orožja in se posvetovali z ministrskim predsednikom Edenom.

Britanska vlada je poslala danes Egiptu uradno noto, v kateri protestira proti sklepu vlade o nacionalizaciji Sueškega prekopa. V noti je govora o »samovoljnem« ukrepu, dalje pa je rečeno, da ta korak »pomeni nevarnost« za svobodno plovbo skozi Suez. Na koncu poudarja britanska vlada, da bo odgovornost in posledice tega dejanja nosila egiptovska vlada.

Naserjev govor v Aleksandriji

Gradnjo asuanskega jezu bodo podprli s 100 milijoni dolarjev letnih dohodkov, ki jih donaša Sueški prekop

Aleksandrija, 27. jul. (Reuter-AFP). Predsednik Naser je imel včeraj v Aleksandriji pred kakimi 150.000 ljudmi govor, v katerem je poudaril, da se bo Egipt boril, da zagotovi svojo resnično neodvisnost — politično, gospodarsko in socialno.

Potem ko je ugotovil, da nedavni sklep ZDA o preklicu finančne pomoči pri izgradnji asuanskega jezu ni gospodarskega, marveč političnega značaja, je predsednik Naser izjavil, da so pomenili pogoji, v katerih sta bili Velika Britanija in ZDA lani pripravljeni finansirati asuanski jez, poskus, da bi Egipt »kontrolirali in gospodarsko izkoriščali«.

Ko je govoril o razgovorih, ki jih je imel s sovjetskim zunanjim ministrom Šepilovom, je predsednik Naser rekel, da je Šepilov ponudil pomoč Egiptu na vseh področjih na podlagi dolgoročnih posojil in brez slehernih drugih pogojev. Predsednik Naser je potem izjavil, da si politične neodvisnosti Egipta brez gospodarske neodvisnosti sploh ni moč misliti.

Njegova izjava, da je podpisal dekret o nacionalizaciji družbe Sueškega prekopa, je sprožila viharne ovacije zbranega ljudstva. »Zgradili bomo asuanski jez vzlic temu,« je rekel predsednik Naser. »Zato bomo porabili dohodke od Sueškega prekopa, ki znašajo do 100 milijonov dolarjev letno.« Predsednik Naser je rekel, da Egiptu ne bo treba zaprositi za tujo pomoč, ker si bo lahko pomagal z dohodki, ki jih bo imel od te družbe.

Predsednik Naser se je tudi dotaknil Bagdadske zveze, v kateri vidi Egipt izjalovljen poskus imperializma, da bi stisnil Egipt v klešče. »Arabski svet,« je rekel, »stoji pred zamaskiranim imperializmom, ki operira brez oboroženih sil, pač pa z vplivom in pritiskom.« O alžirskem vprašanju je predsednik Naser izjavil, da smatra stvar alžirskega ljudstva, ki se bori za neodvisnost, hkrati tudi za boj Egipta in da se zato Egipt nikoli ne bo desolidariziral s tem bojem.

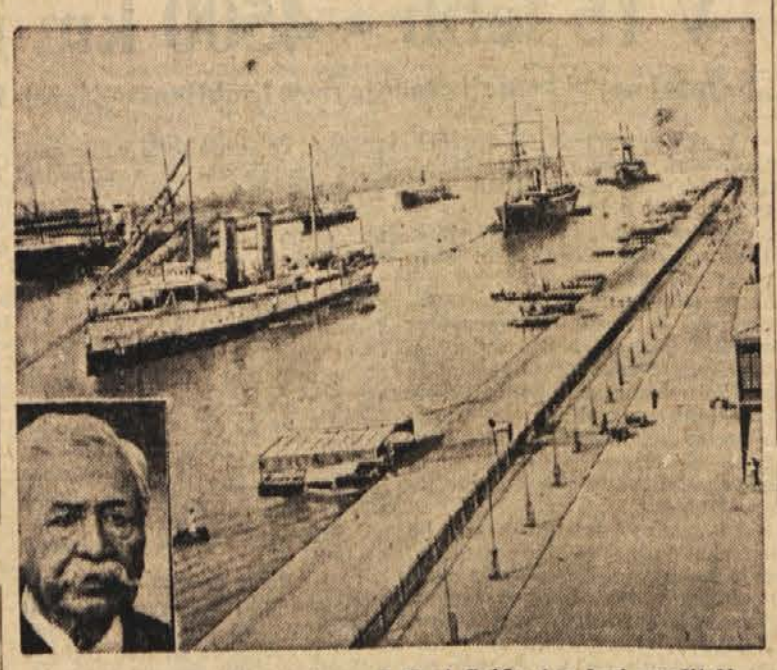

Pogled na Sueški prekop pri Port Saidu (na levi graditelj inž. Lesseps)

»Široke posledice«

Washington, 27. jul. (AP). — Predsednik Eisenhower se je danes dobro uro razgovarjal z državnim podsekretarjem Herbertom Hooverjem o nacionalizaciji Sueške družbe, potlej pa je imela vlada sejo, na kateri so tudi obravnavali to vprašanje.

Ameriško zunanje ministrstvo je objavilo sporočilo, v katerem je rečeno, da prinaša nacionalizacija Sueškega prekopa »široke posledice«. V kratkem sporočilu je tudi rečeno, da se je ameriška vlada začela »nemudoma posvetovati« z Veliko Britanijo in Francijo. Hkrati je rečeno, da ta egiptovski sklep »vznemirja« dežele, katerih gospodarstvo je odvisno od blaga, ki ga prevažajo po Sueškem prekopu.

Pineau za naglo akcijo

Pariz, 27. jul. (AFP). Francoski zunanji minister Christian Pineau je danes po seji vlade, na kateri so proučili položaj v zvezi s sklepom Egipta, izjavil, da Francija »ne more sprejeti enostranskega sklepa Egipta,« in pripomnil, da nacionalizacija Sueške družbe »hudo ogroža pravice in koristi Francije«. »Sklenili smo, da se bodo držali sporazuma z našimi zavezniki,« je rekel Pineau in sporočil, da ga je vlada pooblastila, da se o tem vprašanju razgovarja v Londonu, kamor prispe v ponedeljek. Francoski minister je izjavil, da je na davišnjem sestanku z egiptovskim veleposlanikom protestiral proti sklepu egiptovske vlade, ki je »do skrajnosti resnega značaja«. Pineau je rekel, da se bosta London in Pariz temeljito posvetovala in da so se začela posvetovanja tudi z ameriško vlado.

Na vprašanje, ali bo v zvezi z nacionalizacijo Sueške družbe sklicano mednarodno sodišče v Haagu, je francoski minister odgovoril, da bi bila to »počasna procedura« in da zahteva egiptovski sklep naglo akcijo.

Padec delnic na borzi

Pariz, 27. jul. (Reuter-AFP). Spričo sklepa egiptovske vlade o nacionaliziranju Sueške družbe je urad te družbe v Parizu objavil poročilo, v katerem opozarja francoske in tuje banke, da so vsi depoziti in premoženje družbe izključno njena lastnina, oziroma lastnina delničarjev in da smejo banke prevzeti samo tiste naloge, ki jih ima sama družba.

Egiptovski sklep o nacionaliziranju Sueškega prekopa je povzročil spremembe na pariški borzi. Največje spremembe se nanašajo na kapitalne delnice Sueza, ki so nazadovale za kakih 20 odstotkov. Občutno so padle tudi delnice nekaterih srednjevzhodnih petrolejskih družb.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 28. julija

Pretežno sončno vreme, proti večeru povečana oblačnost. Temperatura ponoči med 10 in 15, v Primorju okoli 20, najvišja dnevna temperatura do 29 stopinj Celzija.

STANJE VREMENA

Obširno področje nizkega zračnega pritiska z jedrom nad Baltiškim morjem se širi nad Srednjo Evropo. Frontalnim motnjam se tako odpira prosta pot proti Alpam.

XIII. Mariborski teden odprt

Maribor, 27. jul. — Danes dopoldne se je pred vhodom na razstavišče Mariborskega tedna zbralo večje število Mariborčanov, predstavnikov podjetij, družbenih organizacij in lokalne oblasti. Med njimi so bili tudi član Zveznega izvršnega sveta Ivan Maček, član Izvršnega sveta LRS Tone Bole, državni sekretar Sveta za blagovni promet dr. Boris Puc, ljudski poslanec dr. Maks Šnuderl in drugi gostje iz sosednih krajev. V imenu Mariborskega tedna je prisotne pozdravil predsednik upravnega odbora MT Rado Pušenjak, za njim pa je XIII. Mariborski teden otvoril predsednik Sveta za družbeni plan in finance mariborskega okraja inž. Stojan Perhavc.

Že nekaj dni so Mariborčani prihajali k razstavišču Mariborskega tedna, da si ogledajo, kako bo letos uspelo organizatorjem urediti nove razstavne prostore. Na razstavišču so delali do zadnjega hipa; treba pa je priznati, da je lepo urejeno.

Mariborski teden je gospodarska revija, je prikaz zmogljivosti in sposobnosti mariborske industrije. Gospodarstveniki menijo, da mu je treba dati čimveč trgovskega poudarka. Takšen vtis razstava tudi daje; ne gre več samo za manifestacijo, za grafikone in ponazorila, pač pa za prikaz proizvodov, ki so namenjeni široki potrošnji in ki jih industrija že serijsko izdeluje. Torej nobenih obljub, kaj bo, temveč razstava proizvodov, ki so kupcem takoj na razpolago. Sodeč ob razstavljenih proizvodih je mogoče reči, da ima na letošnjem Mariborskem tednu kovinska industrija glavno besedo, razen tekstilne seveda, ki ima že staro tradicijo. Največ razstavljalcev je iz Maribora in bližnje okolice, ne manjka jih tudi iz drugih krajev Slovenije, zlasti iz Ljubljane in tudi iz sosednjih republik. Med »tujci« zlasti vzbuja pozornost »Prvomajska«. Med domačimi razstavljalci so stari znanci: TAM, Metalna, IKI, Elektrokovina, Svaty, Impol, Hidromontaža, Mariborska livarna, MTT, Svila, Vigonka, Predilnica in tkalnica, tovarni poljedelskega orodja iz Maribora in Hoč, Železarna Ravne, Sana, Tovarna termo-električnih proizvodov Bistrica, Zlatorog, obrtna podjetja, živilska in lesna industrija. Na razstavišču je 85 razstavnih oddelkov.

V razstavnih prostorih obeh gimnazij v Mladinski ulici, ki so ju gospodarstveniki »preimenovali« v objekt I in objekt II, si torej obiskovalec lahko ogleda kopico zapeljivih reči. Tekstilne tovarne prikazujejo stotine vzorcev najrazličnejšega blaga, tako da trgovcem bržkone ne bo lahko pri srcu, ko se bodo spomnili svojih izložb. Na dvoriščih so izdelovalci poljedelskega orodja razstavili množico najrazličnejših kmetijskih strojev, podjetje Gradis pa mehanizacijo za gradbeništvo. TAM prikazuje svoje kamione in avtobuse, vmes pa je še vrsta ostalih podjetij, opekarnarjev, kamnosekov in drugih.

Mariborski teden ne bi bil, kar je, če bi mu manjkalo vina, plesa in zabave. Prireditelji so poskrbeli, da bo vse dni ustreženo najrazličnejšim okusom. Obiskovalci si bodo lahko ogledali tudi lovsko razstavo, gasilci pa so se ob svojem II. festivalu, ki bo te dni v Mariboru, izkazali s svojo, ki je prav lepo urejena. Že prvi dan so za dobro voljo poskrbeli »Veseli flosarji«, »Toti teater« in člani amaterskega operetnega ansambla v Domu JLA. Slovenski vaterpolisti so se potegovali za prvenstvo na Mariborskem otoku, naslednje dni pa se jim bodo pridružili še sabljači, kolesarji, atleti in rokometaši. Na Rotovškem trgu je SNG postavilo oder na prostem in obeta nekaj opernih predstav in dva večera opernih arij.

Na razstavišču Mariborskega tedna je torej zaživelo in zadihalo praznično razpoloženje. Najbrž bo prireditelјem naklonjeno tudi vreme. Vprašanje je samo, kako kaže barometer pri obiskovalcih. Prireditelji se nadejajo, da jih bo lepo število. Najbrž se ne motijo, zakaj Mariborski teden je bil vedno praznik Mariborčanov. In če so marsikje odpovedale »jadranske počitnice«, je prav gotovo, da bo na Mariborski teden pogledal vsakdo. Tako bi bilo tudi prav. -vd

ZA UTRJEVANJE PRIJATELJSTVA VSEGA SVETA

II. mednarodno študentsko srečanje

Še bolj kot na prvem so se poglobile prijateljske vezi in poznanstva na drugem mednarodnem srečanju študentov vsega sveta v Ljubljani, ki se ga udeležuje nad 40 študentov iz tujih držav in 15 z jugoslovanskih univerz. Enajstdnevno srečanje, od 21. do 31. t. m. so razdelili študentje na dva dela. V prvem, delovnem delu, so se tuji študentje seznanili v šestih različnih predavanjih z razvojem slovenske literature in dramatike, z razvojem slovenske glasbe, tovarišica Vida Tomšičeva jim je govorila o mednarodnem sodelovanju in aktivni borbi za svetovni mir, o mednarodnem študentskem sodelovanju na široki osnovi pa jim je govoril urednik »Tribune« Janko Popović. Na študentskem seminarju so se podrobno pogovorili tudi o delavskem samoupravljanju pri nas. Diskusija o tem vprašanju je bila pestra in množična. Dr. Metod Mikuž pa je seznanil tuje študente z razvojem in zgodovino NOB.

Marija Vilfan in Branko Babič v pogovoru s skupino udeležencev seminarja na sprejemu, ki ga je konec delovnega dela mednarodnega srečanja organiziral v klubu poslancev CK ZMS

Študentje so si v času obiska v Ljubljani ogledali Titove zavode »Litostroj«, hidrocentralo Medvode in muzej Narodne osvoboditve, Akademski pevski zbor in člani SKUD France Marolt pa so gostom priredili prisrčen večer narodnih pesmi in plesov.

V drugem delu tega srečanja si bodo tuji študentje ogledali nekaj slovenskih krajev, predvsem Bled, Bohinj, Kranjsko goro, Vršič, Trento, Bovec, Novo Gorico in Koper. Svoje potovanje bodo zaključili v študentovskem taboru v Ankaranu, kjer bodo ostali nekaj dni na oddihu. L. B.

Velike zaloge črnega premoga pri Pirotu

Pirot, 27. jul. Z raziskovanjem zemeljskih plasti vasi Rakita pri Pirotu so te dni ugotovili, da ima tamkajšnji premogovnik Jerma okrog 20 milijonov ton zalog črnega premoga. Strokovnjaki Inštituta za premog LR Srbije izjavljajo, da je moč črni premog iz Jerme kaj lahko voplemeniti, pri čemer dobimo produkt z znatno nižjim odstotkom pepela in žvepla, medtem ko se kalorična vrednost zviša na okrog 7000 kalorij. Prečiščeni črni premog je moči uporabljati v cementarnah, pa tudi za pridobivanje metalurškega koksa.

Predvideno je, da bodo vrjetno nakopali letno okrog 200.000 ton tega premoga.

Delegacija RKJ bo obiskala Poljsko

Na povabilo poljskega Rdečega križa bosta danes odpotovala v Varšavo predsednik Centralnega odbora jugoslovanskega Rdečega križa dr. Pavle Gregorič in predsednik nadzornega odbora generalmajor Petar Brajović.

Predstavnika jugoslovanskega Rdečega križa se bosta mudila na Poljskem teden dni in obiskala številne zdravstvene in socialne ustanove.

Kaj je pokazala anketa o zborih proizvajalcev v LR Hrvatski

Sabor LR Hrvatske je pred nedavnim razpisal anketo o aktivnosti in problemih zborov proizvajalcev. Ta anketa je prikazala dejavnost zborov proizvajalcev in njihovih odbornikov ter povečala zanimanje številnih družbenih činiteljev — zveznih poslancev, sindikalnih svetov, odborov SZDL in komitejev ZK za delo in probleme teh predstavniških organov proizvajalcev.

Po ugotovitvah ankete nekateri zbori proizvajalcev v LR Hrvatski ne opravičujejo povsem svojega naziva, ker so v njih neposredni proizvajalci v manjšini. Od skupnega števila odbornikov je v posameznih zborih proizvajalcev le od 33 do 58 odstotkov neposrednih proizvajalcev, medtem ko je uslužbencev dokaj več. Med odborniki iz vrst uslužbencev je okrog 30 odstotkov direktorjev in predsednikov zadrug, razen tega pa je med njimi mnogo drugih vodilnih uslužbencev, kakor komercialnih direktorjev, računovodij, poslovodij itd. Tak sestav nekaterih zborov proizvajalcev ne ustreza niti njihovemu karakterju niti razmerju med številom delavcev in uslužbencev v proizvodnji. V teh predstavniških organih je zlasti premalo predstavnikov in drugih članov delavskih svetov oziroma upravnih odborov. Nekateri uslužbenci, ki so odborniki zborov proizvajalcev, pa so preobremenjeni z dolžnostmi, ki jih zato kljub najboljši volji ne morejo uspešno opravljati. Tak sestav posameznih zborov proizvajalcev zato zmanjšuje učinkovitost v njihovem delu ter zožuje osnove delavskega in družbenega upravljanja.

V začetku, ko so bili zbori proizvajalcev še nova, nezadostno afirmirana institucija, s pomanjkljivimi izkušnjami in s še neobvladanim področjem delovanja, je bilo razmeroma malo ločenih sej okrajnih zborov oziroma zborov proizvajalcev. Sčasoma, ko so si zbori proizvajalcev pridobili izkušnje, pa so se osamosvojili in prevzeli v svoje roke posle, ki jim pripadajo. Tako je n. pr. zagrebški zbor proizvajalcev od izvolitve do konca leta 1955 imel 36 skupnih in 73 ločenih sej. So pa tudi primeri, ko prevladujejo skupne seje, kar zožuje iniciativo in odgovornost zborov proizvajalcev in kaže, da se le-ti še niso dovolj afirmirali.

DNEVNI REDI SO PREOBSEŽNI

Zbori proizvajalcev imajo mnogo dela, kar kažejo tudi dnevni redi njihovih sej, ki obsegajo od deset do trideset točk. Obsežni dnevni redi neugodno vplivajo na kvaliteto sklepov; po treh štirih podrobno obravnavanih problemih se odborniki že utrudijo in z zmanjšano pozornostjo sodelujejo v nadaljnjem delu seje. Nedvomno bi bile seje krajše in kvalitetnejše, če bi jih pogosteje sklicevali, kar pa je zvezano z dokajšnjimi stroški (seja zbora proizvajalcev na Reki stane na primer okrog 150 tisoč dinarjev. Po nekaterih mnenjih naj bi zato razbremenili dnevne rede tudi s tem, da bi bolje razdelili posle na posamezne okrajne zbore, komisije, svete in tajništva ljudskih odborov.

H kvalitetnejšemu delu zborov proizvajalcev mnogo pripomorejo njihove komisije, v katerih odborniki podrobneje obravnavajo posamezne probleme ter pripravljajo gradivo in predloge za zasedanja zborov proizvajalcev. Česte pa so pripombe v kolektivih in lokalnih skupnostih glede odnosa odbornikov nekaterih zborov proizvajalcev do delavskih svetov in upravnih odborov. Zbori proizvajalcev redkokdaj sklicujejo predsednike in člane delavskih svetov in upravnih odborov na posvetovanja o problemih, ki neposredno zadevajo koristi kolektivov. Mnogi odborniki se marsikdaj ne posvetujejo z organi delavskega upravljanja, preden gredo na zasedanja zborov proizvajalcev. Pred zbori proizvajalcev je torej še vedno nerešena naloga, da svoje odnose do organov delavskega samoupravljanja uredijo tako, da bi po eni strani delavski sveti in upravni odbori lahko bolj neposredno vplivali na sklepe zborov proizvajalcev in da bi po drugi strani ti organi delavskega upravljanja tesneje vsklajevali svojo politiko s koristmi skupnosti.

TESNEJŠE SODELOVANJE Z DRUGIMI ORGANIZACIJAMI

Za zdaj so samo v Zagrebu začeli upostavljati tesnejše sodelovanje med zborom proizvajalcev ter gospodarskimi združenji, zbornicami in posameznimi strokovnimi društvi (z organizacijami ekonomistov, inženirjev in tehnikov, agronomov itd.). Drugi zbori proizvajalcev v LR Hrvatski le poredko najdejo stike s temi činitelji, kar pa bi lahko učinkovito vplivalo na prizadevanja za dvig proizvodnosti, zniževanje proizvodnih stroškov itd.

Odbori SZDL sicer večkrat razpravljajo o problemih družbenega upravljanja na svojih področjih, vendar še ni čutiti dovolj sistematične pomoči organizacij SZDL zborom proizvajalcev ter niti sindikalni sveti nimajo rednih in organiziranih stikov z zbori proizvajalcev. Tudi republiški organi malokdaj pozivajo na posvetovanja in razgovore predstavnike zborov proizvajalcev, medtem ko veliko pozornost posvečajo okrajnim zborom ter vodilnim uslužbencem v aparatu ljudskih odborov.

Kljub pomanjkljivostim, ki se pojavljajo v delu zborov proizvajalcev, pa je nedvomno moč trditi, da so zbori proizvajalcev v celoti vzeto ogromno prispevali k razvijanju sistema samoupravljanja in nadaljnjemu napredku gospodarskega in družbenega življenja.

Elektrifikacija proge Reka—Zagreb

Reka, 27. jul. Davi okrog 8. je krenila z reške železniške postaje svečana kompozicija električnega vlaka proti Fužinam, končni železniški postaji od Reke proti Zagrebu, do katere so promet elektrificirali. Tako je doslej elektrificiranih 45 km železniške proge Reka—Zagreb. Zadnji odsek, ki so ga zdaj elektrificirali od Drivenika do Fužin, je dolg 10 km.

Za prvim vlakom z reškimi železničarji in progovnimi delavci, ki danes v Fužinah proslavljajo dan vstaje naroda Hrvatske in to novo delovno zmago, so začeli voziti tudi ostali potniški in brzi električni vlaki na tem odseku.

IZ PISARNE SLOVENSKE IZSELJENSKE MATICE

Nad tisoč rojakov

se bo udeležilo Izseljenskega tedna

Včeraj popoldne je prispela v Ljubljano skupina 60 rojakov iz Holandije, ki se bodo med svojim bivanjem v domovini udeležili proslav Izseljenskega tedna od 6. do 12. avgusta v Ljubljani.

V Jugoslaviji se trenutno mudi tudi okrog 250 rojakov iz prekomorskih dežel, predvsem iz Amerike. Do začetka Izseljenskega tedna bo obiskalo domovino še 111 rojakov iz francoske rudarske pokrajine Pas de Calais, ki so najavili svoj prihod za 30. julij. V začetku avgusta pričakujemo dve manjši skupini Slovencev iz ZDA ter 450 rojakov s področja Metza v Franciji. Pripeljali se bodo s posebnim vlakom. Prav tako bodo s posebnim vlakom prispeli 9. avgusta v Ljubljano rojaki iz Nemčije (okrog 300), ki se jim bosta med potjo pridružili dve manjši skupini iz Belgije in Holandije.

V okviru Izseljenskega tedna, ki ga slavimo v Jugoslaviji zapored že tretje leto in prvikrat v Ljubljani, bo 8. avgusta v Grosupljem svečano odkritje spomenika Louisu Adamiču, pokojnemu ameriškemu pisatelju slovenskega porekla. V Kidričevi ulici 5 v Ljubljani bo 9. avgusta otvoritev izseljenske razstave, dva dni kasneje pa bo v poslopju Slovenske filharmonije kulturna prireditev v počastitev zaključka letošnjega Izseljenskega tedna.

Kot formalen zaključek Izseljenskega tedna bo odigrana dne 12. avgusta v Ljubljani medmestna nogometna tekma Zagreb: Ljubljana. Zmagovalec bo prejel poseben izseljenski pokal.

Kakor kaže, se bo tretjega jugoslovanskega Izseljenskega tedna udeležilo nad 1000 rojakov. Svoje zastopnike bodo najbrž poslale tudi izseljenske matice iz drugih naših republik.

Delegacija zdravstvenih delavcev bo obiskala Kitajsko

Član Izvršnega sveta LRS dr. Jože Potrč bo vodil delegacijo zdravstvenih strokovnjakov, ki bo v začetku septembra obiskala Kitajsko.

Jugoslovanski zdravstveni strokovnjaki se bodo mudili na Kitajskem okrog mesec dni in se seznanili z zdravstvenimi in higienskimi razmerami v tej deželi.

ŽE DEVETIČ SO RAZPRAVLJALI

O TOVARNI »CELEIA-SAD«

Ljudski odbor je za sanacijo — Obstajajo možnosti za obnovo tovarne

Celje, 27. jul. — O znani celjski tovarni sadnih sokov »Celeia sad« je ljudski odbor celjske občine doslej že osemkrat razpravljal. Vendar je do najbolj kritične točke dospelo to vprašanje šele v zadnjih dnevih. In tako so morali na današnji redni seji občinskega ljudskega odbora devetič razpravljati o problemih te tovarne. Šlo je namreč za sanacijo, oziroma likvidacijo podjetja.

Inšpekcijska služba je pri ponovnih pregledih ugotovila, da izkazuje polletna bilanca v tovarni »Celeia sad« približno 11 milijonov dinarjev izgube, ki pa se še veča iz dneva v dan. Razen tega imajo upniki skupno nad 20 milijonov dinarjev terjatev do tega podjetja. Ker je »Celeia sad« spričo zastarele mehanizacije, ogromnih zalog surovin in drugih objektivnih in v veliki meri tudi subjektivnih vzrokov začela hirati, je Narodna banka 4. maja blokirala njen račun. S tem je seveda bilo podjetje onesposobljeno za nadaljnje delo. Ljudski odbor občine je večkrat ukrepal, o čemer je naš list že zapisal. V podjetju v tem času niso dosegli zaželenih uspehov. Če bi podjetje likvidirali, bi morala občina plačati milijone, torej ves tisti denar, ki je v letošnjem letu namenjen za razne investicije v mestu.

Na današnji seji so tudi skrbno proučevali drugo, bolj realno rešitev — sanacijo tovarne. Tako bo ljudski odbor za sedaj kril izgubo v podjetju in omogočil proizvodnjo v zmanjšanem obsegu. V skladu s sedanjim stanjem v podjetju bodo morali odpustiti precej delovne sile, prodati del zalog surovin, nepotrebna osnovna sredstva itd. Novi ukrepi naj bi omogočili omejitev izgub. Vzporedno z urejevanjem razmer se bodo v tej tovarni pripravljali na preosnovo, kajti Glavna zadružna zveza jim daje prek Jugobanke na razpolago potrebna devizna in dinarska sredstva za nakup sodobnih naprav. Glede na ugodno surovinsko osnovo v celjskem sadnem okolišu je možnost, da bi »Celeia sad« v bodoče proizvajala kvalitetne sokove vseh vrst, razne koncentrate in piktin. V ta namen bodo strokovnjaki kmalu izdelali potreben elaborat. *F. K.*

Popravek

Tovariš Ervin Dougan-Janez nas je opozoril na netočnost v članku »Zabliskalo se je kot strela« z dne 22. julija t. l. Na str. 2. v tem članku se mora glasiti 12. odstavek od 7. vrste naprej:

Tako se je pogovoril s Karlom Maslom-Dragotom, ki se je tedaj enkrat pripeljal iz italijanske vojske na dopust, da se bo ta začasno vrnil nazaj v italijansko vojsko in tam zažgal skladišča sena in se šele potem vrnil v partizane še s kakšnim tovarišem iz naših krajev. To je Maslo kasneje tudi storil in je decembra 1941 stopil v partizanske enote.

Prizadevanje za pocenitev v naši strojegradnji

Nekatere instrumente bi bilo treba spremeniti, da bodo domača podjetja nastopala na našem trgu pod enakimi pogoji kot tuja

Na včerajšnji seji upravnega odbora združenja podjetij strojegradnje v Beogradu so navedli številne primere, ki kažejo, da je naša strojegradnja na domačem trgu v neugodnejšem položaju od tuje. Zato so zahtevali, naj bi spremenili tiste instrumente, ki spravljajo naša podjetja v neugodnejši položaj v primerjavi s tujimi, tako da bo dosežena enakopravnost.

Precej je bilo govora o proizvodnji vsega po podjetjih, kar draži proizvodnjo in zapira podjetjem perspektivo. Govora je bilo tudi, naj bi proti tej napačni praksi storili gospodarske in administrativne ukrepe (na primer pri registraciji), dalje o tem, da je treba ustaliti instrumente, tako da bi lahko podjetja mirno kalkulirala, da je treba spremeniti kreditiranje v tej smeri in kredite dajati kupcem (koristnikom), ne pa tovarnam za kritje zalog.

Sedaj so organizirali tudi posebno anketo, ki naj podrobno prikaže strukturo cen izdelkov strojne industrije. Menijo, da so sedanjih težav te industrije krive prav visoke cene posameznih izdelkov.

Previsoke cene so nedvomno posledica zastarele organizacije dela in nizke produktivnosti, v precejšnji meri pa tudi posledica davčnih obveznosti, ki jih morajo podjetja izpolniti.

Anketa je samo del obsežne akcije za ureditev položaja v strojegradnji in za ustvaritev pogojev za naslednji napredek te industrijske panoge.

IZ PERSPEKTIVNEGA PLANA RAZVOJA CESTNEGA PROMETA

V 15 letih - 4500 km novih cest

Najprej naj bi končali gradnjo ceste Ljubljana—Zagreb in gradnjo Jadranske ceste

V okviru priprav na perspektivni plan razvoja našega gospodarstva sestavljajo strokovnjaki tudi študije o gradnji cest in izboljšanju cestnega prometa sploh. Tako nekateri sodijo, da bi lahko v prihodnjih 15 letih zgradili okrog 4500 km modernih cest. Jugoslavija bi imela ob koncu tega obdobja 8000 km cest s sodobnim cestiščem. Strokovnjaki sodijo, da bi bilo treba najprej končati ceste Ljubljana—Zagreb in Jadransko cesto ter začeti gradnjo ceste Beograd—Skoplje—Djevdjelija, ki bi bila nadaljevanje ceste Ljubljana—Beograd.

Za gradnjo modernih cest bo potrebna posebna mehanizacija, ki je domača industrija še ne more popolnoma dati. Zato so zagotovili sredstva za uvoz buldožerjev, žerjavov, finišerjev in drugih strojev za gradnjo cest s sodobnim cestiščem. Te stroje bodo lahko podjetja uporabljala že v prihodnji gradbeni sezoni.

Značilnost večine izmed skupno 80.000 km sedanjih cest vseh kategorij v naši državi so ostri zavoji, hudi vzponi, prehodi skozi naselja, nezavarovani prehodi čez železniške proge in številni začasni mostovi. Zato sodijo, da je nujno potrebno vzporedno z gradnjo novih modernih cest obnoviti sedanje, da bi jih tako prilagodili motornemu prometu. Statistični podatki kažejo, da od skupnega cestnega omrežja odpade samo 4 % na ceste s sodobnim cestiščem, od 30.000 km cest I. in II. reda pa 10 %.

Vzporedno z gradnjo cest bi bilo treba posvetiti ustrezno pozornost tudi motornim vozilom. Sprožen je bil predlog, da bi bilo treba v prihodnjih letih uvoziti samo četrtino potrebnih transportnih vozil, ostala pa izdelati doma, da bi tako bile zmogljivosti domače industrije motornih vozil popolnoma zaposlene, hkrati pa bi uredili tudi vprašanje tipizacije vozil.

V skladu z razvojem cestnega prometa bo treba storiti tudi ukrepe za povečanje varnosti tako pešcev kakor vozačev. Značilno je, da pri nas v zadnjih letih nazaduje število prometnih nesreč po krivdi vozačev motornih vozil, raste pa odstotek nesreč po krivdi kolesarjev in pešcev. Iz tega je moč sklepati, da se kvaliteta vozačev izboljšuje.

Ker z razvojem motornega prometa naraščajo tudi nevarnosti, bo potrebno dopolniti tudi prometne predpise in dosledneje uveljavljati predvidene kazni, vozna dovoljenja pa, če je to treba, začasno ali trajno odvzeti.

Sueški prekop

Sueški prekop je za trgovinski promet svetovnega pomena. Postal je zlasti važna pot za petrolej in zato so na njem zainteresirane vse baze, predvsem ameriške, angleške in francoske. Mednarodni značaj Sueškega prekopa — predsednik Naser pa je poudaril, da bo ta značaj spoštoval — zagotavlja spoštovanje konvencije, po kateri imajo vse ladje ne glede na to, pod katero zastavo plovejo, absolutno pravico do prehoda v mirnem in v vojnem času.

Sueški prekop so začeli graditi 25. aprila 1859, potem ko je bil odobren načrt Francoza Ferdinanda de Lascepsa. Le-ta je dobil koncesijo za uresničenje svojega načrta leta 1856 od kediva Mohameda Saida. Promet po prekopu se je začel 17. novembra 1869.

Statistika družbe Sueškega prekopa kaže, da odpadeta na petrolej iz Perzijskega zaliva, Saudove Arabije in Kuvajta 2 tretjini letnega prometa po Sueškem prekopu od juga proti severu. Število ladijskih cistern, ki plovejo vsako leto po Sueškem prekopu, čedalje bolj narašča. Od 17% čiste tonaže ladij, ki so plule po prekopu leta 1930, je narasel ta odstotek lani na 72,4 oziroma na 68 milijonov ton. Strokovnjaki računajo, da bo plulo leta 1960 po Sueškem prekopu letno 17.000 do 18.000 ladij, torej blizu 50 dnevno. Po statističnih podatkih je plulo v dneh zelo živahnega prometa po prekopu dnevno celo do 70 ladij.

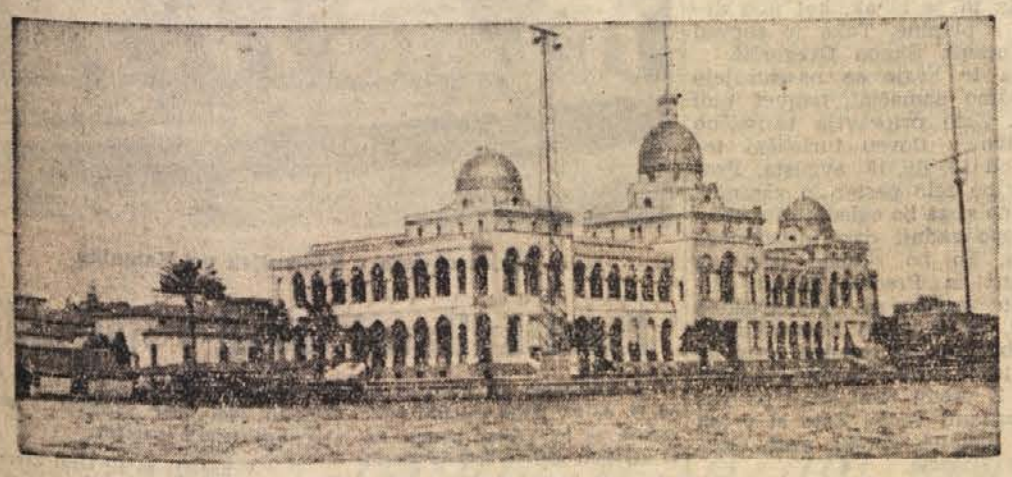

Sedež družbe Sueškega prekopa v Port Saidu

Zagotovilo članicam NATO

Pariz, 27. julija. (USIS) Stalni svet Atlantskega pakta se je včeraj sestal v Parizu. Ob tej priložnosti je sprejel na znanje zagotovilo v Atlantski zvezi včlanjenih držav, da ne bodo brez posvetovanja z drugimi članicami NATO sprejele nobenega enostranskega sklepa o zmanjšanju svojih oboroženih sil.

Hammarskjöld v New Yorku

Zaradi napetega položaja na Bližnjem vzhodu ni šel na dopust, pač pa se je vrnil na sedež OZN

New York, 27. jul. (Tanjug). Nenadni Hammarskjöldovi vrnitvi v New York pripisujejo na sedežu Združenih narodov velik pomen. Hammarskjöld je izrecno obvestil sekretariat Združenih narodov, da se vrača zaradi napetega položaja ob izraelsko-jordanski meji, čeprav je hkrati izjavil, da njegove vrnitve vendarle ni smatrati tako, kakor da stoji svetovna organizacija pred »perečim in nevarnim položajem«.

Po prvotnem načrtu bi bil moral Hammarskjöld iz Ženeve odpotovati na Švedsko na počitnice. Ker pa je sklenil nujno odpotovati v New York namesto na Švedsko, večina opazovalcev meni, da že to dejstvo pomeni nekakšno »dramatizacijo položaja« in opozarja na njegovo resnost. Hammarskjöld sam je proti dramatizaciji in pravi, da je prispel v New York, da bi odondod »okrepil napore« za pomiritev položaja in dobil poroštvo, da se bodo vse dežele Bližnjega vzhoda strogo držale sporazuma o premirju. Rekel je, da ni govora o kakšni novi akciji, marveč da se nadaljujejo že prej začeti napori.

Z VSEH STRANI SVETA

VELIKA BRITANIJA

LABURISTI ZA ODPRAVO OBVEZNE VOJAŠKE SLUŽBE

London, 27. julija. (Reuter.) Britanska laburistična stranka bo prihodnji teden zahtevala od vlade, naj do leta 1960 odpravi vojaško službo. Laburisti pravijo, da bi bila dobra plačana in z jedrskim orožjem opremljena redna vojska, ki bi štela 200.000 mož, učinkovitejša od slabše plačane in številčno dvakrat večje rekrutirane sile.

Stavka avtomobilskih delavcev v Britaniji

London, 27. jul. (Reuter) Pogajanja med sindikalnimi voditelji in vladnimi predstavniki o prenehanju velike stavke v tovarnah »British Motor Corporation« se bodo začela bržčas v ponedeljek ali torek. Delavci in predstavniki Trade Unionov so danes proučevali vladni poziv za pogajanja, ki ga je poslal minister za delo Mac Leod.

Načelni sporazum v ameriški jeklarski industriji

New York, 27. jul. (Reuter — AP). Danes so dosegli načelni sporazum med sindikati in delodajalci o prenehanju stavke v ameriški jeklarski industriji, ki je trajala 27 dni. Stavko pa bodo formalno prekinili šele konec prihodnjega tedna.

Predsednik sindikata ameriških jeklarjev David MacDonald je izjavil na tiskovni konferenci, da so sporazum o prenehanju stavke dosegli z glavnim predstavnikom jeklarske industrije Johnom Stephensom

ITALIJA

BLOKIRANJE CEN

Rim, 27. julija. (Tanjug.) Predsednik vlade Segni je imel sejo z ministri gospodarskih resorjev, da bi proučil položaj v zvezi z naraščanjem cen. Sprejeli so načelni sklep, naj vlada ukrene vse potrebno, da bi blokirala dviganje cen.

ROMUNIJA

MIKOJANOV OBISK

Bukarešta, 27. julija. (Radio Bukarešta.) Podpredsednik sovjetske vlade Anastas Mikojan se je zadnje dni mudil v Bukarešti, kjer je imel razgovore s predsednikom vlade Chivu Stoikom in prvim tajnikom Romunske delavske stranke Gheorghijem Dejem.

ISLANDIJA

OPORIŠČA BREZ VOJAKOV

Kopenhagen, 27. julija. (AFP.) Novi zunanji minister Islandije Gudmundson je izjavil, da bo ostala Islandija članica Atlantske zveze in da bo še nadalje tesno sodelovala z drugimi včlanjenimi državami. Pripomnil je, da je Islandija pripravljena še naprej vzdrževati vojaška oporišča brez vojakov, ki bi bila po potrebi pripravljena za akcijo, v mirnem času pa da njegova dežela ne želi, da bi bile na njenih tleh razvrščene vojaške enote.

INDIJA

ŠKODA ZARADI POPLAV

New Delhi, 27. julija. (AFP.) Med nedavnimi poplavami v državah Bihar, Utar Pradeš, Zahodni Bengaliji, Pendžabu in Soraširi je izgubilo življenje 70 ljudi. Minister za planiranje Nanda je o tem govoril v indijski Spodnji zbornici. Dejal je, da so poplave povzročile več kot 90 milijonov rupij gmotne škode.

ARGENTINA

ZAPLEMBA PERONOVEGA PREMOŽENJA

Buenos Aires, 27. julija. (AFP.) Komisija za zaplembo nedopustno prisvojenih dobrin je sklenila, da postane vse imetje nekdanjega predsednika Perona narodna lastnina. Odlok komisije se nanaša na vse dobrine, ki jih je Peron pridobil doma ali v tujini po 4. juliju 1943, ko je prvikrat prišel v vlado kot podtajnik v obrambnem ministrstvu. Vrednost tega premoženja je več milijard argentinskih pezosov.

POLITIČNA AMNESTIJA

Buenos Aires, 27. julija. (AFP.) Danes so v Argentini izpustili 86 političnih pripornikov. Od 18. julija do danes so izpustili skupno 355 nekdanjih voditeljev peronistične stranke in sindikatov.

Argentinska vlada proučuje odlok o širši politični amnestiji.

JUŽNA KOREJA

SPOPAD POSLANCEV S POLICIJO

Seul, 27. julija. (Reuter.) Danes je bilo v spopadu s policijo poškodovanih več južnokorejskih poslancev. Policija je namreč skušala preprečiti demonstracije skupine opozicijskih poslancev, ki so odhajali iz parlamentarnega poslopja po jalovem poskusu, da bi dosegli popravek volilnega zakona.

CIPER

VARNOSTNI UKREP

Nikosia, 27. jul. (AFP-Reuter.) Britanske oblasti so minulo noč uvedle policijsko uro v grški četrti Nikosie in za nedoločen čas zaprle vse grške restavracije, bare in druga zabavišča. Ta dlok je bil izdan po uboju nekega britanskega letalca in nekega malteškega policista.

Turška policija je aretirala na turški obali dva britanska letalca, ki sta pred tremi dnevi pobegnila s Cipra ter prisilila lastnika nekega čolna, da ju je prepeljal na turško ozemlje.

Fanfani pojde v ZDA

Rim, 27. jul. (Tanjug) Generalni tajnik demokrščanske stranke Fanfani bo odpotoval konec tega teda v ZDA, kjer bo gost ameriško-italijanskega društva. Fanfani bo imel med svojim obiskom politične razgovore z uglednimi predstavniki ameriške vlade, sodeloval pa bo tudi na zasedanju konvencij demokratske in republikanske stranke.

PLENUM EKONOMSKO-SOCIALNEGA SVETA OZN

Potreba koordinacije dela

Izvajanja jugoslovanskega delegata dr. Brileja

Ženeva, 27. jul. (Tanjug). Plenum Ekonomsko-socialnega sveta OZN je zadnje dni obravnaval problematiko razvoja in koordinacije dejavnosti Združenih narodov in specializiranih agencij na socialnem in gospodarskem področju.

Kakor uvodna beseda generalnega tajnika Hammarskjölda, tako so tudi govori posameznih delegatov pokazali, da so vprašanja koordinacije dobila pomembno mesto v letošnjem delu Sveta. Med debato se je manifestirala enotna želja mnogih delegacij, da se mora dejavnost Združenih narodov osredotočiti na glavne probleme, ki se pojavljajo v sodobnem svetu, in da se je treba izogniti dvojni poti pri delu posameznih organov ZN in specializiranih agencij.

V razpravi o teh vprašanjih se je jugoslovanski delegat dr. Brilej zavzel za nadaljnje razvijanje koordinacijske vloge Sveta. Dejal je, da tudi kratek pregled dela Združenih narodov in specializiranih agencij v zadnjih desetih letih kaže, da so bili vloženi veliki napori za uresničenje gospodarskih, socialnih in humanitarnih smotrov, ki jih vsebuje Ustanovna listina OZN. Jugoslovanski delegat se je dlje zadržal pri obravnavanju načel in kriterijev, ki so posebnega pomena za finančno problematiko. V nasprotju s predstavnikom Velike Britanije, ki se je zavzemal za stabilizacijo proračuna OZN na sedanji višini, je dr. Brilej poudaril, da so Združeni narodi in specializirane agencije izredno važen instrument mednarodnega sodelovanja in da omejitve proračunskih sredstev niso na mestu. Na koncu svojih izvajanj je dejal, da mora biti povezovanje stotine raznih dejavnosti in načrtov, ki se izvajajo v različnem času in v različnih političnih, socialnih in gospodarskih pogojih, v racionalni in harmonični program stalni proces, pri katerega uresničenju mora Svet odigrati najvažnejšo vlogo.

Plenum je obravnaval nadalje problematiko industrializacije nerazvitih dežel. Resolucija o tem vprašanju je bila soglasno sprejeta.

PROCES PROTI ŠKEDENJSKIM ANTIFAŠISTOM

Zaslišavanje prič

Sodišče ni uporabilo odloka vladnega komisarja, ki uveljavlja člen 6. Londonskega sporazuma

Trst, 27. jul. Porotno sodišče v Trstu, ki sodi šestim škedenjskim antifašistom, obtoženim, da so novembra 1945 sodelovali pri umoru nekega Sicilijanca, je po dveurnem posvetovanju sklenilo sinoči, da nadaljuje s procesom. Svoj sklep je utemeljilo z izjavo, da je treba zaslišati še vse priče in na podlagi njihovih izjav ugotoviti, ali gre za politično dejanje, kot to trdi obramba, ali pa za navaden zločin, kot hoče dokazati zasebna stranka.

Sklep porotnega sodišča je povzročil v Trstu veliko začudenje, saj se je pričakovalo, da bo po izjavah obtožencev in prič ter po trenutnem poteku razprave prišlo do razumevanja, da gre za politično dejanje in da bo sodišče zaradi tega apliciralo odlok št. 190 vladnega generalnega komisarja dr. Palamare, ki uveljavlja člen 6. Londonskega memoranduma. V tem členu je prepovedano začeti ali nadaljevati sodnijski postopek proti osebam zaradi političnih dejanj v zvezi z rešitvijo vprašanj Svobodnega tržaškega ozemlja, izvršenih do vključno 5. oktobra 1954. S svojim sklepom, da nadaljuje z razpravo, je porotno sodišče po mnenju tržaških političnih krogov zanikalo veljavnost Londonskega memoranduma, ki so ga podpisale najvišje italijanske oblasti ter tudi veljavnost odloka št. 190 vladnega generalnega komisarja, ki je bil imenovan od italijanske vlade.

Danes se je začelo zaslišavanje obtoženih prič in skoraj vse so zanikale svoje izpovedi med preiskavo, po katerih naj bi bile videle, kdo je umoril Sicilijanca Aleccija. Priče so dejale, da so jim bile omenjene izjave izsiljene.

Ko je prišlo do umora Aleccia, so bile v Trstu velike politične demonstracije. 3. novembra 1945, to je dan pred umorom, je bila v Trstu politična demonstracija, pri kateri je bilo večje število tržaških antifašistov ranjenih. Iz pripovedovanja prič in obtožencev je možno ugotoviti, da je prišel Sicilijanec Alecci 4. novembra v Škedenj v spremstvu dveh prijateljev, oborožen s samokresom, kar je bilo po tedanjih zakonih na tržaškem ozemlju strogo prepovedano.

Repatriacija grških otrok

Avgusta in septembra bodo vrnili staršem več skupin otrok iz Egejske Makedonije

Jugopress poroča, da bodo prihodnji mesec repatriirali iz Subotice več skupin otrok iz Egejske Makedonije, ki so prispeli po vojni v Jugoslavijo in druge evropske dežele. V vzhodnoevropskih deželah in v Jugoslaviji živeče otroke bodo izročili tisti deželi, v kateri žive njihovi starši.

S posredovanjem madžarskega Rdečega križa bodo prvo skupino 50 otrok poslali iz Jugoslavije v Sovjetsko zvezo v začetku avgusta. Dne 11. avgusta bodo poslali oziroma sprejeli v Jugoslaviji in Poljski živeče grške otroke. Predstavniki jugoslovanskega Rdečega križa bodo izročili 33 otrok, sprejeli pa bodo 111 otrok, katerih starši žive v Jugoslaviji. Tudi v septembru bodo repatriirali nekaj na Češkoslovaškem in v Jugoslaviji živečih grških otrok.

Jugoslovanski Rdeči križ bo poslal 56, sprejel pa 142 otrok. Večina otrok, ki bodo repatriirani iz Jugoslavije, je bila nastanjena v Dečjem domu v Beli Crkvi.

V Centralnem odboru jugoslovanskega Rdečega križa pravijo, da bodo z mladoletnimi otroki iz Jugoslavije izročili in sprejeli iz tujine tudi nekaj njihovih polnoletnih neporočenih bratov in sester.

Mejna pogajanja med Švico in Nemčijo

Bonn, 27. jul. (AFP). Zahodnonemško zunanje ministrstvo poroča, da so bila od 23. do 26. julija v Freiburgu nova pogajanja med Zahodno Nemčijo in Švico o popravku meje med obema deželama. Razgovori pa niso dosegli zaželenega cilja. Popravek meje, ki se nanaša na razmeroma majhno področje, je postal pereče vprašanje, ker so često ogrožene skupne koristi.

Brodolom na Atlantiku

V gosti megli sta trčili skupaj potniški ladji »Stockholm« in »Andrea Doria«, ki se je nato potopila — Doslej osem smrtnih žrtev, precej potnikov pa še pogrešajo

(Od našega stalnega dopisnika)

New York, 27. jul. — Nedaleč od otoka Mantaket na vzhodnoameriški obali so valovi pogoltnili italijansko ladjo »Andrea Doria«. Ladja »Stockholm«, ki je trčila ob »Dorio«, se je vrnila v New York s popolnoma razbitim premcem, čeprav je le-ta izdelan iz posebnega jekla, da bi lahko z njim lomili led v severnih morjih.

Ladja »Stockholm«, celo ladjevje ladij obalne straže, kakor tudi francoska ladja »Ille de France« — ki je včeraj krenila iz New Yorka v Evropo — so včeraj vse do danes ob zori dovažale v doke največjega mesta na svetu žrtve ene izmed najhujših pomorskih katastrof v zgodovini.

Ob trčenju je bilo ogroženo življenje več ljudi, kakor v doslej najstrahotnejši pomorski nesreči leta 1912, ko se je potopil »Titanic«. To je bilo doslej največje reševanje v zgodovini pomorstva.

Newyorški župan je mobiliziral komisijo in vsa javna vozila za prevoz žrtev v bolnišnice in hotele. Rdeči križ je poslal v newyorško pristanišče kolono kamionov z obleko za potnike, ki so se rešili iz potapljajoče ladje v nočnem preplahu večinoma v pižamah. Imigracijske formalnosti so omejili na minimum. Televizijske postaje so neposredno iz pristanišča poročale o rešenih, pomagale otrokom, da so našli matere, in staršem, da bi se sešli z otroki, izgubljenimi v gneči. Dok št. 8 v Manhattanu in dok št. 4 v Brooklynu sta dobila lice begunskih taborišč v vojni.

Vtem ko se je v njihovih očeh še vedno zrcalila drama, v kateri jim je življenje viselo na nitki, so potniki dajali reporterjem izjave. Eni so dolžili kapitana »Dorie«, da ni bil zbran, in posadko, da je izgubila glavo. Drugi od sreče, da so se rešili, sploh niso mogli govoriti. Nekaterim je ostala v spominu samo panika sopotnikov. Zdravnik iz Pensilvanije, ki je pri trčenju izgubil ženo, je prisostvoval v sosednji kabini potapljajoče »Dorie« smrti dopisnika »New York Timesa« iz Madrida Cianfare in njegovih dveh hčerk, potem pa rešil Cianfarovo ženo, ki je imela zlomljeni obe nogi. Mornar s »Stockholma« ni ubežal smrti. Izdihnil je, vtem ko so mu dajali kri v reševalnem avtu, ki ga je vozil v bolnišnico. Dva kolona iz Južne Italije so prek vrvi poslali z »Dorie« na »Ille de France« in v temi je otrok padel v vodo. Po šestih urah groze sta našla sinčka na isti ladji. Druge matere so plavale s hčerami in sinovi in jih tako rešile.

Neki fant je rekel, da je bilo prvo, česar se je domislil, in prvo, kar je storil, to, da je skočil v vodo, neki starejši človek pa je opisal, kako je čakal, da bi ženske in otroke vkrcali na rešilne čolne

Čolni z »Dorie« so bili uporabni šele tedaj, ko že ni bilo več nikogar, ki bi jih uporabil — odtrgali so se od vrvi, tik preden je ladjo, na kateri je morda še 50 neznanih žrtev, pogoltnil Ocean.

Po doslej znanih podatkih je nesreča terjala devet smrtnih žrtev. Življenje je izgubilo 5 mornarjev s švedske ladje »Stockholm« in štirje potniki italijanske ladje »Andrea Doria«.

Obe ladji sta imeli izkušene navigatorje. Obe sta imeli radar. Pa vendar sta se v gosti megli vlažne poletne noči njuni smeri križali v nesreči.

Preiskavo bodo takoj začeli, toda minila bodo leta, preden bodo ugotovili vse okoliščine in krivdo v zvezi z eno najhujših oceanskih nesreč v letopisih trgovske mornarice. **Jaša Levi**

PISMO IZ ZDA

Reporter v Beli hiši

Kako je Robert Donnovan prišel do podatkov s tajnih sej

(Od našega stalnega dopisnika.)

New York, julija.

Z reporterjem newyorškega časnika »Herald Tribune« Robertom Donnovanom se je nedavno pogovarjal med štirimi očmi eden izmed članov administrativnega štaba, zbranega okrog predsednika ZDA. Ali bi privolil, ga je vprašal, da bi listal po stenografskih zapiskih s tajnih sej, korespondenci Bele hiše, poročilih o razgovorih med vodilnimi možmi ZDA? Ali bi se lotil pisanja knjige o Eisenhowerju?

Te dni so sadovi tega pomenka prišli v javnost. Izšla je študija o tistem, kar so do nedavna smatrali za intimno življenje in popolnoma privatno razpravljanje voditeljev te države.

Eisenhowerjeva »tretja stranka«

Eisenhower, ki je republikansko stranko po dveh desetletjih spet privedel v Belo hišo, se je hitro razočaral nad prakso »njegovih« članov Kongresa. Maja l. 1953 je odkrito potožil predsedniku republikanskega nacionalnega odbora Hallu: »Republikanski člani kongresa skačejo vladi v hrbet. Meni je tega že dovolj in preveč.«

Malo kasneje je obrambni minister Wilson na vladni seji s kislim obrazom izrazil željo, da bi republikanci naposled razumeli, da niso več člani opozicijske stranke. »Bratec, iz srca se strinjam s teboj«, je odgovoril Eisenhower.

Večina republikancev je okrnila predsednikov program medsebojne varnosti, zavrnila razširitev zakona o socialnem zavarovanju, načrt o prekopu na reki Sv. Lovrenca med ZDA in Kanado, zakon o sprejemu Havajskih otokov v vrsto držav ZDA in druge ukrepe, ki jih je Eisenhower obljubil volivcem 1952. med predvolilno kampanja. Finančni minister Humphrey je vlado istočasno opozoril, da utegnejo kaj lahko državi dolgovi preseči zakonito mejo. Eisenhower je v šali vprašal: »Kdo bo šel zavoljo tega sedet?« Humphrey je na to rekel, da se bo morala vlada zagovarjati pred Kongresom. »O«, je vzkliknil predsednik, »to je še slabše!«

Ker ni bil vajem političnega manevriranja na Kapitolu, je Eisenhower posegel v volilni boj malo naivno in preveč premočrtno. Ob prvih razočaranjih je začel misliti o ustanovitvi lastne, tretje stranke, okrog katere bi zbral tako imenovane Eisenhowerjeve republikance, liberalce vladne stranke, »napredne zmerneže«. Misel na tretjo politično grupacijo, pravi Donnovan, je tičala za njegovimi izjavami na vrsti konferenc, da želi, da bi ZDA uveljavljale »dinamično konservativnost«.

Praksa je pomagala predsedniku, da se je znašel v razmerju političnih sil in opustil javni prelom z desnim krilom republikancev. Da se je znal rešiti iz kalnih vrtincev političnega Washingtona, je treba, pravi Donnovan, pripisati Eisenhowerjevi iznajdljivosti in prilagodljivosti.

»V predsedniku je zavrelo.«

Že ko je zaprisegel, pravi Donnovan, se je Eisenhower popolnoma zavedal, da mu bo McCarthy povzročal glavobol. Vendar je sklenil, da se javno ne bo sprl z njim. »Privatno pa je predsednik često izbruhnil« spričo senatorjevih izpadov.

Za Eisenhowerja so bili najtežavnejši časi v momentu, ko je tekla preiskava o sporu McCarthy — vojska. Pred člani vlade je predsednik poudaril potrebo po liberalizaciji življenja v deželi.

Neprestani napadi Kongresa na vladni program »pomoči tujini« so povečali Eisenhowerjevo nezadovoljstvo: «To je neumno in kratkovidno« je grmel predsednik v tišini Bele hiše, ko je zvedel, da so zakon ponovno okrnili.

»V predsedniku je zavrelo«, poroča o tem izbrani reporter. Ni mogel poslušati, da medsebojno varnost imenujejo pomoč: »To ustvarja zablodo, da gre za razmetavanje ameriškega denarja, čeprav dejansko ZDA trošijo te sklade zavoljo svojih življenjskih interesov.«

Kitajska in Indokina.

Eisenhower je že od kraja nasprotoval vsem poskusom kongresnih politikov, da bi ga v zunanjih zadevah »spravili na tanek led«. Njegovo načelo je, pravi Donnovan, da si ZDA ne smejo zvezati rok s preveč popustljivimi izjavami.

Tako je predsednik, ko je Senat nameraval opozoriti OZN, da bi pripoznanje Pekinga privedlo do tega, da ZDA ne bi več plačevale svoje članarine, odločno nasprotoval temu »nepravilnemu načinu pritiska na OZN« in poudaril, da »ZDA ne morejo živeti same na sodobnem svetu«.

Podobno vlogo pomirjevalca strasti je predsednik odigral tudi v indokitajski krizi. Sprejel je zahtevo Dullesa in Radforda po kolektivni obrambi Indokine, bil pa je proti intervenciji, ki so jo zahtevali Francozi. **J. Levi**

USTANOVLJENA JE OSNOVNA ŠOLA »CENTER«

S seje ljudskega odbora Center

Včeraj popoldne je zasedal občinski ljudski odbor Center. Sprejel je več odlokov ter potrdil pravila občinskega sklada za stanovanjsko in komunalno gradnjo. Ker se predlagani odloki niso bistveno razlikovali od predlogov za te odloke, ki jih je dal Okrajni ljudski odbor in o katerih je bilo že veliko razpravljanja, prav tako pa so bili objavljeni tudi v Glasniku, je razumljivo, da na seji ljudskega odbora ni bilo bistvenih pripomb ter so bili večinoma soglasno sprejeti.

Tako so sprejeli odlok o najvišji tarifi za dimnikarske usluge. Ta odlok je bil tudi nujno potreben, ker so nekateri dimnikarski mojstri in podjetja določevala veliko višjo tarifo, celo za 170 % več, kot jo določa odlok iz leta 1954. V odloku o občinskih taksah so opustili določilo, ki predvideva občinsko takso za lepljenje in obešanje reklamnih in drugih lepakov.

Več razprave je bilo okoli odlcka, ki določa minimalni obratovalni čas v trgovinah. Razen tega določa odlok, kakšne trgovine morajo uvesti dežurno službo ob sobotah popoldne in dela prostih dnevih. Trgovine imajo po tem odloku možnost, da obratovalni čas povečajo ali pa spremenijo, če je to v skladu z odlokom. Nekateri odborniki so menili, da bi se morale trgovine bolj prilagoditi času potrošnika, ter da je dopoldanski odmor predolg. Drugi pa so predlagali, da naj bi nekatere trgovine iste branže imele različni čas odpiranja in zapiranja lokalov. Na tak način bi bilo vsaj nekaj trgovin odprtih tudi tedaj, ko so druge zaprte, kar velja zlasti za opoldanski čas. Da pa trgovinam ne bi bilo treba ob povečanju obratovalnega časa povečevati delovno silo, naj bi to vprašanje uredili tako, da bi v času večjega prometa okrepili število uslužbencev, medtem ko naj bi v času padanja prometa imeli manj uslužbencev kot običajno. Ljudski odbor je nato sprejel dopolnilo k odloku, ki določa, da se morajo delavski sveti trgovin posvetovati o spremembi obratovalnega časa ali uvedbi neprekinjenega poslovanja s svojimi potrošniškimi sveti.

Sprejeli so še nekatere druge odloke, kot o upravljanju gostinskih storitev, o ustanovitvi osnovne šole Center v Šubičevi ulici in spremembi šolskih okolišev. Šola bo imela 20 učilnic in bo začela z rednim delom 1. septembra, ter ima že sedaj okoli 513 učencev. Sprejeli so še pravila sklada za štipendije, ki predvidevajo, da lahko v ta sklad vlagajo tudi družbene organizacije in gospodarske ustanove ter podjetja, ki imajo pravico določiti pogoje uporabe teh sredstev.

Na koncu so še odobrili popravljeni predlog o sistematizaciji delovnih mest občinske uprave, ki določa 94 mest. (Prejšnji predlog je predvideval 103 delovna mesta.) Prav tako so odobrili tudi prošnjo Trgovinske zbornice, da prevzame pod svojo upravo del dijaškega doma Ivana Cankarja ter v njem uredi vajensko šolo.

M. G.

Otroci padlih borcev

letujejo v Sloveniji in Avstriji

Okrajni odbor Zveze borcev Ljubljana je, kakor vsa leta doslej, tudi letos pripravil letovanja otrokom padlih borcev in otrokom, ki so postali sirote zaradi fašističnega nasilja. Skupno bo letos letovalo v raznih krajih Slovenije, delno pa tudi v nekaterih krajih Avstrije, okoli 720 otrok.

V Avstrijo je odšlo na letovanje 185 otrok v razne kolonije, ki jih je tu organiziral s pomočjo raznih avstrijskih organizacij republiški svet za zdravstvo in prosveto. Tako je v kraju Paradies pri Dunaju letovalo 35 otrok, v Pfeifferhofu 35 otrok, v Steinbergu 85 otrok, v Schafbergu pa 20 otrok. Pred nekaj dnevi pa je odšla v Avstrijo še zadnja skupina 10 otrok. Razen tega je na povabilo jugoslovanskih železničarjev odšlo 5 otrok tudi v Grčijo na letovanje, enega pa bo Glavni odbor Zveze borcev poslal na letovanje v Holandijo.

V raznih kolonijah v Sloveniji, ki jih je organiziral Okrajni odbor Zveze borcev Ljubljana, pa pa bo do konca avgusta preživelo svoje počitnice okoli 537 otrok. Tako bo letovalo v Voloski pri Opatiji 167 otrok, v Brežicah 150 otrok ter v Žireh nad Škofjo Loko 180 otrok. Vse te kolonije bodo imele dve izmene po tri tedne in prav te dni prihajajo domov otroci iz prve, na letovanje pa odhaja druga izmena otrok. Letos je zaradi otroške epidemije meningitisa, ki je razsajal v koprskem okraju, žal odpadla kolonija v Hrovatinih pri Valdoltri. Razen tega pripravlja Okrajni odbor Zveze borcev Ljubljana 20-dnevni pohod po Sloveniji, katerega se bo udeležilo okoli 30 starejših mladincev. Predvideno je, da bodo 10 dni na pohodu, 10 dni pa bodo nekje taborili.

Ta letovanja, ki jih pripravlja ali pa posreduje organizacija Zveze borcev, so brezplačna. Prav tako pa pomaga okrajni odbor tudi urediti dokumente tistim otrokom, ki odhajajo v inozemstvo. Vsi otroci so pred odhodom v kolonijo tudi zdravniško pregledani, tako da lahko zdravnik svetuje, katera kolonija bi bila za posameznika najbolj primerna. Zdravljenja potrebni otroci pa gredo v razne zdravstvene kolonije, ki jih organizira Glavni odbor Zveze borcev ali pa občinski ljudski odbor. S skrbjo, ki jo posveča Zveza borcev otrokom padlih borcev in žrtvam fašističnega nasilja, skušamo tem otrokom vsaj delno nadomestiti izgubo, ki jim jo je zadala pretekla vojna.

M. G.

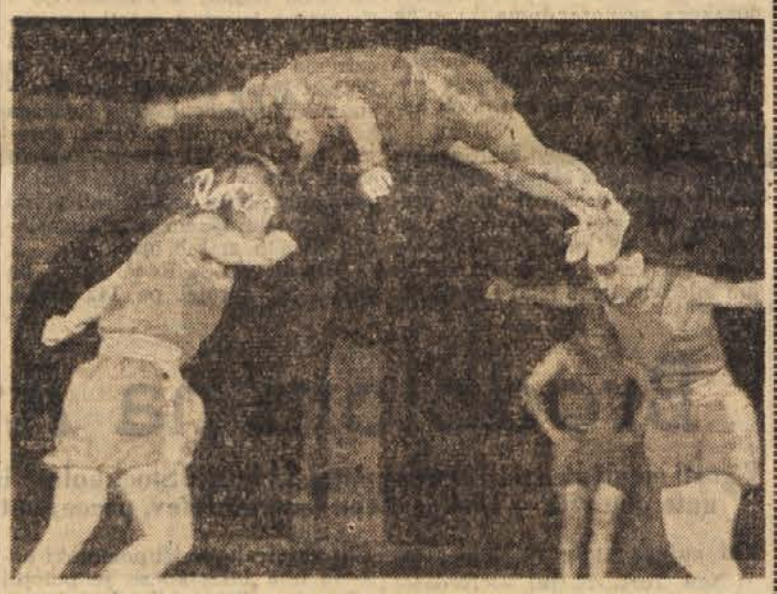

V Ljubljani je sinoči kitajski cirkus zaključil svoje dvodnevno gostovanje. Gosti so s svojimi točkami želeli obilo aplavza številnega občinstva

Z ljubljanske nezgodne postaje

Upokojenec Franjo Pernuš iz Hraš pri Kranju je padel s kolesa in si zlomil levo nogo v kolku. Kmečki sin Pavel Mrzlikar iz Ligojne je padel z voza, pri čemer si je pretresel možgane in poškodoval desno roko v zapestju. Kmečki delavec Franc Tomšič je pri košnji zadel ob bombo, ki je eksplodirala in ga poškodovala po obrazu, rokah in desni nogi. Ključavničar Pavel Buh iz Šmartnega se je z bencinom hudo opekel po obrazu in telesu. 57-letni delavec Jože Bučar iz Sostrega si je pri padcu zlomil levo nogo v kolenu. Mehanik Franc Starc iz Trnovega pri Kamniku je padel z motorja in si zlomil desno golen. Branka Podlipec, 6-letna hčerka uslužbenca iz Ljubljane, je padla na igrišču in si pretresla možgane. Desno stopalo si je zlomila pri padcu gospodinja Magdalena Poje iz Kočevske Reke.

Najnovejše v športu

ZAČETEK WATERPOLO PRVENSTVA SLOVENIJE

Branik premagal Triglav

Maribor, 27. jul. — Na Mariborskem otoku se je začel prvi del letošnjega slovenskega prvenstva v vaterpolu. Z izjemo Prešerna iz Radovljice so na startu vse upravičene ekipe.

Prvi dan sta se srečali moštvi ŽPK »Ljubljana« in Kamnika. Ljubljančani so bili mnogo boljši in so zmagali s 13:0 (8:0). Strelci golov: Volkar 4, Vergelj in Adlešič po 3, Merc 2 in Lukman 1. Sodil je Prešeren iz Ljubljane.

Druga tekma med Branikom in Triglavom je bila mnogo bolj zanimiva. Ob polčasu so Kranjčani vodili z 2:1, končni rezultat pa je bil 4:3 za Mariborčane. Srečanje je bilo izredno razburljivo in v glavnem enakovredno, zmaga Branika pa je zaslužena. Strelci: Doležal in Kocmur po 2 za Branik ter Rebolj 2 in Petric 1 za Triglav. Sodnik Brozovič iz Ljubljane.

Tekmi je gledalo okoli 3000 ljudi.

NOGOMETNI POKAL

Dinamo : Metalac 2:1

V Zagrebu je bila včeraj tekma za pokal maršala Tita med Dinamom in Metalcem. V rednem času se je tekma končala neodločeno 1:1 in je Dinamu šele v podaljšku igre iz kazenskega strela uspelo doseči zmagoviti gol.

MEDNARODNA TEKMA

Hajduk (Split) : Branik (ČSR) 2:2

V lepi igri je včeraj Hajduk na domačem igrišču dosegel neodločen rezultat s tretjeplasiranim moštvom češkoslovaškega nogometnega prvenstva Banikom iz Moravske Ostrave.

Turistični teden v Bovcu

Lepota treh dolin: Koritnice, Bavšice in Trente je tako čudovita, da človek kar ne more verjeti. Vse je tako naravno, preprosto in lepo. Tu je svet tišine in domačnosti, dom prijaznih ljudi. Tu izvira Soča. Njen tek je živ in je lahak, kot hod deklet s planine. Tako je zapisal naš pesnik Simon Gregorčič.

Za te kraje se navdušujejo ne samo domačini, temveč tudi tujci. Zato pripravlja turistično društvo v Bovcu turistični teden od 12. do 19. avgusta. Program bo zelo pester in zanimiv. Vredno si ga bo ogledati. Posebno bo lepo zadnji dan turističnega tedna, ko bo skupen izlet na Mangrt in Predel. Uživati jutranjo zarjo na Mangrtskem sedlu, to je nekaj edinstvenega. Avtobus vas bo popeljal prav na vrh, to je 2070 m nadmorske višine. Z vsemi temi kraji pa vas bo seznanil vodič. Zato si v teh dneh oglejte gorski svet Gornjega Posočja.

Jesenice bodo praznovale

Že v prvih dneh po okupaciji je odšlo v partizane z Jesenic več ko 70 borcev, kmalu so se združili in 28. julija 1941 ustanovili prvo jeseniško partizansko četo, ki se je odločila za takojšnje akcije. Le nekaj dni po ustanovitvi je začela rušiti mostove, električne centrale in daljnovode ter buditi zavest med gorenjskim prebivalstvom. V noči od 31. julija na 1. avgust je jeseniška partizanska četa odlično prestala ognjeni krst, vse rušilne in napadalne akcije v Mostah pri Žirovnici in v Martuljku so uspele, v zori 1. avgusta pa so jeseniški partizani dali tudi prve žrtve. Nemci so po izdajstvu napadli partizansko taborišče na Obranci nad Polajnami, pod Možakljo, v taborišču sta morala žrtvovati mladi življenji Skojevca Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Dne 1. avgusta 1941 so padli prvi partizanski streli na Gorenjskem. V spomin na upor, na prve akcije in na prve žrtve bodo v jeseniški občini letos že tretjič praznovali občinski praznik z velikimi množičnimi prireditvami.

Odkritje spominske plošče v Moravcih preloženo

V četrtek smo priobčili vest, da bo Prleški klub v nedeljo, 29. julija v Moravcih na hiši štev. 3, odkril spominsko ploščo v spomin na zgodovinski sestanek. Zaradi tehničnih ovir bo spominska plošča odkrita kasneje.

Darilo obveznikom predvojaške vzgoje

Siriti lepo knjigo in ljubezen do branja je ena izmed nalog, ki jo okrajna zveza Svobod in prosvetnih društev novomeškega okraja stalno uresničuje, pri čemer ima v zadnjih letih več vidnih uspehov. Naraslo je število knjižnic v krajih, kjer jih prej niso imeli; zadnje leto je okrajni odbor podaril podeželju že več novih knjižnic. Tako slovesnost so imeli v sredo popoldne tudi na gradu Žapuže, kjer so stalni tečaji obveznikov predvojaške vzgoje novomeškega okraja. Ob navzočnosti predstavnikov OLO, ObLO in prosvetnih delavcev so zastopniki sveta za kulturo in prosveto ter kolektiva Študijske knjižnice Mirana Jarca podarili mladincem knjižnico, ki bo ostala na centru za predvojaško vzgojo.

M.

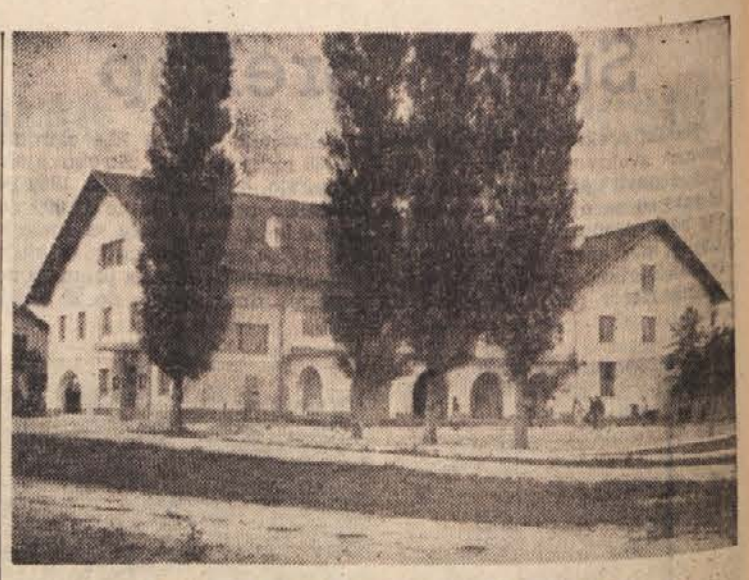

Kulturni dom v Radomljah pri Kamniku

Uspel kulturni teden v Radomljah

V Radomljah pri Kamniku so imeli od 15. do 22. julija kulturni teden. Prireditve so bile dokaj pestre. Kot prvi so nastopili stari očanci in kmečke mamice s starimi plesi, ki so med mladino že skoraj pozabljeni. Navdušeni gledalci, ki jih je bilo nabito polna dvorana, so s ploskanjem nagradili izvajalce in režiserja Jožeta Pogačarja. Zvečer pa so prav tako uspešno prikazali življenje v ciganskem taborišču. Drugo prireditev je imela mladina. Gostoval je baletni in telovadni odsek prosvetnega društva Trzin. Tretji večer je gostovalo delavsko kulturno društvo Svoboda iz Mengša z opereto »Oj to lectovo srce«. Naslednji večer so predvajali jugoslovanski film »Stojan Mutikašac«, v soboto pa je bil večer narodnih in umetnih pesmi. Sodelovala sta operni pevec Jože Gostič in pevski zbor prosvetnega društva Radomlje. Ta večer je bil tudi zbor partizanskih patrulj v Briškarjevih smrekah.

V nedeljo so šli člani Zveze borcev in drugih množičnih organizacij v sprevodu k opekarni Radomlje, kjer so v počastitev Dneva vstaje odkrili spominsko ploščo na poslopju, kjer je bila v času NOB ilegalna tiskarna. Ob odkritju je govoril tajnik Glavnega odbora sindikatov Slovenije Mavricij Borc. Zatem pa je bila svečena proslava praznika vstaje. Popoldne so nastopile domača in okoliške gasilske čete, nato pa je bilo tekmovanje žanjic, članic Kmetijske zadruge Radomlje. Zvečer pa so se vsi skupaj malo razveselili. Čisti dobiček od vseh teh prireditev bo društvo porabilo za opremo in razsvetljavo odra.

Š. O.

Zemlja že vrača

tistim, ki so se zavzeli za napredek Kozjanskega

Del celjskega okraja tvori rogaško in kozjansko področje, kjer je, kot pogosto slišimo, doma zaostalost in pasivnost. Pravijo tudi, da v teh krajih vse preveč čakajo na pomoč in zopet pomoč od zadrug in družbe, da si želijo znižanja davkov in da na koncu koncev ostane vse pri starem, čeprav se navdušijo za napredek.

Vprašanje je, če je ta ugotovitev točna. Ali po pravici trdimo, da samo čakajo? Ali je moči posledice stoletij čez noč odpraviti, in ali je nestrpnost upravičena. Če namreč Kozjansko pobliže pogledamo, moramo ugotoviti, da pod vsem tem pepelom zaostalosti vendarle tli želja po napredku, po preusmeritvi proizvodnje in izboljšanju življenjske ravni. Za sedaj seveda raste tamkaj še precej šmarnice, ki je ne uporabljajo pravilno, okrog 300 ha vinogradov čaka obnove, mnogo površin, kjer raste trnje, bi lahko s pridom zasadili z jagodičjem, predvsem s črnim ribezom, mnogo manj kakovostnega sadja bi lahko predelali v sadne sokove, namesto v jabolčnik itd. Ali naj še enkrat ponovimo, da je za dosego vsega tega treba časa, sredstev, raznih predelovalnih obratov, da je zemlja na Kozjanskem razmetana po hribih, težka in da si tudi zaradi tega napredek teže utira pot. Ljudje so še precej nezaupljivi do posameznih novosti in jih množično uvajajo šele potem, ko so prepričani v uspeh.

ZADRUGA JE NE GLEDE NA TVEGANJE UBRALA POT NAPREDKA

Kmetijska zadruga Kozje je začela sistematično iskati nove oblike dela in uvajati nove kulture. Ekonomija pri zadrugi Kozje je v zadnjem času postala ena najboljših v celjskem okraju. Na tej ekonomiji so obnovili 1980 ha vinograda na žično oporo, a 15 arov so zasadili s črnim ribezom. Predvidevajo tudi plantažni hruškev nasad. Živina se je v zadnjem času na ekonomiji tako pomnožila, da zanjo že ni več prostora v hlevu. Zato je tembolj razumljivo, da si želijo, da bi veterinarsko ambulanto, ki sedaj vedri v hlevu ekonomije, čimprej prestavili. Končno ne gre samo za prostor, tudi nič kaj zdravo in higienično ni imeti bolne živali v neposredni bližini zdravih. Pot do ambulante pa vodi skozi vse Kozje. Za povzdig živinoreje je ekonomija lani zgradila dva silosa, ki ju bodo letos prvič napolnili, da bodo mlečnost krav v zimski dobi obdržali na čimvečji višini z doma pridelano krmo. Radi pa bi tudi dokazali kmetom, ki radi pogledajo v zadružni hlev, kaj pomeni dobra krma in da bi razmislili, zakaj jim dajejo krave, ki so na Kozjanskem glavna delovna živina, borih 800 litrov mleka na leto.

Kmetijska zadruga je začela tudi akcijo za pridelovanje semenskih trav, detelj, krmnih žit in krompirja. Za semenski krompir je veliko zanimanje. Lani so na ekonomiji zasadili drevesnico, ki bo v nekaj letih krila potrebe po drevescih na vsem Kozjanskem. Če jim bo uspelo premestiti ambulanto, bodo začeli vzrejati plemenske krškopoljske svinje, ki bodo tem hribovitim krajem najbolj ustrezale tudi zato, ker je daleč do živinozdravnika.

TOBAK, HMELJ ZA KOZJANSKO

Ekonomija Kozje je letos prvič zasadila dva ara tobaka za cigare. Medtem ko so za nasade jagodičevja potrebne precejšnje investicije, je pri tobaku razen dobrega gnojenja s hlevskim in umetnim gnojem najvažnejša vestna nega nasadov, ki lahko daje letno 400.000 din bruto dohodka na hektar. Koruza daje na Kozjanskem 80.000, krompir 100.000 do 200.000 in vinogradi okrog 114.000 din bruto dohodka na hektar. Poskusni nasad tobaka se zelo vspodbudno razvija in če mu bo kozjansko podnebje ugajalo, se bodo nedvomno tudi kmetje oprijeli pridelovanja te donosne kulture. Tobak bi lahko postal drugi hmelj za Kozjansko in vir dohodkov za cele družine.

Tudi aktiv mladih zadružnikov se je lotil vrste poskusov in na njegovo pobudo so letos začeli uvajati sušilja za seno. Tam, kjer je voda često neusmiljeno gospodarila po travnikih, ali v najboljšem primeru poslabšala kakovost sena, jim letos ni mogla do živega in tudi pravočasno so letos opravili košnjo.

Se besedo dve o uporabi umetnih gnojil. Zadruga jih je prej prodala po 50 do 60 ton na leto, letos pa se je poraba občutno znižala. Le okrog 7000 kilogramov jih je šlo v promet in so jih kupovali naprednejši zadružniki, ki vedo, da so gnojila rentabilna kljub novi ceni. Samo droben primer: neki kmečki sin, ki mu mati še ni predala kmetije, je na lastno pest, beri za lasten denar, kupil gnojila za travnike. Ko je mati videla, koliko več in kakšna trava je zrasla na pognojenih travnikih, je sinu denar vrnila . . .

In ni dvoma, da se povrača vsem, ki orjejo ledino na Kozjanskem, ki gredo naprej in se ne strašijo neuspehov, ampak iskreno želijo, da bi pasivnost in zaostalost čimprej stopili v ozadje, kadar teče beseda o lepem Kozjanskem.

M. R.

OB PRAZNOVANJU 27. JULIJA — DNEVA VSTAJE HRVATSKE IN BiH

HUSINSKA BUNA

Včeraj so na Hrvatskem in v Bosni ter Hercegovini slovesno praznovali 27. julij — Dan vstaje ljudstva obeh republik. To pomembno obletnico so praznovali z vrsto proslav, na katerih so zbujali spomine na težavne, toda slavne boje v narodnoosvobodilni vojni, pa tudi na nekatere dogodke poprej, ko so delovni ljudje pokazali svojo pripravljenost upreti se krivici, čeprav bi jih to morda stalo najdražje — življenje. Tako so v Kreki, kjer je bila glavna proslava republike Bosne in Hercegovine včeraj odkrili veličasten spomenik rudarjem, ki so padli v narodnoosvobodilni vojni in tudi v husinskem uporu.

Rudar je odložil kramp in zgrabil za puško — o tem priča bronasti spomenik postavljen na hribčku v vasi Husinu blizu Tuzle, ki so ga postavili rudarji tuzlanskega bazena. Boj tuzlanskih rudarjev za svobodo delavskega razreda in svobodo dežele se ni začel 1941., niti 1920., ko je izbruhnil husinski odpor. Začel se je veliko prej, tistega dne, ko se je rezilo prvega krampa zajedlo v tuzlanski premog.

fsDo prvega organiziranega spopada z vladajočo buržoazijo je prišlo maja 1906. Rudarji Kreke so zahtevali, naj delovni dan skrajšajo od 12 na 8 ur. Ko so njihovo zahtevo odklonili, so začeli stavkati in — izbojevali prvo zmago. Delovni dan je bil skrajšan na 9 ur. Odtlej so se vrstile stavke: 1907., 1910., 1912., in 1919. leta.

SPLOŠNA STAVKA LETA 1920

Toda vsi s stavkami doseženi uspehi so bili kratkotrajni. Beda delavcev je bila čedalje hujša. Konec leta 1920 je stanje postalo neznosno. Vse delavske zahteve, naj bi jim mezde zvišali, so bile bob ob steno. Tedaj, 21. decembra, je zveza rudarjev Jugoslavije proglasila splošno stavko rudarjev Bosne in Hercegovine.

Okrog 4800 rudarjev v Kreki, Kaknju, Zenici, Brezi in drugih rudnikih Bosne in Hercegovine je nehalo delati. Delalo je samo nekaj ljudi, da bi zaščitili rudarje pred poplavami in požari. Delavski predstavniki so se pogajali z deželno vlado v Sarajevu.

Predsednik deželne vlade Sršić je zahteval, naj se rudarji najprej vrnejo na delo, potem pa bi se začela pogajanja. Če tega ne bodo storili, je zapretil, bo uporabljal orožje in stavka bo zadušena v krvi.

V Kreko so pričele prihajati skupine žandarjev. Okrožni načelnik Grudič je izdal ukaz, da je treba stavkajoče izseliti iz državnih hiš. Dne 23. decembra zvečer so žandarji začeli metati pohištvo iz hiš na ulico. To noč je nad 40 družin, v glavnem slovenskih rudarjev, ostalo brez strehe nad glavo. Na ulicah Kreke so jokali otroci. V dveh dneh so izselili okrog 100 družin.

Po navodilu partijskega vodstva in podružnice rudarskih delavcev so izseljene družine odšle v več okoliških vasi. Kmetje so z vozovi prepeljali njihove stvari in jih prijateljsko sprejeli. Največ izseljenih družin je prišlo v Husino, kjer so bili člani upravnega odbora podružnice in delavski poverjeniki.

Toda izselitev stavkajočih iz državnih stanovanj je bila šele začetek. Preganjanje se je šele začelo. Žandarji so odšli v vasi, da bi našli stavkajoče in da bi vse tiste, ki niso domačini, pregnali v domače kraje.

OBOROŽENI ODPOR

Dne 25. decembra zvečer je bilo v Husinu zborovanje rudarjev in kmetov. Na njem so sklenili, da se bodo žandarjem postavili po robu z orožjem. Vsem delavcem in kmetom iz Husina in okoliških vasi so poslali poziv, naj se oborože. Po okoliških hribih so razporedili patrulje

Medtem se je oblast pripravljala, da bi zadušila stavko. Sestavili so seznam 430 stavkajočih, ki bi jih bilo treba izgnati iz Kreke. Žandarji so dobili okrepitev. Ko je bilo vse nared, so žandarji krenili v Husino in ostale vasi, kjer so živele izseljene družine. To je bilo 27. decembra.

Okrog 500 delavcev in kmetov, oboroženih s sekirami, revolverji in puškami je pričakalo žandarje, ki so takoj začeli streljati. Husinčani so na ogenj odgovorili. Boj ni trajal dolgo. Vrste žandarjev so se zamajale. Umaknili so se in pustili enega težkega ranjenca.

Okrožni načelnik je zahteval okrepitve in pomoč vojske in istega dne je v Husino krenilo okrog 50 žandarjev, 20 oboroženih civilistov in dva bataljona vojske. Do spopada je prišlo okrog polnoči. Husinčani se niso mogli upirati takšni moči. Po kratkem boju, v katerem so ujeli izvidnico husinskih upornikov in ubili rudarja Blaška Kovačevića, so se Husinčani umaknili. To je bilo 28. decembra ob svitu.

Naslednji dan je bil strt odpor upornikov tudi v vasi Lipovci.

Tako so zatrli husinski upor. Okrog 500 delavcev so zaprli, žandarji pa so cel mesec divjali po Husinu in ostalih vaseh. Leto dni kasneje so Husinčane postavili pred sodišče Rudarja Jureta Keroševića so obtožili, da je ubil nekega žandarja in obsodili so ga na smrt.

Proti takšni obsodbi je protestiral delavski razred širom po naši deželi. Interveniral je tudi pariški proletariat. Pod tem pritiskom so Keroševiću kazen znižali na 20 let težke ječe.

»KONJUH PLANINO«

Strahovlada bivšega režima Husinčanov ni preplašila. Na poziv Komunistične partije Jugoslavije so rudarji iz Husina med prvimi krenili v narodnoosvobodilni boj. Mnogi izmed njih se niso vrnili, toda slave delavskega Husina niso omadeževali. Padlo jih je 39, med njimi tudi narodni heroji Petar Miljanović, Mijo Keroševič in Pejo Marković, katerih smrt na Konjuhu opeva pesem »Konjuh planino«.

B. Milenković

Smrtna nesreča v Ribnem pri Bledu

Bled, 27. jul. — Sinoči se je v Ribnem pri Bledu smrtno ponesrečil dr. Anton Vrhovec, zdravnik iz Cerknice. Z večjo družbo se je proti večeru pripeljal na Bled. Na večerjo so šli v Počitniški dom v Ribnem. Med večerjo je dr. Vrhovec zapustil restavracijo in odšel na vrt doma. Ker ni poznal terena in je bilo precej temno, je prišel preveč na rob hriba ter padel čez skalo. Ostala družba ga je pogrešala in so ga šli ponoči iskat, vendar ga v temi niso mogli najti. Šele davi so ga mrtvega našli pod skalo.

Eden zadnjih sodarjev
O SODARSTVU

Obrt, ki v ptujskem okraju izumira

V Desterniku št. 32 prebiva Janez Zorec, edini sodar v tej občini in eden zadnjih sodarjev v ptujskem okraju. V Desterniku ima hišico in malo posestvo, na katerem dela, kadar ni sezone za njegovo obrt. Sode namreč potrebujejo vinogradniki šele jeseni, ob trgatvi. Njegova delavnica je majhna in tesna, tudi orodja za izdelovanje sodov ni mnogo v njej: le nekaj žag, sekira in stiskalnica, s katero upogiba doge.

Presenetil ga je moj obisk. Nikoli se ni nihče preveč zanimal za njegovo delo. Občini plačuje davek in to je vse. »Težka je ta obrt,« mi je povedal, ko sem ga vprašal o sodarstvu, »pa tudi zelo natančna. Doge iz hrastovega lesa je treba natančno katati in nato upogniti. Upognejo se tako, da kurim v sodu, zunanjo stran pa močim z vodo in s stiskalnico stiskam. Zelo zamudna stvar. Dandanes izdelujejo sode tudi v tovarnah, ampak tam doge žagajo in tak sod ni nikoli tako trpežen kot delan z roko. Z dobrega lesa in z roko napravljen sod vzdrži cel rod.«

Janez Zorec se je učil obrti pri mojstru Fijanu na Bregu pri Ptuju. Pozneje je delal v kleteh nemških vinogradniških mogotcev v Ptuju in ima veliko izkušenj v tej obrti. Sedaj mu najbolj škodujejo šušmarji pri delu. »V vsaki vasi se najde kakšen ‚flikar', ki na črno kuri',« mi je povedal. »Seveda so ti ljudje bolj poceni, čeprav njih delo ni kaj prida. Občina bi lahko te šušmarje malo bolj prijela.« Resnica je, da je šušmarstvo v sodarski obrti močno razpaseno po vseh vaseh v Slovenskih goricah.

Sodarstvo je bilo nekoč v ptujskem okraju močno razširjeno in znano po kakovostnih izdelkih. Posebno transportni vinski in pivski sodi so sloveli naokrog in so jih tudi izvažali. Pri okrog 4000 ha vinogradov pa dandanes dela v okraju le pet sodarjev, in to v Ptuju eden, v Središču trije in v Desterniku Janez Zorec. Vprašal sem le-tega, kaj misli o bodočnosti te obrti. »Ah,« je zamahnil z roko, »čez kakšnih dvajset let tega sploh ne bo več. Včasih pa je bila to zelo spoštovana obrt, danes pa se je nihče noče učiti. Jaz imam veselje s tem in sem mislil, da ga bo imel tudi sin. Naredil bi mojstrski izpit in izučil svojega fanta, pa se mu zdi to delo preveč natančno in zamudno. Zdaj se uči za tesarja, jaz bom pa kar tako cincal naprej...«

Tako je tudi pri drugih sodarjih — ni naraščaja. Sodarska obrt je v ptujskem okraju pred dejstvom, da popolnoma zamre, če ne bo glede tega kaj storjeno. Drugače čez čas ne bo več sodov, ki bi zdržali čez ves rod.

M. R.

Pomoč kmetijskih strokovnjakov

Kmetijski strokovnjaki pri Okrajni zadružni zvezi v Mariboru vse bolj pomagajo utrjevati razvoj zadružništva. Že lani so sodelovali pri najrazličnejših kmetijskih manifestacijah. Tako so pomagali pripraviti razstavo ob Mariborskem tednu, Okrajno živinorejsko razstavo in tekmovanje traktoristov. Sodelovali pa so tudi na kmetijskih razstavah v Oplotnici, Poljčanah, Orehovi vasi, Gradišču, Lenartu, Radljah, Zg. Polskavi, Prevaljah, Starem trgu, Šentjanžu, Koprivniku in v Podgorju. Prav tako so prej pomagali v pripravah na republiško razstavo v Ljubljani in rajonsko razstavo v Murski Soboti.

Kmetijski strokovnjaki so sodelovali še pri sestavljanju pravilnikov pospeševalnih odsekov kmetijskih zadrug, pri izdelavi planov dela, kakor tudi pri izdelavi najrazličnejših elaboratov, ki so jih kmetijska gospodarstva in zadruge predložile zaradi dodelitve investicijskih kreditov. S sodelovanjem v komisijah pa so pripomogli, da so pri reševanju raznih vprašanj upoštevali načelo perspektivne možnosti razvoja kmetijstva v mariborskem okraju. Pomembno je tudi prizadevanje kmetijskih strokovnjakov na vzgojnem področju. V ta namen so pripravili dokaj posvetovanj in predavanj s filmi in skioptičnimi slikami, predlagali pa so tudi učne načrte za kmetijsko-gospodarske nadaljevalne šole.

BRALCI NAM PIŠEJO

In še o pokopališčih

Pokopališče je tisto odmerjeno zemljišče, ki nudi počitek človeku, ko se za njim zapro vrata življenja. Pieteta do umrlih soljudi narekuje, da posvetimo temu kraju nekoliko več pozornosti. Občinski ljudski odbor Maribor-Košaki je pred nedavnim izdal odlok o vzdrževanju in urejevanju pokopališč in mrtvašnic. Odlok bi kazalo uveljaviti tudi v drugih občinah. Naša pokopališča so še mnogokje zanemarjena in zapuščena. Po njih raste visoka trava, če ni ograje pa se pase tudi živina. Če vzamemo za primer pokopališče v Velenju. Lepo urejenemu mestu, jezeru, okusnim blokom in vsestranskemu razvoju revirja pač tako pokopališče prav gotovo ni v okras, niti prebivalcem v čast. Saj le težko dojameš, da je prostor pod gozdom, brez prave ograje, skrajno zanemarjeno pokopališče tega prijaznega mesteca.

Da zadostimo osnovnim higienskim in sanitarnim načelom, bi bilo potrebno v doglednem času na vseh pokopališčih urediti mrtvašnice. Zakaj to — o tem, mislim, bi bil vsak komentar odveč. Opustimo že enkrat tradicijo, da ležijo mrliči po domovih. Pomanjkanje ustreznih prostorov, številna družina in še mnogo drugih težav. To velja za podeželje, kot za večja naselja, ali celo mesta. Ureditev mrtvašnice ne bi bila vezana s tako velikimi materialnimi izdatki, potrebna je dobra volja in pravilen odnos do reševanja tega vprašanja.

J. B.

Kratke iz raznih krajev

Žetev je v okolici Ormoža zaključena. Mlatilnice Kmetijskega gospodarstva mlatijo dan in noč, da bodo čimprej omlatile letošnji pridelek. Žito je zelo dobro obrodilo. Letošnje neurje je prizaneslo okolici Ormoža. In prav zaradi tega je letošnji pridelek nekoliko boljši od lanskega. Po vinogradih so opravili četrto škropljenje. Zdi se, da bo v vinogradih pridelek slab, ker je deževalo takrat, ko je trta cvetela. H

Občinski komite ZK v Mozirju je nedavno razpravljal o reformi šolstva. V živahni razpravi so sodelovali skoraj vsi prisotni. Strinjajo se, da mladina ne dobiva v šolah potrebnega splošnega znanja in da bi bodoče osemletne osnovne šole odpravile razne pomanjkljivosti. Vendar pa nastaja z organiziranjem novih osemletk vprašanje materialnih pogojev. Šolske reforme ne bo mogoče izvesti povsod naenkrat. Menili pa so, da so o šolski reformi vse premalo razpravljali na terenu. Zlasti je bilo to opaziti na roditeljskih sestankih, kjer bi lahko o reformi največ razpravljali. Tudi organizacije ZK in SZDL so temu vprašanju posvetile premalo pozornosti. Po daljši razpravi so sklenili, da bi pogosteje sklicevali sestanke z vsemi učitelji in učiteljicami s področja občine, da bi tako odpravljali razne nepravilnosti, ki se pojavljajo med pedagoškim kadrom ter reševali posamezna pereča vprašanja pri vzgoji naše mladine.

Pododbor Rezervnih oficirjev v Mozirju je na seji razpravljal o predavanju ter o praktičnih vajah, ki naj bi jih imeli v bodoče. Vaje bodo predvidoma v mesecu avgustu v Logarski dolini. Pri njih bodo pomagali tudi aktivni oficirji celjske garnizije. Z

Ferialci iz Velenja so preživeli deset toplih, sončnih dni v Hercegnovem, prekrasnem zgodovinskem mestu. Razen tega so si ogledali še Kotor in Budvo. Š

V minulih letih je društvo Ljudske tehnike v Zrečah doseglo dokaj lepe uspehe. V okviru društva deluje več krožkov, in sicer Avto-moto krožek, fotoamaterski in radioamaterski krožek, medtem ko so v enem vključeni sami pionirji. Veliko članov društva je iz vrst mladine iz samih Zreč in bližnje okolice. Zadnje mesece je društvo pripravilo v okoliških vaseh, ki so bile zadnja leta elektrificirane, več predavanj o ravnanju z elektriko. V teh so zajeli pravilno uporabljanje električnih motorjev, radijskih aparatov, likalnikov in drugih manjših strojev na električni pogon. Tako so se lahko ljudje v okoliških pohorskih vaseh, kjer so še do nedavnega svetili s trskami in petrolejkami, lahko seznanili z osnovnimi navodili pri uporabi električnih naprav in strojev, hkrati pa so se seznanili z varnostnimi ukrepi.

Na raznih sestankih »Svobode« v Konjicah je bilo večkrat slišati popolnoma upravičeno kritiko, da sta pevski zbor in godba sodelovala skoraj pri vsaki prireditvi ali proslavi, nikoli pa nista mogla pripraviti samostojnih nastopov. Letos pa je bilo le nekaj sprememb, ki so se izkazale kot zelo dobre. Tako je godba pripravila že samostojni koncert, s katerim je gostovala v nekaterih sosednjih krajih ter z njim pokazala svoj kvalitetni napredek. Podobno je tudi s pevskim zborom, ki je z nastopom pokazal, kaj zmorejo konjiški pevci. Tako člani godbe kot tudi pevci so s tem dobili večje veselje do dela, na drugi strani pa so tudi Konjičani le lahko videli in slišali njihove uspehe večmesečnih vaj, ki jih potrebujejo za tak nastop.

Na zadnjem zasedanju občinskega ljudskega odbora v Gornji Radgoni sta bila ustanovljena dva nova sveta, in sicer svet za družbeni plan in finance ter svet za telesno in predvojaško vzgojo, vsak s 7 člani. Tako deluje sedaj pri občinskem ljudskem odboru 13 svetov z 99 člani.

V Gornji Radgoni deluje nov potovalni urad »Turist«. Namesto prejšnje poslovalnice »Putnik« je ObLO v Gornji Radgoni ustanovil potovalni urad »Turist«. Bavil se bo s potovalno dejavnostjo, odkupoval efektivne valute in ostala tuja plačilna sredstva, prodajal spominke, razglednice, tobačne izdelke, vžigalice, kolke in podobno. K. F.

Kaj je z gradnjo vodovoda?

Tako sprašujejo prebivalci starega Velenja. Vodovodno zadrugo so že ustanovili. Sklenili so, da bodo začeli takoj zbirati deleže. Pitne vode v trgu skoraj ni. Vprašanje postaja pereče. Želimo, da bi vodovodna zadruga le pričela delati. Š.

Izpred sodišč

Železniška nesreča zaradi premajhne previdnosti

Vestnosti in natančnosti naših železničarjev v glavnem ni mogoče oporekati. Zgodi pa se včasih le, da se katteri izmed njih premalo prepriča, če so tiri prosti in se preveč zanese na svoje izkušnje, ko leta in leta pri enakem načinu dela ni prišlo do nobene nesreče. Tako je bilo tudi letos 19. maja na tovornem kolodvoru železniške postaje v Ljubljani. To noč je opravljal službo nadkretnika na severni postojanki tovornega kolodvora F. Š. Okrog 23. ure ga je obvestil prometnik, da bo nek vlak pustil na južnem koncu tovornega kolodvora nekaj tovornih vagonov, ki vsebujejo blago za Ljubljano in jih je tu treba raztovoriti, ostali del vlaka pa da bo odpeljal v Zalog. Stroj naslednjega tovornega vlaka pa je bilo treba odpeljati v kurilnico. Kot nadkretnik, katerega dolžnost je bila izvršiti prejeti nalog hitro in varno, je F. Š. o tem obvestil podrejenega premikača in blokarja, da bi poskrbela za prevoz stroja. Že po danem nalogu pa se je domislil, da je tir, po katerem naj se izvrši premik stroja, zaseden, vendar pa mu ni več uspelo obvestiti strojevodje o preteči nevarnosti. Nesreča pa je bila tako neizogibna. Stroj je naletel na na tem tiru se nahajajoče vagone, pri čemer so trije vagoni iztirili, dva pa sta bila laže poškodovana. Skupna materialna škoda znaša okrog 250.000 din.

Ob upoštevanju številnih olajševalnih okoliščin, zlasti še, da so železničarji zelo obremenjeni z delom in da opravljajo izredno težko in naporno službo, je odmerilo sodišče F. Š. le en mesec zapora in še to pogojno za dobo dveh let.

Pretep s hudimi poškodbami

V gostilni »Škodlar« v Tomačevem sta bili lani prvega novembra dve družbi. V eni je bil P. M., 44-letni dimnikar iz Ljubljane, v drugi pa 24-letni A. M., zaposlen pri podjetju »Snaga« v Ljubljani. Med obema družbama se je kmalu začel prepir. Gostilničar je poskušal obe strani pomiriti, pa mu ni uspelo, ker je dobil glavno besedo že — alkohol. Da ne bi prišlo do česa hujšega, je gostilničar skupno še z nekaterimi gosti izrinil prepirljivce iz gostilniške sobe. P. M. je ostal v veži, ostali izrinjeni gosti pa so začeli razbijati po vratih in oknih ter siliti nazaj v lokal. Ker le ni bilo miru, se je gostilničar vsedel v svoj avto in se odpeljal do bližnjega telefona, da bi obvestil varnostne organe. Med potjo pa sta ga ustavila z železnimi palicami dva moška, ka sta bila prej v gostilni. Eden izmed njih se je nato še vsedel v avto in se hotel učiti šofirati. Ko se je gostilničar nato vrnil domov, je že zagledal A. M. v krvi in zvedel, da ga je med njegovo odsotnostjo zabodel M. P. Poklical je reševalni avtomobil, ki je poškodovanca odpeljal v bolnišnico, M. P. pa je medtem odšel.

A. M. je bil hudo ranjen, saj je dobil ubodno rano v trebušno votlino, pri čemer je bilo prizadeto tudi debelo črevo, zaradi česar je prišlo tudi do vnetja trebušne mrene.

Zaradi uporabe noža je bil M. P. obsojen na pet mesecev zapora. Dobil bi bil pa vsekakor hujšo kazen, če bi bil storil dejanje neizzvan in če ne bi bil tudi sam ogrožen.

Z novim avtomobilom pod cesto

Nek Amerikanec slovenskega rodu je prišel v domovino na obisk. Kupil je nov avtomobil in si zaželel lepe vožnje. Ker sam ni znal šofirati, je zaprosil I. R., ki tudi nima šoferskega izpita, na avto se pa le nekoliko spozna, da bi ga popeljal po bližnji okolici Grosuplja. Dogovorila sta se in Amerikanec je sedel v avtomobil poleg I. R., ki je prijel za volan in avtomobil pognal. Dokler je vozil še z manjšo brzino, je bilo še vse v redu, brž pa ko se je bližal kazalec na brzinomeru številki 80, ga je začelo zanašati. K taki vožnji je seveda nekoliko pripomogel tudi alkohol, ki sta si ga bila pred tem oba privoščila. Neizkušeni šofer je vozil zdaj na levo zdaj na desno stran ceste, dokler ni zdrsnil čez rob na bližnjo njivo. Ko je zavozil na njivo, je hotel priti zopet na cesto. Toda, zaletel se je obcestno brežino s tako silo, da se je avto preobrnil in pokopal oba potnika pod seboj. Amerikanec je odnesel od te nesreče pet polomljenih reber, na avtomobilu, ki je prestal ta dan krstno vožnjo, pa je bilo za okrog 200.000 din škode.

Amerikanec je I. R. vse odpustil in prosil sodnika celo, naj mu odpustijo kazen. Tudi vse stroške zdravljenja in popravila avtomobila je plačal sam, avto pa je podaril svojemu nečaku.

Kljub temu pa je bil I. R. obsojen zaradi ogrožanja javnega prometa na dva meseca zapora, pogojno za dve leti.

Zaupanje je zlorabil

Nek brivski poslovodja se je grdo spozabil nad svojo vajenko. Ker je bila lepo razvita, mu je postala všeč. Večkrat jo je poljuboval in stiskal k sebi in ker se mu ni branila, si je dovolil še več. Vajenki je naročil, naj mu prinese ključe poslovalnice po končanem delu na njegov dom, in to po dopoldanskem delovnem času. Vajenka je to dvakrat tudi storila. Obakrat pa je poslovodja njeno zaupanje zlorabil. Namesto, da bi skrbel kot njen nadrejeni za njeno strokovno izobrazbo, pa je zaupanje, ki ga je imela vajenka vanj, zlorabil za svoje nizke strasti.

Kazen osmih mesecev zapora ga bo verjetno toliko ohladila, da se v bodoče ne bo več spozabil nad zaupanimi mu mladoletnicami.

Mile kazni za glavne krivce grabeža in velikih tatvin na Vidmu

V torek se je pred okrožnim sodiščem v Novem mestu zaključila osemdnevna javna razprava proti skupini obtoženih grabežljivcev, tatov in prekupčevalcev z gradbišča tovarne roto papirja na Vidmu pri Krškem. Potem ko je bilo končano zasliševanje prič, je javni tožilec proti nekaterim obtožencem umaknil posamezne točke obtožnice, pri nekaterih pa spremenil kvalifikacijo storjenega kaznivega dejanja. Po razgovorih branilcev je sodišče po posvetovanju izreklo kazni, pri čemer je nekatere obdolžence oprostilo krivde za posamezna storjena dejanja ali pa je vzelo pri posameznikih drugačno kvalifikacijo, kot jo je v obtožbi predlagal javni tožilec. Za grabež je bilo kaznovanih 5 obtožencev: dva izmed njih za direktni grabež, trije pa, ker so kupovali z grabežem nakradeno blago.

Obsojeni so bili:

Franc Župevc na 4 leta strogega zapora, Alojz Zlogar na 6 let strogega zapora, Božidar Alegro na 3 leta in 6 mesecev strogega zapora, Branko Mikolavčič na 2 leti in 1 mesec strogega zapora, Slavko Pirc na 1 leto strogega zapora, medtem ko so bili obsojeni na zapor: Alojz Banič 2 leti, Jože Cerle 1 leto in 6 mesecev, Rok Koprivnik 1 leto in 6 mesecev, Albin Klanjšček 1 leto, Julijan Les 1 leto, Franc Dremelj 10 mesecev, Franc Mlakar 1 leto, Vladimir Stupar 1 leto in 1 mesec, Ivan Runovec 1 leto in 6 mesecev, Alfred Vala 10 mesecev, Franc Jelen 1 leto, Rudolf Kadivnik 2 leti, Jože Mirt 10 mesecev, Anton Vogrinc 10 mesecev, Drago Vidmar 10 mesecev, Jože Volčanšek 4 mesece, Vladimir Žagar 3 mesece, Ivan Verdelja pa na 6 mesecev.

Obdolženca Ferdinand Kragelj in Drago Žitnik sta bila obsojena na 3 odn. 4 mesece zapora, pogojno za dobo enega leta. Sodišče je oprostilo kazni Franca Vidmarjerja, medtem ko je obdolženec Cesar med potekom razprave doma v Krškem storil samomor.

Vsi obdolženci morajo plačati tudi kazenske stroške postopka in povprečnino v znesku 300 oz. 1000 dinarjev. Za povrnitev škode jih bo moralo SGP »Pionir« Novo mesto tožiti po civilni poti. Ob začetku razprave je predstavnica podjetja vložila odškodninski zahtevek za znesek 4.576.780 dinarjev, ob koncu procesa pa ga je spremenila na 2.748.978 din.

Obsodba je za glavne storilce kaznivih dejanj tega procesa prav gotovo mila, saj je n. pr. ugotovljeno, da je samo Župevc ukradel 451 vreč cementa in 12.800 kg betonskega železa ter raznega drugega materiala v skupni vrednosti 1.828.000 din, njegov pomagač Zlogar pa je kriv celo za 2.600.000 din škode. — Obsodba še ni pravomočna.

Tg.

SPORT IN TELESNA VZGOJA

EVROPSKO PRVENSTVO V JADRANJU

Italija zanesljivo vodi

Slaba vožnja Belgijcev in Turkov v zadnjih regatah

V nadaljevanju evropskega prvenstva v jadranju je VII. regata od skupnih enajst potekla ob ugodnem maestralu. Jugoslovanski jadralci so imeli kmalu po startu prednost, vendar so jo kasneje izgubili in prispeli na cilj šele šesti. Švicarji so bili drugi, Nemci tretji, Romuni četrti, Turki peti, Finci sedmi, Angleži osmi, Poljaki deveti, posadka SZ pa je bila deseta.

V VIII. regati so posadke jadrnic Jugoslavije, SZ in Zahodne Nemčije odstopile takoj po startu zaradi nepravilne vožnje. Zmagala je Romunija, ki je vodila od začetka do konca. Zanimivejša je bila borba za drugo mesto. Italija je morala malo pred ciljem odstopiti to mesto Fincem in Belgijcem.

V IX. regati je že tretjič zmagala Italija. Jugoslavija je zasedla osmo mesto. Vrstni red v IX. regati je bil naslednji: Italija, SZ, Belgija, Švica, Turčija, Romunija, Poljska, Jugoslavija, Zahodna Nemčija, Finska, Anglija.

Po prvem krogu je bila posadka sovjetske jadrnice daleč pred ostalimi, v drugem krogu pa so jih prehiteli Italijani, ki so doslej pokazali najbolj vešče jadranje. Jugoslovani so manevrirali taktično popolnoma drugače od ostalih, vendar pa so dosegli samo osmo mesto.

Vrstni red po IX. regati: Italija 282, Švica 233, Zahodna Nemčija in Belgija 192, Turčija 182, Jugoslavija 146, SZ 118, Finska 106, Romunija in Poljska 85 ter Anglija 45 točk.

Do konca prvenstva sta ostali še dve regati. Za prvo mesto se bore Italija, Švica in Zahodna Nemčija.

Brzojavke

● PARIZ, 27. julija (AFP). — Kolesarske dirke po Evropi, ki se bo 5. avgusta začela v Zagrebu, se bo udeležila tudi ekipa Mehike.

● TORONTO, 27. julija (AP). — V boju za naslov svetovnega prvaka vseh boksarskih kategorij je Archie Moore, svetovni prvak poltežke kategorije premagal Kanadčana Jamesa Parkerja s tehničnim k. o. v devetem kolu. Matchu je prisostvovalo 20.000 gledalcev.

● PRAGA, 27. julija. — V juniorskem teniškem tekmovanju za Galea cup v Moravski Ostravi je Avstrijec Hertzig premagal Jugoslovana Puciharja z 10:8, 6:4. Janovič pa Avstrijca Schtichla s 6:4, 6:2.

● SKOPLJE, 27. julija. — V Skoplju se je končalo republiško prvenstvo Makedonije v šahu. Prvo mesto si delita s po 12,5 točkami mojster Bidev in mojstrski kandidat Sofrevski.

● BEOGRAD, 27. jul. — Jugoslovanska telovadna reprezentanca se bo 4. avgusta pomerila z moško in žensko reprezentanco Poljske. Vodstvo »Partizana« Jugoslavije bo izbralo za reprezentanco 10 članov in članic društev »Partizan« iz Beograda, Subotice, Zagreba in Ljubljane.

● BEOGRAD, 27. jul. — Na mednarodni kolesarski dirki Beograd—Mladenovac—Beograd (101 km) je zmagal Vuksan pred Cvejinom. Tretji je bil Bolgar Ognjenski.

● BEOGRAD, 27. jul. — Po VIII. kolu šahovskega prvenstva Srbije vodi v prvi skupini Jovčič 6 (1) pred Totom in Boljošem 4.5, v drugi skupini pa Djaja 6 pred Trajkovičem in Rakovičem 5.50.

● PRAGA, 27. jul. — V tekmovanju za »Galea cup« je Avstrija premagala Jugoslavijo s 3:2. Naša dvojica Janovič in Pucihar je izgubila proti Schtichlu in Becku z 9:7, 6:8, 10:12, 4:6. V igrah posameznikov je Janovič premagal Hertziga s 6:1, 4:6, 6:1, Pucihar pa je izgubil proti Schtichu s 5:7, 7:9.

● BILBAO, 27. jul. — Španija se je kvalificirala v naslednje kolo »Gales cupa« z zmago nad Švico s 5:0. Proti Luksemburgu vodi Španija s 3:0.

NEDELJSKI NOGOMETNI SPORED

Odred : Kladivar

V nedeljo, 29. julija, bo na Stadionu Odreda ob Titovi cesti ob 15.30 predtekma mladincev Odreda in drugega moštva Krima, in ob 17. uri prijateljska tekma prvih moštev Odreda in Kladivarja iz Celja. Vabljeni!

Slovan proti moštvu JLA

V nedeljo dopoldne ob 10. uri bo na igrišču Slovana nogometna tekma med Slovanom in izbrano enajstorico JLA.

ŠAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Odločitev v zadnjem kolu

Veliko kandidatov za najvišja mesta

13. kolo: Stupica : Trampuž remi (22), Šmigovec : Levačič 1:0 (35), Bajec : Preinfalk remi (18), Gabrovšek : Germek remi (20), Kočevar : Vošpernik remi (16), Cuderman : Grosek remi (20), Lešnik : Longer 1:0 (38), Mišura : Puc 0:1 (36).

Prekinjene partije so se takole zaključile: Kočevar : Longer 1:0 (82), Longer : Cuderman remi (58).

14. kolo: Trampuž : Puc prekinjeno v nejasni poziciji, Longer : Mišura 1:0 (41), Grosek : Lešnik remi (34), Vošpernik : Cuderman prekinjeno v dobljenem položaju za Vošpernika, Germek : Kočevar prekinjeno v nejasnem položaju, Preinfalk : Gabrovšek remi (20), Levačič : Bajec remi (21), Stupica : Šmigovec prekinjeno v nejasnem položaju.

Prekinjene partije XIII. in XIV. kola: Levačič : Stupica 0:1 (52), Trampuž : Puc remi (41), Germek : Kočevar remi (57), Vošpernik : Cuderman 1:0 (46), Stupica : Šmigovc remi (37).

Stanje po predzadnjem kolu: Stupica, Kočevar 8.5, Grosek, Germek, Šmigovc, Gabrovšek 8, Bajec 7,5, Puc, Vošpernik 7, Longer, Cuderman, Trampuž 6.5, Levačič, Lešnik 5, Mišura 3.5.

Danes se bodo v zadnjem kolu pomerili naslednji pari: Šmigovc : Trampuž, Bajec : Stupica, Gabrovšek : Levačič, Kočevar : Preinfalk, Cuderman : Germek, Lešnik : Vošpernik, Mišura : Grosek, Puc : Longer.

DRŽAVNO PRVENSTVO MLADINCEV V ŠAHU

Presenetljivi izidi

Kruševac, 27. jul. — V X. kolu državnega mladinskega prvenstva v šahu je bilo nekaj presenetljivih izidov. S četrto zaporedno zmago se je Marovič prerinil na prvo mesto, ki ga deli z doslej vodečim Karanjcem, ki je remiziral kot beli proti Černjaku.

Rezultati: Jazbec : Deže 0:1, Gliksman : Panov prek., Ostojič : Smailbegovič prek., Ilič : Romih remi, Karanjac : Černjak remi, Ivegeš : Stafidov 0:1, Kneževič : Lalič 0:1, Mesing : Kuzmanovič 0:1, Grgič : Marovič 0:1.

Stanje: Karanjac : Marovič 7, Ilijč 6.5, Ostojič, Gliksman 6 (1), Kuzmanovič 6, Smailbegovič, Panov 5,5, Deže, Ivegeš 5.5, Romih 5, Stafidov, Černjak 4, Kneževič, Mesing 3.5, Lalič 3, Jazbec 25, Grgič 2.

Šahovski brzoturnir v Kamniku

Kamnik, 27. julija. V počastitev 60-letnice podjetja Titan je bil v Kamniku šahovski brzoturnir, ki se ga je udeležilo 6 podjetij s 30 tekmovalci. Prvo mesto je osvojilo moštvo podjetja »Kamnik«, ki je prejelo spominski pokal v trajno last. Na ostala mesta so se uvrstili Titan, Tovarna usnja, Stol, Rudnik kaolina in Svilanit. Tajnhofer

PLAVALNO PRVENSTVO II. RAZREDA V ILIRSKI BISTRICI

PK »Celuloza« prvak LRS

V nedeljo, 22. julija je priredil TVD »Partizan« Ilirska Bistrica skupno s Plavalno zvezo Slovenije v tukajšnjem olimpijskem plavalnem bazenu prvenstvo poedincev in ekipno prvenstvo II. razreda LRS v plavanju za leto 1956. Na tekmovanju je sodelovalo nad 150 plavalcev in plavalk naslednjih plavalnih klubov: »Celuloza«, Videm-Krško, »Rudar« iz Trbovelj, »Ljubljana« iz Ljubljane, »Neptun« iz Celja in »Triglav« iz Kranja; sodelovalo pa je tudi nekaj domačinov.

Rezultati: 400 m crawl — moški: 1. Zelenšek Jože (R) 5:35,5, 2. Klančnik Stanko (N) 5:48,6, 3. Naroglav Zvone (C) 6:14,6.

100 m hrbtno — ženske: 1. Kačar Manca (R) 1:42,0, 2. Lilek Polonca (C) 1:43,6, 3. Koritnik Štefka (R) 1:45,8.

100 m metuljček — moški: 1. Ivačič Tomo (C) 1:30,6, 2.—3. Klančnik Stanko (N) 1:32,8, 2.—3. Pavliha Anton (L) 1:32,8.

100 m prsno — ženske: 1. Breskvar Vesna (C) 1:42,8, 2. Pečnik Lojzka (N) 1:44,4, 3. Božičnik Tanja (C) 1:44,8.

Štafeta 4 × 50 m crawl — ženske: 1. Celuoza I. 2:45,4, 2. Neptun I. 2:50,0, 3. Rudar 2:57,0.

Štafeta 4 × 100 m mešano — moški: 1. Rudar I. 5:50, 3, 2. Celuloza II. 5:56,3, 3. Neptun I. 5:56,3.

100 m crawl — moški: 1. Klančnik Stanko (N) 1:11,2, 2. Zelenšek Jože (R) 1:11,3, 3. Letnik Franci (R) 1:12,4.

50 m metuljček — ženske: 1. Breskvar Vesna (C) 0:45,4, 2. Junc Lenčka (O) 0:45,6, 3. Pečnik Lojzka (N) 0:47,0.

200 m prsno — moški: 1. Dragan Zvone (C) 3:16,4, 2. Jelovšek Alojz (C) 3:17,1, 3. Juvan Franci (R) 3:22,0.

100 m crawl — ženske: 1.—2. Grozina Branka (C) 1:28,3, 1.—2. Kačar Manca (R) 1:28,3, 3. Lilek Polonca (C) 1:33,0.

100 m hrbtno — moški: 1. Zelenšek Jože (R) 1:27,3, 2. Kaplan Janko (C) 1:27,6, 3. Sotošek Lado (C) 1:30,1.

Štafeta 4 × 50 m mešano — ženske: 1. Celuloza I. 3:02,2, 2. Neptun I. 3:04,6, 3. Rudar I. 3:06,4.

Štafeta 4 × 100 m crawl — moški: 1. Rudar I. 4:57,4, 2. Neptun I. 5:58,4, 3. Celuloza I. 5:15,6.

DANES IN JUTRI NADALJEVANJE ZVEZNE ATLETSKE LIGE

Koliko finalistov za Slovence?

Danes in jutri je na sporedu II. kolo zvezne atletske lige za moške in ženske.

Po rezultatih I. kola zvezne atletske lige sodeč, bi Slovenija lahko imela v finalu tri moške in dve ženski ekipi. Povsem zanesljiv finalist je pri moških Kladivar, pa tudi »Ljubljana« bi lahko izpadla le po čudežnem naključju. Manj zanesljivo je Odredovo mesto v finalu, pri čeder pa je le treba upoštevati, da imajo Ljubljančani pred II. kolom skoraj 500 točk naskoka pred Dinamom in skoraj 1000 točk naskoka pred Mladostjo. Če bi trem slovenskim klubom uspel plasma v finale, bi to bil uspeh — zares vreden vse pohvale.

Ženski ekipi Odreda in Klavirja nista le zanesljiva finalista, marveč tudi favorita za prvenstvo. To velja še posebej za žensko ekipo Odreda, ki je v I. kolu dosegla rekordni rezultat — 16.354 točk. Toliko točk doslej še nikdar ni zbrala nobena jugoslovanska ekipa.

Vsi slovenski klubi (moški) — Kladivar, »Ljubljana«, Odred in Svoboda bodo nastopili danes in jutri v Celju. Zelo verjetno je, da se jim bosta pridružila še zagrebška predstavnika Mladost in Dinamo. Ženske ekipe Odreda, »Ljubljane«, Kladivarja, Mladosti in Dinama bodo prav tako tekmovale v Celju, v Mariboru pa bo lokalen dvoboj Branik — »Maribor«.

Pred II. klom je stanje točk naslednje:

Moški: Partizan 34.429, Crvena zvezda 33.402, Kladivar 31.866, Ljubljana 29.786, Odred 28.927, Dinamo 28.491, Mladost 27.937, Vojvodina 26.985, Spartak 26.810, Sarajevo 26.495, Takovo 22,867, Svoboda 21.415.

Ženske: Odred 16.354, Kladivar 15.298, Mladost 14.225, Senta 12.655, Vojvodina 12.539, Dinamo 12.069, Varaždin 11.301, Branik 11.161, »Ljubljana« 11.154, Maribor 11.155, Crvena zvezda 11,105.

Vsestranost - pogoj za uspehe

O Partizanu na Gomilskem, njihovih članih in delu

Društvo »Partizan« v Gomilskem lahko brez skrbi prištevamo v vrsto tistih društev, ki znajo svojo dejavnost usmeriti skladno s hotenjem in življenjem okolice, katera jih obdaja. Tu menijo, da je vzrok njihovih dosedanjih uspehov zlasti v tem, ker so se že zdavnaj otresli togosti v društvenem delu.

V Gomilskem nimajo posebnih sekcij, pač pa organizirano vadijo in igrajo večinoma vsi po več stvari. Organiziranih je 140 članov, in to iz sosednje Grajske vasi, Šmatevža, delno Gline in Gomiljskega. V tekmovanju za pokal »Ljudske pravice« lani 29. novembra je društvo TVD »Partizan« doseglo tretje mesto in dobilo priznanje kot najboljše vaško društvo Partizan v Sloveniji. Julija letos je društvo praznovalo 25-letnico. Ob tej priliki so razvili društveni prapor in priredili doslej najboljši telovadni nastop.

ZASILNO TELOVADIŠČE V OPUŠČENEM SADOVNJAKU

Značilno za delo društva na Gomilskem je med drugim tudi to, da je doslej uspešno delovalo brez vsakršne finančne pomoči. Ker imajo v svojem sklopu tudi prosvetno, to je kulturno-umetniško dejavnost, so od časa do časa prirejali razne prireditve. Skratka, znali so na pravilen način zbirati sredstva, ki so neobhodno potrebna za nakup rekvizitov in druge opreme ter za vzdrževanje prostorov. Predvsem so začeli s skromnimi sredstvi; v opuščenem sadovnjaku so si uredili zasilno letno telovadišče, od podjetja »Beton« pa so dobivali v najem sindikalno dvorano, kjer so pozimi telovadili in igrali ustrezne igre. Skromnost prevladuje v njihovem delu in slednje je bilo marsikdaj pogoj za uspehe. Ko so letos pobirali člani prispevke za prapor in žebljičke, ni bilo v vasi hiše, ki ne bi prispevala po svojih močeh. Tako je ostalo še nekaj denarja, ki ga bodo uporabili za zgraditev letnega kegljišča. Predsednik in izredno aktivni društveni delavec Franc Vitanc meni, da bodo s tem tudi starejši člani in ostali vaščani prišli ob nedeljah na svoj račun.

Poleti je na telovadišču v Gomiljskem vsak večer izredno živahno. Po urniku so vaje dvakrat tedensko, toda kdo bo zadržal mladi svet, da ne bi pohitel na igrišče. Zato je vodnik vsak večer med njimi. Tu telovadijo na orodjih, igrajo odbojko in nogomet ter gojijo razne atletske discipline. Letos so dobili od gradbenega podjetja »Beton« v lastništvo lep prostor za igrišče, razen tega pa je delavski svet omenjenega podjetja dal društvu bivšo sindikalno dvorano. Čeprav je poslopje grajeno provizorno, je društvo s tem vendarle dobilo svoj stalni prostor. V zimskem času jim bo s tem omogočeno bolj nemoteno delovanje kot doslej.

KADROVSKA POMOČ DRUŠTVA ŠOLI

Čeprav ima društvo največ težav zastran vodniškega kadra, saj večina izvežbanih mladincev in mladink odhaja drugam v službe ali na študij, je vodstvo društva v minulem šolskem letu nudilo ondotni osnovni šoli izdatno pomoč. Učiteljice niso v stanju voditi obvezne šolske telovadbe. Zato je vaditelj Partizana čez vse leto ob šolskih telovadnih urah marljivo vadil šolarje. Taka povezanost med šolo in društvom daje lepo pridobitev, kajti Partizan si tudi na tem področju vzgaja novi naraščaj. Prav zato tudi ni slučajno, da ima gomilsko društvo v svojih vrstah lepo število marljivih in discipliniranih pionirjev in pionirk. Dosedanji zgledi — uspehi pestrega delovanja — vlečejo, in zato večina staršev zaupa svoje otroke Partizanu, organizaciji, ki že več let uspešno dela. Sedaj, ko je društvo v Gomilskem dobilo dvorano in prostor za novo igrišče, bo število članov še naraslo.

Člani Partizana Gomilsko so letos sodelovali na številnih prireditvah izven domačega kraja. Vodstvo društva priredi za mlajše vsako leto tudi po več izletov v razne kraje domovine, kar nedvomno še bolj poživlja društveno delo in medsebojno zbliževanje in tovarištvo.

F. K.

Balinarski klub Polje — republiški prvak

Balinanje je pri nas sorazmerno zelo malo znan šport. V naši državi ga gojijo v glavnem v Sloveniji in na Hrvatskem. Vendar tudi tu si ta zanimiva športna panoga šele utira pot in redki ljubitelji zbirajo v svoj krog vedno večje število balinarjev. Mnogo bolj je pri nas razširjeno kegljanje, medtem ko je največ balinarjev prav v Ljubljani in na Primorskem.

V nedeljo so se v Sežani pomerili štirje ljubljanski in štirje primorski balinarski klubi. Favorit je bil vsekakor lanskoletni državni prvak — balinarski klub Polje, ki tudi tokrat ni razočaral. Odnesel je zmago in si priboril pokal. Za njim se je plasiral sežanski klub »Tabor«, tretja je ljubljanska »Žaba« in četrti ljubljanski klub »Poštar«. Ti štirje klubi se bodo v nedeljo, 29. julija pomerili na Reki s štirimi najboljšimi hrvatskimi klubi.

Od drugih udeležencev je na petem mestu »Planina«, na šestem »Tabor« in na sedmem »Skala« vsi iz Sežane. Na zadnjem mestu pa je balinarski klub »Partizan« iz Prvačine, ki se pa lahko tolaži, da je edini premagal prvaka.

Werner Berg: Na ozkotirni železnici (lesorez)

Gostovanje beograjskega baleta

Baletni večer, s katerim se je predstavil na letošnjem ljubljanskem festivalu baletni ansambel beograjskega Narodnega gledališča, nas je pravzaprav zelo razočaral. Če nas je isti ansambel presenetil pred letom dni z dvema resnično serioznima deloma, kot je bilo Čajkovskega »Labodje jezero« v strogem stilu romantičnega baleta in Prokofjeva »Romeo in Julija« v zelo sproščenem stilu modernega baleta, s svojo plesno čistostjo, dognanostjo in izdelanostjo, tako nas je letos razočaral s plesno površnostjo, idejno poplitvenostjo in sploh umetniško šibkostjo. Kar težko je dojeti, da je isti koreograf — Dimitrije Parlić — ki je v »Romeu in Juliji« tako do podrobnosti plesno izdelal sleherni najmanjši detajl od plesov glavnih solistov do plesov vseh stranskih vlog in plesov vsega zbora, da je isti koreograf, ki je znal iz slehernega plesalca izvabiti tako močan plesni izraz, da je celotno delo izzvenelo kot čudovito izplesana plesna poema, ki je po svoji sproščeni, toda precizni izplesanosti, svoji izredni moči in veliki estetiki daleč nadkrililo sovjetski film »Romeo in Julija«, da je taisti koreograf v svojih izvirnih koreografijah zapadel v tako površnost, neplesnost in vsebinsko šibkost.

Niti eno od vseh treh del nas ni zadovoljilo. Osnovna pomanjkljivost, značilna prav za vsa izvajana dela je, da je Parlić nakazal vse polno lepih plesnih in izrazno močnih nastavkov, od katerih pa ni nobenega izpeljal plesno do kraja, ampak so se že takoj v začetku razblinili v čisto navadni »dril« brez umetniške vrednosti, niti nas ni nikjer presenetil s kakim posebnim tehničnim obvladanjem ali izredno tehnično zmogljivostjo.

Morda bi nas še najbolj zadovoljil zaradi svoje stilne čistosti »Arioso«, koreografiran po glasbi Stravinskega. Delo bi po svoji osnovni zamisli lahko zablestelo kot čisti ples — pas de deux — prepleten s harmonijo plesnih gibov njega in nje, s poudarkom na plesnih linijah obeh. Bile so nakazane i linije i harmonija, toda samo nakazane, ker so oboje takoj pretrgali ostri, včasih popolnoma neizplesani, naravnost postavljeni prehodi. Najšibkeje so bili izdelani vsi premori, ki v glasbi tako lepo izzvene in ki so dejansko osnovna preizkušnja plesne moči celotnega dela. In prav ti premori so bili neizplesani in so izpadli kar diletantsko. Ne leži tu krivda na obeh izvajalcih — Dušanke Sifnios in Stevana Grebeldingerja — ki sta nedvomno izvrstna plesalca, kar sta lansko leto dokazala v »Romeu in Juliji« s svojo izredno vpleslanostjo in izraznostjo. Tu leži krivda na neizdelanosti, na površnosti celotne koreografije. Odkrito povedano, težko mi je pisati vse to, zlasti če ponovno pomislim na čudovito izplesane pas de deux Romea in Julije, ki so izzveneli prav vsi kot ena sama nepretrgana, v popolno celoto in harmonijo zlita plesna umetnina, kjer je mlada ljubezen obeh zablestela v vsej kristalno čisti lepoti.

»Ljubezen - čarovnica« je koreografirana po De Fallovem simfoničnem delu »Čarobna ljubezen«, kateremu sta priključena še dva plesa iz opere »Kratko življenje« istoimenskega skladatelja. De Fallova »Čarobna ljubezen« je zaradi svojih izrazito španskih glasbenih elementov, podprsta s pravim španskim ritmom in temperamentom, dobila v svetu že mnogo plesnih oblikovalcev. Tudi Parlićeva osnovna ideja, prikazati plesno vso elementarnost prave španske strasti, ni slaba, če bi tej osnovni ideji v plesu samem ostal do kraja zvest in jo tudi resnično izplesal. Toda tu je ostalo vse le zunanje nakazano. Za plesno osnovo je Parlić vzel španski plesni element, ki pa pride delno do izraza le pri posameznih solistih v prvih dveh slikah. Tako je Carmelin ples, kakor tudi ples Carmele in privida Tekmeca iz preteklosti v prvi sliki po svoji zgolj zunanji obliki še lep, in nekoliko nakaže njeno notranjo borbo. Vendar bi si prav tu želeli večje poglobljenosti. Ni dovolj, da je strast nakazana z zgolj zunanjimi plesnimi elementi. Strast v vsej svoji elementarnosti nosi španski ples že sam po sebi. Pronikne pa z vso silo na dan le tam, kjer ta strast izvira iz notranjega srečanja duše in telesa. Tudi začetni motiv v glasbi tako znanega Plesa ognja samega po sebi je bil lep, toda zopet samo začetni motiv. Popolnoma neizplesan in umeten pa je prehod tega ognja v Carmelo. Sicer pa je druga slika zanimiva zaradi svoje fantastične razigranosti vseh mogočih prividov, ki se prepletajo s Carmelinim plesom in celotna slika daje vzdušje Carmelinega notranjega boja. Delo bi veliko pridobilo na svoji umetniški vrednosti, če bi se z drugo sliko tudi končalo. Kakor že po glasbeni strani umetno izzveni priključitev obeh plesov iz »Kratkega življenja«, toliko bolj še po plesni. V tretji sliki se španski plesni element, ki je v prvih dveh obdržal vsaj še pri solistih delno elementarnost, prav pri vseh razblini in — če bi se zelo ostro izrazila — se razvije v neke vrste kabaretni ples. Škoda tega res dobrega zbora, kot izvrstnih solistov — Katarine Obradović, Ivice Ganza, Stevana Grebeldingerja — ki so po svoji moči skušali dati vse iz sebe, da se s takimi umetniško šibkimi deli kvarijo, izgubljajo svojo umetniško zavest in po nepotrebnem izrabljajo svoje sile.

Še šibkejši tako po idejni kot plesni in tudi glasbeni strani pa je ples »Otroška kraljica«. To delo je Parlić importiral iz Pariza. Na podlagi zelo plitvega in za nas res prav nič zanimiveca libreta Andreja Baula ga je uglasbil v svetu nepoznan sodobni francoski komponist Maurice Thiriet v stilu lahke, poceni glasbe, kakršna se sliši v kabaretih in raznih music-hallih, pisana izključno zaradi efekta pri publiki. Na to že pravzaprav neumetniško osnovo je Parlić postavil svojo izvirno koreografijo. Kljub slabemu libretu in plitvi glasbi bi Parlić lahko napravil, če že ne izredno plesno umetnino, pa vsaj plesno zanimiv in resnično zabaven balet. Imel je možnosti, da s parodijo, toda v plesnem stilu čisto parodijo prikaže vso eleganco in preuranost francoskega dvora za časa Napoleona, v nasprotju z zdravo, toda vendar nekje globoko mistično miselnostjo mulatov na otoku San Domingo. Tu bi se lahko plesno prepletala dva plesna svetova — svet klasičnega baleta in svet umetniško obdelanih črnskih foklornih elementov. Če bi bil Parlić tu stilno čist in plesno dosleden, bi to tudi izvedel, ker je imel nekaj sijajnih nastavkov, ki jih pa ni izkoristil. Tako je zelo močan prihod vedeževalke na ples mulatov v

Prizor iz baleta »Arioso« Igorja Stravinskega

drugi sliki. Toda zaradi vse stilne popačenosti se že takoj razblini, tako da njen mistični vpliv na vso plesočo množico, ki bi jo morala s svojo plesno močjo fascinirati in pripeljati do ekstaze — ostane nekje na pol pota. In takih izgubljenih momentov zaradi vsestranske stilne popačenosti je v celotnem delu polno. Zato ni čudno, da nas plesi francoskih dvorjanov spominjajo na stare, čisto prazne baletne vložke iz predvojnih operet, brez kake umetniške vrednosti, plesi mulatov pa na pravi kabaret, ali pa na razpoloženje na pol pijane množice v kakem nočnem velemestnem lokalu. (Spomnimo se samo na popolnoma neestetsko, kar vulgarno suvanje mulatk med seboj, ki nima s plesom nikake zveze in na koncu plesno kot esetetsko nemogoči ples vedeževalke in Payana v okviru povsem neplesnega divjanja vsega zbora.) Tako vulgarno prikazovanje mulatov pomeni tudi globoko poniževanje črnske rase nasploh. In to si dovolimo in dopuščamo v FLRJ in nazadnje še proglašamo za plesno atrakcijo posebne vrste? Da, to je plesna atrakcija posebne vrste, preračunana le na plitev malomeščanski okus.

Tu se zopet vprašam: zakaj uvažati slaba, umetniško šiba ali pa sploh neumetniška dela iz tujine, zakaj ne segamo toliko več po našem domačem, tako čistem in pristnem kulturnem bogastvu? O tem problemu razmišljajo jugoslovanski koreografi in plesalci vse premalo in na njem tudi vse premalo delajo.

In ponovno se vpračam: zakaj tako sijajno plesno telo, kot je beograjski baletni ansambel, s takimi poceni deli kvariti in izgubljati njegovo že tako visoko umetniško zavest? Naj o tem razmišljajo prav vsi, ki so pripravljali ta večer.

ŽIVA KRAIGHER

Nove knige in revije

Prejeli smo:

MLADI SVET, Poljudnoznanstvena revija za izvenšolsko vzgojo, št. 6. Uvodoma je objavljen članek dr. Vlade Schmidta »Vzgoja za družbeno upravljanje«, sledi vrsta prispevkov, ki govore o počitniškem letovanju otrok, nekaj literarnih sestankov, filmskih ocen in vzgojnih pomenkov.

IDRIJSKI RAZGLEDI, ŠT. 1 IN 2, izdaja Mestni muzej v Idriji.

Idrijski mestni muzej je pričel izdajati trimesečnik, ki obravnava politično, zgodovinsko, zemljepisno, prosvetno, socialno in gospodarsko problematiko idrijske občine. Prvi dve številki sta zbrali vrsto zanimivih člankov, med njimi »Idrijsko čipkarstvo« Lada Božiča, »Viri za zgodovino Idrije«, Karla Bezga, sestavka o šolstvu in kulturno-prosvetnem delu, članek o idrijskem rudniku živega srebra itd.

LOVEC, ŠT. 4. Glasilo republiške lovske zveze Slovenije. Iz vsebine: Miloš Kelih: Še o spoznavanju in ocenjevanju srnjadi, Karel Stagoj: Potrebna je večja lovska zavest, Pravilnik o lovskih čuvajih itd.

SUSRETI. ČASOPIS ZA KNJIŽEVNOST I KULTURU, ŠT. 5. Literarna revija mladih, ki izhaja na Cetinju, predstavlja v zadnji številki pesnike Žarka Djurovića, Sretena Perovića, Radivoja Marinkovića, Ljubomira Matovića in v prevodu belgijskega pesnika Henrija Michauda. Prozo so prispevali: Božo Bulatović, Blažo Šćepanović in Rajko Bogojević. Razen tega sta v številki eseja o Ksenofanu (Miloš Djurić) in o Dostojevskem ob priliki sedemdesetletnice smrti (Trifun Golubović) ter knjižne in likovne recenzije.

SUSRETI, ŠT. 6, časopis za književnost in kulturo. Iz vsebine: Proza: Marko Djonović, Ugovor, Dragan Ristić, U kolovratu, Špiro Račeta, Ružonja. Pesmi: Ljubislav Milićević, Branka Vuković, Milo Kralj in Radovan Stojanović, članki in kritike: Nada Barac, Pavle Zorić, Miodrag Šijaković itd.

NAŠA VAS, ŠT. 12. List slovenskega kmetijskega zadružništva. Izdaja založba »Kmečka knjiga«. V 12. številki je objavljen referat Edvarda Kardelja »O kmetijskem zadružništvu in kmetijstvu«, ki ga je imel na plenumu Glavne zadružne zveze FLRJ.

PLANINSKI VESTNIK. Glasilo Planinske zveze Slovenije. St. 6. Iz vsebine: Zvone Tržan: Delo planinskega društva Jesenice; Janez Krušic: V Waliških in Bernskih Alpah; Janez Jerovšek: Pogovor z Jožetom Čopom; Andrej More: Hudičev žleb; Uroš Župančič: Stena; Tone Svetina: Utrinki iz visokogorskega lova in Za ruševcem v Bohinjskih gorah; Ljubo Juvan: Od Crne prsti do Triglava; Ivan Šavli: Nekaj o Kadilniku in o njegovi koči; Marko Butinar: V Durmitor. Številka prinaša še priložnostno pesem Branka Slanovica »Na Vršiču«, rubriko »Mladi pišejo« in društvene novice.

Plodno srečanje

Med prireditvami, ki so bile zadnja leta izmenjane med Slovenijo in Koroško, zavzemata obe sedanji razstavi — koroška v Ljubljani, in slovenska v Celovcu — prav posebno odlično mesto. Saj sta ti dve prireditvi zares visoko kvalitetni in tudi po umetnostni višini enakovredni. Koroški so poslali v Ljubljano najboljše, kar je bilo v zadnjih treh desetletjih tam ustvarjenega. In pri tem moramo vedeti, da je v vsem našem stoletju koroško slikarstvo v Avstriji vodilno — če izvzamemo redke posameznike, kakor je n. pr. bil Egon Schiele ali kakor sta mojster fantastike, risar Alfred Kubin in svetovljan Oscar Kokoschka.

Jedro ljubljanske prireditve so dela mojstrov Čajnske šole, ki sta jo pred dobrimi 30 leti ustanovila v Čajni (Nötsch) Franc Wiegele in Anton Kolig. Tam v vasi Čajna v Ziljski dolini še zdaj živi njun učenec Anton **Mahringer** in slika zanimive krajine iz svoje okolice. **Wiegele** je prav dobro zastopan s svojimi figuralnimi kompozicijami, ki ga kažejo kot imenitnega kolorista. Koligove velike simbolne podobe prikazujejo njegovo mojstrsko obvladovanje slikarskih problemov in ga postavljajo na eno prvih mest v sodobni avstrijski umetnosti.

Še živi Herbert **Boeckl** se je imenitno predstavil s pokrajinskimi podobami in portreti. Tudi Arnold **Clementschitsch** je potrdil svoj sloves izvirnega portretista. Max **Florian** kaže močne francoske vplive, pri tem pa je kultiviran kolorist. Pokojni Jean **Egger** je zastopan samo z dvema podobama, ki pa ga dobro označujeta kot krepkega poimpresionističnega ustvarjalca. Tudi Felix **Esterl**, Boecklov učenec je iskal vzore pri pointilistih, zlasti pa pri Cézannu.

Že umrli Stefan **Pichler** je bil originalen talent, o čemer pričajo njegove tri slike. Zlasti prizor iz hiralnice v Št. Vidu ob Glini, kaže njegov prodorni pogled na svet. Willy **Zunk**, ki je sodeloval dalj časa z Boecklom, je v Parizu dobil odločilne pobude. Wernerja **Berga** smo doslej poznali le kot izvirnega lesorezca, tu se je pa predstavil z močno izrazitimi slikami docela svojskega izraza.

Razstava koroških slik iz zadnjih trideset let predstavlja zares dragoceno umetniško skupino, ki je našemu občinstvu v mnogem pravo odkritje, saj navzlic zemljepisni bližini tako slabo poznamo stanje sodobne umetnosti v sosednjih deželah. Koroška Deželna galerija, ki je razstavo tako skrbno pripravila, zasluži zato naše priznanje.

Razstava se zapre jutri, v nedeljo, 29. julija, ob 19. uri.

Beležke

NAGRADNI NATEČAJ »NARODNE ARMIJE«

Časnik »Naša armija« je v počastitev petnajste obletnice ustanovitve naše armade razpisal nagradni natečaj za kratko zgodbo. Tekst mora zajemati motiviko narodnooosvobodilne borbe ali razvoj naše armade, vključno njen povojni razvoj. Obseg mora biti omejen na največ 6—7 tipkanih strani. Rokopise je treba poslati do 1. novembra na naslov redakcije, Beograd, Dečanska 29, z oznako »za natečaj«. Žirija bo izbrala 5 najboljših del, ki bodo nagrajena z nagradami od 30.000 do 75.000 din. Nenagrajeni primerni rokopisi bodo objavljeni in honorirani po uredbi o honorarjih za književna dela. Rezultati natečaja bodo objavljeni v svečani številki 22. decembra 1956.

FESTIVAL AMATERSKIH GLEDALIŠČ V TUZLI

Od 13. do 20. oktobra bo v Tuzli festival amaterskih gledališč iz vse Jugoslavije. Festivala se bodo udeležile najboljše amaterske skupine iz posameznih republik. Prireditev bo v okviru proslav ob 150-letnici rojstva in 100-letnici smrti Jovana Sterije Popovića, katerega dela bodo sodelujoča gledališča izvajala.

ULUH BO RAZSTAVLJAL V DUBROVNIKU

Združenje likovnih umetnikov Hrvatske bo priredilo v času od 10. avgusta do 1. oktobra tega leta v Dubrovniku razstavo, na kateri bo sodelovalo 38 slikarjev, 16 kiparjev in 21 grafikov. Razstava bo obsegala 148 del in bo odprta v zgodovinskem institutu Jugoslovanske akademije.

SHAWOV »PYGMALION« — GLASBENA KOMEDIJA

Znana drama Bernarda Shawa »Pygmalion«, ki je imela velik uspeh na filmskem platnu, je doživela zdaj svojo glasbeno inačico. Na Brodwayu že nekaj časa prikazujejo revijo »Moja draga lady«, katera libreto je posnet po Shawovi drami.

NOVA MAKEDONSKA KNJIŽNA DELA

Pred kratkim je izšel v Skoplju roman Jordana Leova »Pobratimi«. Mladi pisatelj prikazuje v njem s humoristično-satirično noto življenje makedonskega mesteca v letih pred drugo svetovno vojno.

Skopska založba »Kultura« napoveduje v načrtu za prihodnjo založniško sezono vrsto del domačih avtorjev. Izdala bo pesniške zbirke Mataja Matevskega, Caneta Andrejevskega, Zorana Jovanovića in Ljupče Stojmenskega, eseje in kritike Milana Čurčinova in Aleksandra Spasova ter prozo Dmitra Soleva, Staleta Popova, Blagoja Ivanova in nekaterih drugih. V pripravi sta tudi dve antologiji, od katerih bo ena vsebovala sodobno makedonsko poezijo, druga pa prozo. (K)

Werner Berg: Speče kokoši

MARKSISTIČNI KLASIKI V IZDAJAH ZALOŽBE »KULTURA«

Založba »Kultura« bo tudi v prihodnje posvečala glavno pozornost izdajam klasičnih del marksistov. Tako pripravljajo za prihodnja leta izdajo izbranih del Marxa, Engelsa in Lenina v 15 do 20 zvezkih. Ponatisnili bodo tudi nekatera že izdana dela, ki pa jih na knjižnem trgu ni več dobiti, med njimi Marxov »Kapital«. Ponatisnili bodo tudi dela tovariša Tita, ki so prav tako razprodana. Od ostalih domačih del bodo izdali dela Borisa Kidriča. Izdali bodo tudi nekatera filozofska in literarno-teoretična dela.

KONEC TRETJEGA FESTIVALA JUGOSLOVANSKEGA FILMA V PULJU

Nagrade so razdeljene

V četrtek ponoči, po predstavi »Plesa čarovnic«, po predvajanju barvne filmske reportaže o obisku maršala Tita v SZ, barvne filmske risanke »Nespretni robot« in slovenskega igranega filma »Dolina miru«, je bil tretji jugoslovanski narodnostni filmski festival zaključen. Po pozdravnem govoru predsednika upravnega odbora festivala Franja Širole, je prebral odločbo uradnega festivalnega razsodišča njegov predsednik Djuro Kladarin. Na široki oder pred filmskim širokim platnom so prihajali navzoči nagrajenci, snemale so jih filmske kamere in ploskalo jim je kakih dvajset tisoč oledalcev. Z državno himno in ognjemetom se je festival uradno zaključil. Približno ob istem času je izšla posebna številka festivalskega »Informativnega biltena«, v katerem je izšla tudi odločba razsodišča kritikov.

NAGRADE SLUŽBENEGA RAZSODIŠČA

Službeno festivalsko razsodišče, ki so ga sestavljali Dragoslav Adamović, urednik NIN, Beograd, Samuilo Amodaj, direktor Filmskih novosti, Beograd, Matej Bor, pisatelj, Ljubljana, Mirko Božić, pisatelj, Zagreb, Djuro Kladarin, direktor Vjesnika, Zagreb, Joco Marijanović, publicist, Sarajevo, Tanasije Mladenović, pisatelj, Beograd — je odločilo naslednje:

I. nagrado za najboljšo r e ž i j o v znesku 500.000 din in zlato medaljo »Arena« daje režiserju Branku Bauru za film »Ne obračaj se, sin!« — Nagrado daje uredništvo lista »Vjesnik u srijedu«.

II. Razsodišče je ugotovilo, da noben izmed scenarijev po svoji umetniški kakovosti ne zasluži predvidene nagrade; v izpodbudo pisateljem scenarijev pa je odločilo, da bo podelilo nagrado 300.000 din Ratku Djuroviću za zamisel in s c e n a r i j za film »Zli denar«. — Nagrado daje »Združenje filmskih proizvajalcev Jugoslavije«.

III. Razsodišče je v enaki tekmi med več odličnimi deli sklenilo podeliti nagrado 250.000 din in zlato medaljo »Arena« za najboljšo f o t o g r a f i j o Aleksandru Sekuloviću za snemanje filma »Veliki in mali«. — Nagrado daje Združenje filmskih proizvajalcev Jugoslavije.

IV. Nagrado za najboljšo g l a s b o 200.000 din in zlato medaljo »Arena« podeljuje Marjanu Kozini, skladatelju glasbe za film »Dolina miru«. — Nagrado daje uredništvo lista »Vjesnik u srijedu«.

V. Razsodišče je mnenja, da nobena glavnih in stranskih ženskih vlog ne prihaja v poštev za nagrado. Razsodišče je odločilo sporazumno z Upravnim festivalskim odborom, da bo nagradilo po dve glavni in po dve stranski moški vlogi. — Dve nagradi za dve g l a v n i m o š k i v l o g i po 200.000 din in zlato medaljo »Arena« daje Bertu Sotlerju za vlogo v filmu »Ne obračaj se, sin!« in Ljubi Tadiću za vlogo v filmu »Veliki in mali«. — Dva nagradi za s t r a n s k i v l o g i po 100.000 din in zlato medaljo »Arena« daje Radu Markoviću za vlogo v filmu »Solaja« in Jozi Laurenčiću za vlogo v filmu »Veliki in mali« — Nagrade daje uredništvo lista »Vjesnik u srijedu« in Združenje filmskih proizvajalcev Jugoslavije.

VI. Razsodišče daje v priznanje za vlogo Jima v filmu »Dolina miru« posebno d i p l o m o in zlato medaljo »Arena« gospodu Johnu Kitzmillerju in deklici Evelini Vohifeiler za najboljšo otroško vlogo na festivalu.

VII. Razsodišče je bilo mnenja, da predvidene nagrade v znesku 150.000 dinarjev za najboljšo scenografijo ne more podeliti v celoti nobeni inscenaciji in se je zato odločilo, da bo dalo dve nagradi po 75.000 din, in sicer Ivu Spinčiću za scenografijo v filmu »Dolina miru« in Željku Zagotti za scenografijo v filmu »Ne obračaj se, sin!« — Nagrado daje mesto Pulj.

VIII. Prvo nagrado za režijo dokumentarnega filma 400.000 din in zlato medaljo »Arena« daje razsodišče režiserju Mirku Groblerju za film »Poberi denar«. — Nagrado daje podjetje za promet s filmi »Kinema«.

IX. Razsodišče je soglasno z Upravnim odborom odločilo, da bo podelilo namesto ene, dve drugi nagradi po 75.000 din za r e ž i j o d o k u m e n t a r n e g a f i l m a, in sicer Vladimirju Pogačiću za film »Dokumenti o Tesli« in Vicku Rasporju ter Aleksandru Petroviću za film »Tovariš ob tovarišu«.

X. Razsodišče podeljuje prvo nagrado za k a m e r o v dokumentarnem filmu v znesku 100.000 din in zlato medaljo »Arena« Franu Vodopivcu za film »Črne vode«.

XI. Drugo nagrado za kamero v dokumentarnem filmu v znesku 75.000 dinarjev podeljuje Stanku Aleksiću in Iliji Miletinu za snemanje filma »Na peščenih obronkih«. — Nagrado podeljuje Združenje filmskih proizvajalcev.

XII. Razsodišče je sklenilo izreči posebno priznanje tovarišu Dušanu Vukotiću za njegovo pionirsko delo na področju f i l m s k e r i s a n k e s posebno diplomo in zlato medaljo »Arena«.

XIII. Razsodišče je sklenilo podeliti posebno diplomo kolektivu Jadran film Zagreb, ki je posnel najboljši igrani film »Ne obračaj se, sin!«, ter kolestivu UFUS, podružnici v Ljubljani, za proizvodnjo najboljšega dokumentarnega filma »Poberi denar«.

PRIZNANJA RAZSODIŠČA KRITIKOV

Razsodišče kritikov, ki so ga izvolili filmski kritiki in novinarji, navzoči na III. festivalu jugoslovanskega filma v Pulju — Mira Boglić, Djordje Bogojević, France Brenk, Milutin Čolić, Vitko Musek, Aleksander Petrović in Vicko Raspor — je odločilo izreči naslednja priznanja najboljšim umetniškim filmskim stvaritvam iz leta 1955-56:

1. Za s c e n a r i j igranega filma »Zli denar« Ratku Djuroviću. Scenarij Ratka Djurovića pomenja osvežitev v naši scenarijski literaturi in ga kljub določeni stilni neenotnosti odlikuje izvirnost v izbiri motiva in literarna globina, s katero posega v naše okolje.

2. Za r e ž i j o igranega filma »Ne obračaj se, sin!« Branku Bauru. Režiser je ustvaril s trdnim režijskim konceptom in inventivnimi rešitvami ubrano filmsko delo, čeprav ponekod ni zmogel docela obvladati nekatere šibkosti scenarija.

3. Režiserju Vladimirju Pogačiću za delo z igralci v filmu »Veliki in mali«, v katerem je filmska igra celotnega igralskega ansambla najbolj enotna.

4. Jozi Laurenčiću za vlogo očeta, ker je ustvaril v filmu »Veliki in mali« z doživljeno in subtilno igro prepričljiv in psihološko izdelan dramski lik.

5. Aleksandru Sekuloviću za stilno najbolj ubrano in najbolj smiselno delo v filmu »Veliki in mali«.

6. Arh. Nikoli Radanoviću, ki je z ustreznimi scenografskimi rešitvami pripomogel k ustvaritvi dramskega vzdušja v filmu »Veliki in mali«.

Razsodišče kritikov, ki so ga sestavljali Mira Boglić, Djordje Bogojević, France Brenk, Milutin Čolić in Vitko Musek, je odločilo, da nobenemu kratkih filmov, ki so jih predvajali na festivalu, ne more izreči priznanja v celoti. Kljub temu pa je razsodišče mnenja, da je treba poudariti inventivnost režije Mirka Groblerja v reklamnem filmu »Poberi denar« in fotografijo Frana Vodopivca v filmu »Črne vode«. — Letošnji festival znova dokazuje, da je naš kratki film v resni krizi. Žirija je mnenja, da je temu vzrok dejstvo, da naši filmski proizvajalci in izposojevalci, pa večina naših filmskih umetnikov, podcenjuje to družbeno izredno važno vrsto filmskega ustvarjanja.

Posebnost letošnjih odločb obeh razsodišč utegne biti tedaj v tem, da so v glavnih potezah skladne. Največ priznanj je bil deležen film režiserja Vladimirja Pogačića »Veliki in mali«, in sicer s e d e m, in hkrati tren nagrad v skupnem znesku 850.000 din. Na drugem mestu je s s t i r i m i p r i. N a z n a n j i film Branka Baura »Ne obračaj se, sin!« toda n a p r v e m po nagradah v skupnem znesku 775.000 dinarjev »Zli denar« in »Dolina miru« sta prejela po dve priznanji, in sicer prvi skupaj 300.000 din, drugi pa 275.000 dinarjev denarnih n a g r a d, in »Solaja« je prejel eno priznanje hkrati s nagrado 100.000 din. Med kratkimi filmi si delita prvo mesto »Črne vode« in »Poberi denar« s po dvema priznanjema in hkrati z denarnima nagradama po 100.000 din. Drugo mesto med kratkimi filmi pa imajo »Dokumenti o Tesli«, »Tovariš ob tovarišu« in »Na peščenih obronkih« s po enim priznanjem in hkrati s po 75.000 din denarnih nagrad.

Tak je bil tedaj uradni in najbolj vidni rezultat III. festivala jugoslovanskega filma v Pulju. Rezultat, ki pa seveda ne govori o poglavitnem, o vsebinsko estetski vrednosti nagrajenih del in ki molči o veliki večini tistih filmov naših proizvodenj, ki so jih prikazali na festivalu, in o tistih, ki jih niso predvajali.

FRANCE BRENK

OPOZORILO
slovenskim rojakom, ki so na obisku v domovini

V »Izseljenskem tednu« od 6. do 12. avgusta vabi Slovenska izseljenska matica vse rojake, ki so na obisku v Sloveniji, na čimvečjo udeležbo, zlasti na naslednje prireditve:

Dne 8. avgusta, v sredo, na proslavo in izlet ob odkritju spomenika ameriškemu pisatelju slovenskega rodu Luisu Adamiču v Grosuplju pri Ljubljani. Pričetek slavnosti ob 10.

Dne 9. avgusta ob 8 otvoritev izseljenske razstave v dvorani Zavoda za socialno zavarovanje v Ljubljani, Kidričeva 5, pritličje.

Dne 11. avgusta na osrednjo kulturno prireditev v Ljubljani, dvorana Slovenske filharmonije, Trg revolucije 1, ob 8 zvečer.

Uprava za gozdarstvo LRS se je preselila iz Gregorčičeve ulice 23 v Parmovo ulico 33, III. blok. — Nove telefonske številke so: 32-884 (ekon., fin. ods.), 32-885 (direktor), 32-875 in 32-876.

DNEVNE NOVICE

Avtobusna proga Celje—Rogaška Slatina—Rogatec prične dne 31. julija redno obratovati vsak delavnik, po naslednjem voznem redu:

Km 14.30 odhod Celje prihod 7.30
15 15.01 odhod Grobelno« prihod 7.00
33 15.44 odhod Rog. Slatina prihod 6.15
40 16.00 prihod Rogatec odhod 6.00

Vozna cena za relacijo Celje—Rog. Slatina 170 din in Celje—Rogatec 190 dinarjev. — **Avtobusni promet, Celje.**

Poziv! Pozivamo cenjene stranke, ki imajo pri nas v čiščenju, pranju ali barvanju svoje predmete več kot 6 tednov, da iste izgotovljene takoj dvignejo v naših poslovalnicah. — »Labod«, kemična čistilnica, pralnica, barvarna, Ljubljana.

Obrtni pomočniki — pozor! Okrajna obrtna zbornica Novo mesto razpisuje jesenski pripravljalni tečaj za obrtne pomočnike, ki žele opravljati mojstrski izpit. Pričetek tečaja bomo sporočili prijavljenim kandidatom pismeno. — Prijave vložite osebno ali pismeno v pisarni OOZ Novo mesto najkasneje do 20. septembra 1956. Prijavi priložite točen naslov in rojstne podatke kandidata in naziv delavnice, kjer je zaposlen. Kdor trenutno ni v delovnem razmerju, naj sporoči, kje je bil nazadnje zaposlen. — Okrajna Obrtna zbornica v Novem mestu.

LIM čistilni prašek ne praska, pa vendar odstrani temeljito vso nesnago z lesenih, kovinskih in keramičnih predmetov.

Z OVNOM so bili naposled rešeni vsi veliki problemi pranja. Bodisi terpentinovo milo OVEN ali pa OVEN milni prašek, uspeh je vedno isti: belo in prijetno dišeče perilo. In kar je še posebno važno: pranje brez truda in perilo, ki ostane dalj časa celo, ker se ne prične trgati zaradi neprimernega pralnega sredstva.

Ne s silo, ampak s pametjo čisti obleko. Vse mastne madeže očistiš z lahkoto s preparatom FLEX. Pazi — zahtevaj samo FLEX.

ROŽNO MLEKO Teint Bell vsebuje naravna hraniva za kožo, jo regenerira in pomlaja. Teint Bell Rožno mleko je višek kozmetske proizvodnje

MASTNE MADEŽE ČISTI
Cisten
ZAHTEVAJTE GA V SVOJI TRGOVINI

Turistično društvo Ljubljana vabi vse, ki se zanimajo za kulturne znamenitosti Ljubljane na ogled, ki bo v soboto, 28. julija, in sicer Prešernov trg—Miklošičeva cesta. Zbirališče ob 16.30 pred Prešernovim spomenikom.

Zdravniška dežurna služba Poliklinike v Ljubljani (za nujne primere), Miklošičeva cesta 20, soba št. 7, telefon 23-081 — dnevna dežurna služba samo za nujne obiske na domu vsak dan od 8—13 in od 17—19. Od 13—17 naj se bolniki obračajo za obiske na domu na zdravnike pristojnih zdravstvenih domov. Vsakodnevna nočna dežurna služba od 20—6 za nujno pomoč v ordinaciji in za nujne obiske na domu, ob nedeljah in praznikih pa tudi od 7—20. — Pediatrična dežurna služba za obiske na domu: a) dnevna pediatrična dežurna služba od 7—20; b) nočna pediatrična dežurna služba od 20—24. — V vseh nenujnih primerih naj se bolniki obračajo na pristojne ambulante zdravstvenih domov

Umrl nam je ljubi mož, oče in ded

FRANC KUTIN
upokojenec drž. železnic

Pogreb bo v soboto, 28. julija 1956, ob 17 iz Nikolajeve mrliške veže na pokopališče na Žalah.

Ljubljana, 26. julija 1956.

Žalujoči: žena Lina, hčerka Beta por. Manfreda, sinovi France, Jule z družinami in ostalo sorodstvo.

GRADBENO PODJETJE »GRADBENIK« - IZOLA

sprejema za delo v Kopru in Izoli

kvalificirane zidarje in nekvalificirane delavce

Nastop dela takoj. — Skupinska samska stanovanja zagotovljena. — Kvalitetna hrana po ugodnih cenah zagotovljena v mestnih delavskih restavracijah — menzah. Ostali pogoji ugodni. — Interesenti naj si preskrbijo dovoljenje za bivanje v obmejnem pasu pri pristojnem (svojem) Tajništvu za notranje zadeve.

2921

OBČINSKI LJUDSKI ODBOR CERKNICA
OBČINSKI ODBOR SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNIH LJUDI CERKNICA
OBČINSKI SINDIKALNI SVET CERKNICA

sporoča žalostno vest, da se je smrtno ponesrečil

dr. ANTON VRHOVEC

Dragega tovariša in odličnega sodelavca bomo ohranili v trajnem spominu!

Pogreb bo v soboto, 28. julija 1956, ob 16.30 iz Jožefove mrliške vežice na Žalah.

Sporočamo žalostno vest, da se je smrtno ponesrečil in nas zapustil sredi dela

dr. ANTON VRHOVEC

zdravnik Zdravstvenega doma — Cerknica

Pogreb pokojnika bo dne 28. julija 1956 ob 16.30 iz Jožefove mrliške vežice na pokopališče na Žalah.

Dobrega zdravnika in delovnega tovariša bomo ohranili v dolgotrajnem spominu!

UPRAVNI ODBOR IN UPRAVA
ZDRAVSTVENEGA DOMA — CERKNICA

TOVARNA UMETNIH BRUSOV – MARIBOR, telefon 20-58

proizvaja

UMETNE BRUSE

z zaščitnim znakom

Umetni brusi so orodje, ki dobro služi le tedaj, če je izbrano in se uporablja v določeni namen. Zato se pred nabavo posvetujte z dobaviteljem!

Obiščite nas na

Mariborskem tednu!

SWATY

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Ameriški film

Žrtvovani

Brez tednika. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi John Wayne in Robert Montgomery. — Prodaja vstopnic od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«

Nemški film

LAŽNI ADAM

Predstava ob 20.30. V glavni vlogi Rudolf Plate in Oskar Sima. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »KOMUNA«: Nemški film: »Lažni Adam«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Rudolf Plate in Oskar Sima.

KINO »SLOGA«: Amer. film: »Človek iz Alame«. Tednik: Filmske novosti št. 29. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma.

KINO »VIČ«: Franc. film: »Gospod Ripois«. Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20.30. V glavni vlogi Gerard Philipe.

KINO »SOČA«: Zaprto.

Prodaja vstopnic v vseh kinematografih od 14 dalje, za matinejo v kinu Sloga pa od 9 dalje.

MLADINSKI KINO LM, Kotnikova 8, telefon 32-454, predvaja za mladino ameriški barvni film: »Pepelka«. Predstave vsak delavnik ob 15, vsak torek, sredo, četrtek in petek tudi ob 10, vsako nedeljo pa ob 8.30 in 10.30.

KINO »LITOSTROJ«: Amer. barvni film: »Lahko je ljubiti«. Predstava ob 20. Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

Sneg na Kilimandžaru

V glavni vlogi Gregory Peck in Ava Gardner. Predstavi ob 18 in 20. — Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Ameriški film

»Greh one noči«

V glavni vlogi Spencer Tracy in Katherine Hepburn. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA

Sobota, dne 28. julija: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

Nedelja, dne 29. julija: lekarna »Melje«, Mejiska cesta 2.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Sobota, 28. julija ob 20: Verdi: »Traviata«. Gostuje Nada Vidmarjeva.

Nedelja, 29. julija ob 20: Gotovac: »Ero z onega sveta«. Gostuje Josip Sutej.

Ponedeljek, 30. julija ob 20: Večer opernih arij. Sodelujejo domači in tuji solisti.

IZ MURSKE SOBOTE

KINO

»PARK«: Ameriški barvni film: »Tri ljubezni«.

CELJSKE VESTI

KINO

»UNION«: Ameriški barvni film: »Dvoboj v džungli«.

»METROPOL«: Amer. barvni film: »Opustošena džungla«.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Ameriški barvni film: »Mogambo«. Predstava ob 20.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški barvni film: »Ukročena trmoglavka«.

»SVOBODA-DOBRNA«: Argentinski film: »Žena morja«.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Alojz Jenko, Cesta Bratstva in enotnosti.

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 29. julija Marija Konc, brivski salon, Gosposvetska cesta.

KINO

»RADIO«: Ameriški barvni film: »Velika nagrada«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: Ameriški film: »Visoka Barbarea«. Predstavi ob 18 in 20.

Z BLEDA

KINO

Ameriški barvni film: »Mirni človek«. V glavni vlogi John Wayne, Maureen O'Hara, Bary Fitzgerald in Victor Mc Laglen. Predstavi ob 18 in 20.30.

VESTI IZ KRANJA

KINO

»STORŽIČ«: Ob 18 in 20 ameriški barvni film: »Pesmi zlatega zapada«. V glavni vlogi Mitzi Gaynor in Dale Robertson. Ob 22 premiera ameriškega filma: »Mož z revolverjem«. — V glavni vlogi Gregory Peck.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Dvojni program: Ameriški film: »Mož z revolverjem«. — glavni vlogi Gregory Peck. Danes zadnjikrat. — Premiera angleškega filma: »Veseli Norman« ob 22. uri. Jutri bo premiera nemškega filma: »Fanfare ljubezni«.

»SVOBODA«: Premiera angleškega filma: »Veseli Norman«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ DOMŽAL

KINO

Ruski barvni film: »Spraševanje vesti«. Predstavi ob 18 in 20.

Kaj zdaj, FANT?

HANS FALLADA

ROMAN 14

»No, no, tako hudo pa spet ni,« je bil malce užaljen. »Zdi se mi, da je nekaj kar čednih kotičkov.«

»Kotičkov že, kotičkov,« je rekla Ovčka, »toda povej mi, kaj je to? Nè, ne reci ničesar! Pojdiva tja, da si bom od blizu ogledala!«

Odpravila sta se na pot, a sta morala večinoma stopati drug za drugim. Ovčka ni izpustila roke svojega Fanta.

Takole: soba je bila podobna soteski, niti ne tako ozki soteski, toda dolga je bila kot jahalna steza. Štiri petine te steze je bilo zastavljenih s tapeciranim pohištvom, z mizami iz orehovine, z ogledali, s cvetličnimi stojali, s policami. Zraven je bila še velika kletka za papigo (brez papige). Dve petini prostora sta zavzemali postelji in umivalna miza. Prostor med četrto in peto petino dolge jahalne steze je Ovčko najbolj razvnel. Bila je tam nekakšna španska stena med dnevnim prostorom in spalnico, toda ne zavesa ali kaj podobnega, temveč nekaj z navpično postavljenimi letvami, torej pregraja, ki je bila še najbolj podobna brajdam. Te letve pa niso bile iz navadnega lesa, marveč iz orehovine, letve s čednimi, okroglimi žlebovi. Te brajde pa niso bile gole, marveč vse prepletene s papirnatimi rožami, z narcisami in vijolicami iz blaga. Izpod stropa so visele papirnate zavese, kakršne je Ovčka poznala s pivskih veselic.

»Za božjo voljo!« je rekla in sedla. Usedla se je tam, kjer je stala, pa ni bilo nevarnosti, da bo obsedela na tleh, saj je bilo vsepovsod kaj na poti, vsepovsod kaj takega, kamor se lahko nasloniš, tu na pleten stol za klavir, tam na ebenovinasto skrinjo.

Pinneberg je molčal. Ni vedel, kaj naj reče. Ko je najemal stanovanje, mu je bila tista pregrada še kar všeč.

Iznenada so se zabliskale Ovčkine oči, njene noge so spet dobile prejšnjo moč, vstala je, stopila k pregradi s cvetlicami in potegnila s prstom po letvi. Nato je pogledala prst.

»Glej!« je rekla in Fantu pomolila prst. Ves siv je bil.

»Malce prašno je že,« je previdno povedal.

»Malce!?« Njene oči so se spet zaiskrile. »Ali mi boš najel pomočnico? Da veš: vsaj pet ur dela dnevno bom imela s tem.«

»Zakaj? Kako le?«

»Kdo bo čistil vse to? Devetindevetdeset kosov pohištva z vdolbinami in bunkami, z žlebovi in stebrički! Kdo bo čistil vse to? Pravi greh, ti rečem, tako pohištvo. Pa ta rožnata pregrada! Samo z njo bom imela tri ure dela dnevno. Te papirnate cvetiče! S prstom je eno štrcnila, da je padla na tla, za njo pa je zaplesalo v sončnem pramenu na milijone drobcev prahu.

»Ali boš najel služkinjo, ti?« je vprašala Ovčka in ni bila nič kaj pohlevna.

»Kaj pa, če bi ti enkrat tedensko temeljito počistila?«

»Nesmisel! In med to šaro naj raste najin Storžek? Saj bo imel kar naprej luknje v palcih in praske na členkih! Glej si ga!«

»Dotlej bova morda že dobila pravo stanovanje.«

»Dotlej, da, dotlej! — In kdo naj vse tole pozimi ogreje? Tu pod streho! In dvoje glavnih zidov! Pa štiri okna! Vsak dan pol stota premoga in še nam bodo šklepetali zobje!«

»Veš,« je dejal v zadregi, »kar je opremljeno, ni nikoli takšno kot lastno.«

»To že sama vem. Povej samo, kakšno se ti zdi vse to! Mar ti ugaja? Bi rad živel tu? Kar predstavljaj si: prideš domov in se kar naprej spotikaš ob vso to šaro. Au!« je zavpila. »Saj sem si mislila, da je vse pritrjeno z bucikami.«

»Česa boljšega ni mogoče najti.«

»Jaz bom že našla kaj boljšega, kar zanesi se na to. Kdaj lahko odpoveva?«

»Prvega septembra. Pa...«

»Za kdaj?« — »Za zadnji september. Toda...«

»Šest tednov!« je zastokala. »No, bom že kako prestala. Le za Storžka mi je žal, ko mora doživeti vse tole.«

»Kar takoj pa spet ne moreva odpovedati.«

»Seveda lahko! Najbolje, če odpoveva še danes, zdajle, to minuto.«

Stala je pred njim kot posebljena odločnost. Lica so ji gorela, oči so se ji bliskale, ko ga je gledala z visoko dvignjeno glavo.

Počasi ji je rekel: »Veš, Ovčka, precej drugače sem si te predstavljal. Mnogo nežnejšo, mnogo...«

Zasmejala se je, skočila k njemu in mu šla z roko skozi lase: »Seveda sem čisto drugačna, kot si si predstavljal. To tudi sama vem. Mislil si, da sem vsa kot iz sladkorja. Kje neki, ko sem morala iz šole naravnost v trgovino. Iz sladkorja, hej, pri takem bratu, pri takem očetu, pri takih kolegih in predstojnikih!«

»Veš...« je hotel razglabljati, pa ga je prekinila ura, tista ura s steklenim pokrovom pri peči zraven upodobljenega Amorja. Urno je udarila sedemkrat.

»Na delo, Fant! Morava še dol v trgovino. Nekaj bo treba za večerjo in za jutri. Zdaj pa bi rada videla tisto tako imenovano kuhinjo.«

PRED ŠESTDESETIMI LETI SE JE RODIL »TITAN«

Vsemu prebivalstvu Kamnika in okolice čestitata za občinski praznik zlasti delovna kolektiva

Tovarne kovinskih izdelkov in livarne »TITAN«
in
Keramično-kemične industrije Kamnik

»Tu je prekrasno!« je pred šestdesetimi leti ves očaran vzkliknil Ceh Špalek, ko je ležeč v visoki travi ob ropotajočem mlinskem kolesu, ki ga je poganjala žuboreča Mlinščica, občudoval zasnežene vrhove Kamniških planin.

»Samo tu želim živeti, delati in se bogatiti! Tu bom ustvaril svoje podjetje, toda — kako?«

TITAN

Kjer je bil pred 60 leti še skromen mlinček in nato obrtniško in polindustrijsko podjetje, se sedaj vedno bolj širi moderni industrijski gigant — tovarna kovinskih izdelkov in livarna »TITAN« v Kamniku

Špalek ni imel denarja. Zato si je poiskal na Dunaju bogato nevesto ter z njeno pomočjo kupil posestvo z mlinom, kjer je doslej Bučar izdeloval pralni prašek in lesene žeblje za čevlje. Povečal je delavnico ter začel v njej že s pomočjo strojev izdelovati stavbne ključavnice ter dolga križna nasadila.

Tako je leta 1896 nastalo v Kamniku malo kovinsko podjetje — predhodnik sedanje tovarne kovinskih izdelkov in livarne »Titan«; toda Špalek ni imel sreče. Močna konkurenca nemških podjetij ter spori z ženo so ga prisilili, da je prodal svoje 11 let staro podjetje z 20 delavci bratoma Fass z Dunaja. Tudi ta dva sta zaradi velikih novih investicij za stiskalnico in skladišče zašla v finančne težave in čez 4 leta je bila lastnik podjetja že dunajska družba »Krainischeeisenwarengeselschaft«. Toda tudi pod njenim vodstvom je podjetje hiralo ter končno ustavilo delo.

Med večino kovinarjev, ki so morali vzeti v roke potno palico ter si po severni Avstriji iskati nove zaposlitve, je bil tudi mlad strojni ključavničar Josip Broz, naš maršal Tito.

OBDOBJE KONJUNKTURE IN IZŽEMANJE DELAVSTVA

Prva svetovna vojna je z novo konjukturo prinesla v podjetje novega lastnika — Dunajčana Nagla. Ob koncu vojne je kupila podjetje delniška družba »Kranjske tvornice železa in ključavničarskih izdelkov« v Zagrebu. Z novo livarno, kovačnico, skladiščem ter z oddelki za avtomate, obdelavo litin ter za montažo kuhinjskih strojčkov in električno centralo se je začel razvoj velike tovarne. Ko je leta 1925 prevzela to tovarno »Osječka livarna in tovarna strojev«, se je zlasti razvila livarniška stroka. Izdelki tovarne »Titan« so bili leta 1929 na svetovni razstavi v Barceloni odlikovani z zlato kolajno, leta 1931 na razstavi v Solunu z diplomo ter leta 1934 na Zagrebškem zboru s posebnim priznanjem.

Podjetje se je tako razvilo iz obrtniškega in polindustrijskega v kvalitetno industrijsko proizvodnjo, čeprav je po svojem proizvodnem ustroju predstavljalo skupino razmetanih starih stavb, deloma barak, brez pravilne notranje medsebojne povezave, kajti vsi bivši lastniki so v dobi konjunkture zasilno povečevali le tiste obrate, ki so prinašali profite. Pred drugo svetovno vojno si je podjetje zopet nabavilo nekaj novih strojev ter izvršilo razne adaptacije. Menjalo je tudi večkrat program svoje proizvodnje. Med drugim je n. pr. opustilo proizvodnjo pločevinastih izdelkov in štedilnikov ter začelo razširjati proizvodnjo na fitinge, tehtnice, kuhinjske strojčke, pohištvene ključavnice itd.

Fašistična okupacija je bil nov udarec za podjetje. Okupator je uničil precej orodja za izdelovanje gradbenega okovja ter preusmeril proizvodnjo na izdelovanje predmetov za lastne vojne potrebe. Sredi leta 1943 je podjetje odkupila avstrijska delniška družba »Kärntner Maschinenfabrik« iz Beljaka.

TU SO RASLE KLICE NOVE — SOCIALISTIČNE JUGOSLAVIJE

Grešili bi, če bi smatrali, da je zgodovina podjetja le v menjavanju njenih lastnikov in njihovih teženj po mastnih profitih. Ne, skupno s podjetjem je raslo tudi naše delavstvo, njegova razredna zavest in borbenost. Skupno z njim so rastle tudi klice nove, socialistične Jugoslavije. Zato si bežno oglejmo še to plat razvoja!

Pod vplivom revolucionarnih dogodkov po prvi svetovni vojni v svetu je zrasla zavest in borbenost delavstva tudi v Kamniku. Delavci so se začeli organizirano boriti za svoje pravice. V »Titanu« so ustanovili osrednje društvo kovinarjev, pozneje so se pa vključili skoraj vsi v »Savez metalnih radnika Jugoslavije«. V Kamniku so ustanovili tudi delavsko knjižnico ter prvo delavsko pevsko društvo »Solidarnost«.

Osemtedenska stavka l. 1938 zaradi stavkokazov ni rodila uspeha. 30 delavskih voditeljev se je znašlo na cesti. Šele po osmih letih se je delavsko gibanje v podjetju obnovilo, toda šele dve leti nato se je pod vodstvom Franca Leskoška začelo v »Titanu« pravo borbeno delavsko gibanje. Leto nato je bila že osnovana tudi partijska celica ter SKOJ kot žarišči revolucionarnih idej Marxa-Lenina. Vpliv Partije je hitro naraščal in okupacija je naletela že na organiziran splošen odpor slovenskega delovnega ljudstva, ki je po oboroženi vstaji prinesel narodno in socialno svobodo.

»TITAN« POSTAJA RES VELIKAN

V povojnem načrtnem gospodarstvu sta izredni delovni polet in požrtvovalnost Titanovega delovnega kolektiva omogočila izpolnjevanje in preseganje visokih letnih proizvodnih načrtov. »Titan« je dobil tudi svoj perspektivni načrt nadaljnje razširitve in rasti, kajti nastopilo je obdobje hitrega razvoja in modernizacije tega podjetja.

Leta 1953 je priteklo prvo železo iz nove temperne livarne. Prav tako so začele obratovati nova čistilnica odlitkov, cinkarna in kositrarna. Zdaj dograjujejo in adaptirajo oddelek za splošno obdelavo litin in fitingov, montažo tehtnic in kuhinjskih strojčkov, novo skladišče za surovine, vodovod, kanalizacijo in cestišče ter končno garderobe in sanitarne naprave za livarno. Temu bo sledila gradnja obrata za izdelavo okovja in ključavnic, stiskalnice, mehanične delavnice, kalilnice in kotlovine.

Tako postopoma raste tukaj moderen tovarniški gigant, res pravi »TITAN«, močan gospodarski činitelj naše socialistične skupnosti. Žal nam zaradi pomanjkanja prostora ni dano, da bi obširneje opisali velike povojne proizvodne uspehe delovnega kolektiva »Titana«, ki mu želimo prav obilo uspehov v njegovem prizadevanju po osvojitvi novih tehnoloških postopkov za nadaljnjo razširitev in kakovostno zboljšanje njihovih proizvodov.

Med najsvetlejše dneve v zgodovini kamniškega svobodoljubnega ljudstva spada vsekakor 27. julij 1941. Na ta dan — pred 15 leti — je pod vodstvom najzvestejših sinov komunistične partije zaplapolala tudi v kamniškem okolišu borbena zastava splošnega oboroženega upora proti fašističnim osvajalcem.

Kakor vsako leto je občinski odbor Socialistične zveze delovnega ljudstva v Kamniku tudi letos skupno z drugimi množičnimi organizacijami in društvi pripravil obsežno proslavo občinskega praznika, ki traja že od 22. julija ter bo svečano zaključena 29. t. m. z odkritjem spomenika padlim borcem in talcem v Komendi.

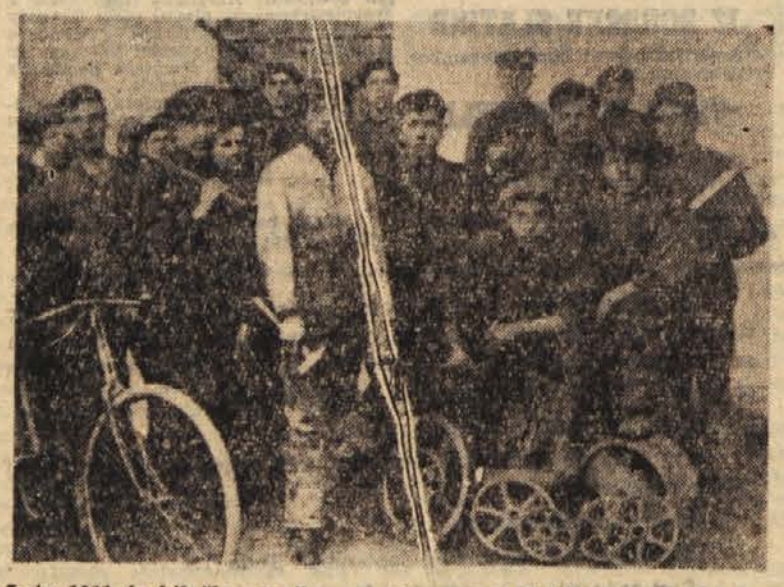

Leta 1911 je bil član majhnega delovnega kolektiva, predhodnika sedanje tovarne »TITAN« v Kamniku, tudi strojni ključavničar Josip Broz

Uspešen razvoj in napredek KERAMIČNO-KEMIČNE INDUSTRIJE v KAMNIKU

Keramično-kemična industrija v Kamniku proizvaja v svojih 6 obratih zelo pester izbor kemičnih in nekovinskih proizvodov. V zadnjih dveh letih je podjetje osvojilo nad 40 novih izdelkov, ki smo jih doslej pretežno uvažali. Sedaj izdelujejo v tem podjetju popolni izbor polirnih in brusnih past za vse vrste kovin, ki so po svoji kakovosti enakovredne uvoženim. — Posebno najnovejši proizvodi serije nitropolirnih in brusnih sredstev za obdelavo in poliranje kovin in lesa ter polirna sredstva za marmor in kamen so dokončno osamosvojila naš trg pred uvozom.

V okviru livarškega servisa proizvaja podjetje najkvalitetnejše vrste livarskega peska, tlačilne mase in pomožna livarska sredstva, ki smo jih doslej prav tako uvažali. Izbor teh izdelkov bo podjetje še povečalo, da bi na ta način naše livarne uporabljale samo domača pomožna livarska sredstva.

Z rekonstrukcijo in zboljševanjem tehnološkega procesa proizvodnje gradbene, dekorativne in tehnične keramike bo omogočen nadaljnji obstoj in razvoj te panoge proizvodnje.

Podjetje ima pripravljene investicijske načrte za mehanizacijo izkoriščanja kamenine kalcit ter za pralnico (separacijo) livarskega peska v Moravčah. S temi investicijami se bo brutoprodukt podjetja povečal za nadaljnjih 50 milijonov dinarjev, tržišče bo pa tako dobilo še razne nove proizvode.

GRADBENO PODJETJE »ZASAVJE« TRBOVLJE

poziva

vse delavce in uslužbence

ki jim je prenehalo delovno razmerje ter imajo pravico do deleža plač iz dobička za leto 1955, da se zglase pri podjetju zaradi dviga tega deleža.

Tisti, ki se ne bodo zglasili v roku treh mesecev, izgube pravico do deleža.

T 107

Oglašujte v našem listu!

Objava

Obveščamo vse interesente, da bo na osnovi objave v Uradnem listu LRS št. 19 licitacijska obravnava za oddajo dveh 9-stanovanjskih blokov ObLO Kranj, 2. avgusta 1956 ob 10. uri na sedežu ObLO Kranj — sejna dvorana.

Občinski ljudski odbor Kranj

2930

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Komisija za štipendije obč. LO NOVA Gorica razpisuje naslednje štipendije:

1 na pravni fakulteti
1 na srednji gradbeni šoli
1 na šoli za socialne delavce
2 na upravni šoli
2 na učiteljišču
1 na dvoletni administrativni šoli
1 na srednji šoli za medicinske sestre

Prosilci naj do 15. avgusta 1956 vložé kolkovane prošnje (180 din državne in 90 din občinske takse) in prilože: prepis zadnjega šolskega spričevala, potrdilo o vpisu v šolo, potrdilo o imovinskem stanju družine in prejemkih vseh družinskih članov, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, potrdilo družinske skupnosti. Slušatelji univerze in višjih šol predložé namesto šolskega spričevala potrdilo o zadnjem vpisu, potrdilo o opravljenih izpitih in mnenje mladinske organizacije.

Prošnje brez navedenih prilog se ne bo obravnavalo.

Komisija za štipendije obč. LO Nova Gorica

2924

Razpis

Občinski ljud. odbor Kranj razpisuje na podlagi 1. člena zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del (Ur. l. LRS, št. 17-77/55) in 3. člena pravilnika o postopku pri javni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur. list LRS, št. 17-81/55)

prvo javno pismeno licitacijo

za Otroški vrtec Kranj-Planina

1. Predračunska vsota gradbenih in obrtniških del znaša 11,350.000 din.
2. Rok dovršitve III. faze 31. december 1956, rok za dokončno dovršitev 1. avg. 1957.
3. Polog v višini 0,5 % proračunske vsote je treba predložiti v obliki garancijskega pisma najkasneje do pričetka licitacijske obravnave.
4. Pri vsaki situaciji se bo odtegovala varščina za izvršitev gradbenih obveznosti v višini 3 %, katera se bo obračunavala oziroma vrnila izvajalcu del po izvršeni finančni kolavdaciji.
5. Pogodbena kazen za prekoračenje postavljenih rokov znaša 3 % od vrednosti nedovršenih del.
6. Licitacijska obravnava bo ob 10. uri na sedežu LO Kranj, sejna dvorana, vključno 15. dan od datuma objave v Uradnem listu LRS in naknadnega obvestila v dnevnem časopisju.
7. Ponudbe se sprejemajo do desetega dneva licitacijske obravnave in morajo biti opremljene v skladu s predpisi pravilnika o postopku pri javni licitaciji za oddajo gradbenih del (Ur l. LRS, št. 17/55).
8. Projektni elaborat je interesentom dnevno na razpolago od 8. do 12. ure v prostorih oddelka za gradnje in komunalne zadeve ObLO Kranj. Titov trg št. 3 pritličje — levo.

Investitor
OBČINSKI LJUDSKI ODBOR KRANJ

Naročnikom

»Ljudske pravice« sporočamo, da imajo ravno tako tudi pri objavah malih oglasov, osmrtnic in zahval v »Ljubljanskem dnevniku« 50 % popusta.

Po členu 63 Uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ št. 11/56)

pozivamo

vse delavce in uslužbence

katerim je prenehalo delovno razmerje, imajo pa pravico do deleža pri dokončni delitvi dobička za plače, da pošljejo podjetju svoje prijave (naslove). Po preteku tromesečnega roka in dneva razglasa izgubijo delavci in uslužbenci, ki niso dostavili prijave podjetju, pravico do deleža pri dokončni delitvi dobička za plače.

BOMBAŽNA PREDILNICA IN TKALNICA — TRŽIČ

2922

UPRAVA PODJETJA »INDUPLATI«
Jarše, pošta Domžale

sprejme takoj v službo

mlajšo moško osebo

z ekonomsko fakulteto ali tudi z dovršeno srednjo ekonomsko šolo, katerega bi usposobila za vodenje zunanjetrgovinskih poslov.

Reflektanti z odgovarjajočo šolsko izobrazbo in ki čutijo veselje do tega dela, naj pošljejo svoje ponudbe na sekretariat podjetja najpozneje do 20. avgusta 1956

2920

RAZPIS

Na podlagi 90. člena Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov (Ur. list FLRJ št. 51/53) in 10. člena Zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov (Ur. list FLRJ št. 34/55) razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev Občinskega ljudskega odbora Piran

MESTO DIREKTORJA
trgovskega podjetja »JADRO«, Piran

POGOJI: višja strokovna izobrazba in tri leta prakse v stroki, ali popolna srednja šola z 10-letno prakso v stroki in strokovni izpit, ali nepopolna srednja šola oziroma strokovna šola in 15-letna praksa v stroki in strokovni izpit.

Kolkovane prošnje z življenjepisom in opisom strokovne usposobljenosti dostavite Občinskemu ljudskemu odboru Piran najkasneje do 10. avgusta 1956.

2923

KMETIJSKE ZADRUGE IN TRGOVSKA PODJETJA

na drobno vljudno obevščamo, da smo znižali ceno trboveljskemu

portland cementu

od 15 na 11.90 din franko ž. p. Trbovlje, za kg.

Ker je trboveljski cement priznan kot visoko vredni

portland cement

ga priporočamo za gradnje silosov in drugih kmetijskih objektov.
Naročajte cement pri

»Trgovskem podjetju Železnina«

Trbovlje, po tovarniški ceni.
Se priporoča:

Trg. podjetje »Železnina«, Trbovlje

T 106

Upravni odbor Gozdnega gospodarstva Kranj razpisuje natečaj za izpopolnitev delovnih mest:

sekretarja podjetja
z visokošolsko ali srednješolsko izobrazbo in z večletno prakso v upravnih poslih

upravitelja Gozdnega obrata
Škofja Loka, gozdarski inženir ali gozdarski tehnik s prakso

3 pomočnike upraviteljev gozd. obratov
v Škofji Loki, Tržiču in na Jezerskem; gozdarski inženirji, lahko začetniki

2 projektanta
za projektiranje nizke in visokogradnje; gozdarski inženir ali gradbeni inženir, lahko tudi gradbeni tehnik

2 gozdarska inženirja ali tehnika
za operativna dela pri gozdnih gradnjah

blagajnika direkcije v Kranju
srednješolska izobrazba

materialnega knjigovodjo
pri Gozdnem obratu v Škofji Loki, s srednješolsko izobrazbo

Plače po tarifnem pravilniku podjetja. — Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Vloge z življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja pošljite na direkcijo Gozdnega gospodarstva Kranj do 31. julija 1956.

NAROČITE SE RRAVOČASNO

NA NAŠO VELIKO POPULARNO IZDAJO

»Pravni priročnik o pravicah in dolžnostih državljanov«

v redakciji dr. Borislava Blagojevića in dr. Vladimira Kapora, univerzitetnih profesorjev (s sodelovanjem večjega števila naših znanih pravnih in ekonomskih strokovnjakov).

Ta naša izdaja pomaga vsakemu državljanu pri uveljavljanju njegovih pravic in pravilnem izvrševanju obvez, ki izhajajo iz veljavnih predpisov. Posamezni pravni inštituti in pojmi, kakor tudi pravna sredstva, so pojasnjeni na najkrajši in na lahko razumljiv popularen način.

»Pravni priročnik o pravicah in dolžnostih državljanov« predstavlja prvo in edinstveno izdajo te vrste v naši državi in bo kot taka zelo koristno služila državljanom kakor tudi državnim, gospodarskim in družbenim organizacijam.

Cena naročnine je 1000 dinarjev, po izidu v prosti prodaji bo stala 1200 dinarjev. Denar ni potrebno poslati vnaprej, ker bo knjiga dostavljena naročniku s povzetjem brez poštnine.

Prosimo, da nam naročnino zaradi omejenega števila izvodov pošljete pravočasno na naš naslov:

»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«

ZALOŽNISKO TISKARSKO PODJETJE — BEOGRAD, PRIZRENSKA 6
POŠTNI PREDAL 479 2728

OGLAŠUJTE V »LJUDSKI PRAVICI«

TOVARNA »ZLATOROG« V MARIBORU

poziva

svoje bivše delavce in uslužbence

ki so bili v letu 1955 v delovnem razmerju in imajo v smislu čl. 59 Uredbe o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij (Ur. list FLRJ 54/54) pravico do deleža na plačah iz dobička, da to pravico uveljavijo pismeno ali osebno v roku 3 mesecev od dneva objave.

Po preteku navedenega roka bivši člani kolektiva izgubijo pravico do deleža iz dobička.

Tovarna »Zlatorog« – Maribor

M 239

DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA ZUNANJE ZADEVE

razpisuje

NATEČAJ

za sprejem uslužbencev-pripravnikov za diplomatsko konzularno stroko

Sodelujejo lahko državljani FLRJ, ki so končali pravno, ekonomsko, filozofsko fakulteto ali novinarsko-diplomatsko visoko šolo.

Prijavi za natečaj, taksirani s 30 dinarji, naj kandidati priložijo:

a) življenjepis (življenjepisu priložite podatke o sodelovanju in članstvu v družbenih organizacijah);

b) overovljen prepis diplome fakultete domače ali tuje univerze (nostrificirano);

c) overovljen prepis vseh dokumentov predvidenih po členu 50. Zakona o državnih uslužbencih, razen zdravniškega potrdila, pa tudi osebno fotografijo 4,5 × 6;

d) dokumente o službi, v kolikor je kandidat bil v delovnem razmerju;

e) dokaz o regulirani vojni obveznosti;

f) znamko za 50 dinarjev za pismeno obvestilo kandidata o rezultatu sodelovanja na natečaju;

g) za natečaj za pripravnike za diplomatsko konzularno stroko se lahko prijavijo kandidati, ki niso starejši od 25 let.

Pri odločitvi o sprejemu bodo imeli prednost kandidati, ki so diplomirali z odličnim ali zelo dobrim uspehom, znanjem francoskega, angleškega, ruskega ali kakšnega drugega tujega jezika.

Sprejemni izpit sestoji iz pismenega in ustnega dela.

Pismeni del izpita sestoji:

a) izdelava teksta v srbohrvatskem jeziku;

b) izdelava krajšega sestavka v francoskem, angleškem, ruskem ali drugem tujem jeziku.

Ustni del izpita sestavlja:

a) zgodovina diplomacije (splošna in narodna) XIX. in XX. stoletja;

b) mednarodno javno in civilno pravo;

c) ekonomska geografija z zunanjetrgovinsko problematiko;

d) državna ureditev FLRJ;

e) tuj jezik (srednje znanje).

Prijave za natečaj se sprejemajo do vključno 1. oktobra 1956. leta.

Do 1. decembra 1956 bodo kandidati pismeno obveščeni, če jim je dovoljeno polagati sprejemni izpit.

Prijave, katerim bo manjkala katera od navedenih prilog ali bodo prišle po 1. oktobru 1956, ne bodo upoštevane.

Kandidati, katerim bo dovoljeno polagati sprejemni izpit, bodo poslani na zdravniški pregled v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve tik pred polaganjem izpita.

Izpiti se bodo začeli s 1. marcem 1957. leta.

Potne stroške za kandidate iz notranjosti, katerim bo dovoljeno polagati sprejemni izpit, bo nosil Državni sekretariat za zunanje zadeve.

Zainteresirani kandidati lahko dobijo izpitni program in natančnejše pojasnilo pri komisiji za natečaj v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve (telefon 27-917, soba št. 27, od 8. do 10. ure).

7482

IZŠEL JE

PRIROČNIK

ZA SESTAVLJANJE PERIODIČNIH OBRAČUNOV

inž. I. Apostolovića in V. Čolića, v redakciji Nikole Petrovića

IZDAJA V LATINICI — CENA 650 DIN

PRIROČNIK VSEBUJE:

navodila za sestavljanje periodičnih obračunov z vseh gospodarskih področij s posebno poudarjenimi specifičnostmi za vsako gospodarsko panogo oziroma za skupine podjetij;
navodila za sestavljanje periodičnih obračunov zadrug;
praktične primere za vsako vrsto obrazcev periodičnih obračunov (obračun na obrazcu »D«, »D-trg«, »D-kmetijstvo«, »D-pavšalisti«, »D-kmetijske zadruge I«, »D-prodajalne«). Primeri so posebej obdelani z alternativo, kdaj je ustvarjen dobiček, kdaj ustvarjeni dobiček ni zadosten, da pokrije zakonske obveze iz dobička, in kdaj je ustvarjen primanjkljaj;
pojasnila z elementi skupnih dohodkov. Le-tu so podana natančna pojasnila, zbrani in urejeni predpisi, ki se nanašajo na ta material; najnovejše predpise, ki so vezani za sestavo periodičnega obračuna, urejene po elementih periodičnega obračuna;
primeri in pojasnila v priročniku so prilagojeni za sestavljanje periodičnih obračunov za drugo in naslednje tromesečje 1956. leta.

Vsakemu podjetju bo — ne oziraje se na njegovo delovanje — s pomočjo tega priročnika olajšano pravilno sestavljanje periodičnega obračuna.

Glede na tako obdelan material, ki se nanaša na sestavljanje in predložitev periodičnega obračuna, predstavlja priročnik nujno potrebo tako podjetjem za sestavljanje obračunov kakor tudi bankam, revizorjem, inšpektorjem in ostalim, ki opravljajo kontrolne funkcije.

Gradivo v priročniku je praktično in pregledno razporejeno, tako da vsak na zelo lahek način lahko najde material, ki ga zanima.

Naša prejšnja izdaja:

Predpisi o gospodarskem sistemu za 1956. leto

inž. Božidara Race in Dragomira Živančevića
Cena 550 dinarjev

Naša prihodnja izdaja:

Dogovor o kupovanju in prodaji blaga z ozirom na splošne uzance za promet z blagom

s tekstom splošnih uzanc — dr. Vladimira Kapora

PRODAJAJO VSE KNJIGARNE V FLRJ

V Beogradu prodaja naša prodajalna, Maršala Tita št. 66, in knjigarna »Kultura«, Terazije št. 45.

V Novem Sadu prodaja naša prodajalna, Zmaj Jovina št. 22.

Založniško-tiskarsko podjetje
»SAVREMENA ADMINISTRACIJA«
BEOGRAD, PRIZRENSKA 6 — POŠTNI PREDAL 479

7480

VEČ RAZNAŠALK

ZA RAZNAŠANJE »LJUBLJANSKEGA DNEVNIKA« IN »LJUDSKE PRAVICE« SPREJME TAKOJ UPRAVA »LJUDSKE PRAVICE«, LJUBLJANA, KOPITARJEVA ULICA 2

Poziv na naročnino gospodarskim organizacijam

Ker je prva osnovna izdaja

Gospodarsko-finančnega priročnika

(»Permanentni vodič med gospodarskimi predpisi«)

popolnoma razprodana, smo se odločili, da bomo tiskali

drugo izdajo

v kolikor se bo prijavilo zadostno število naročnikov

- Druga izdaja bo vsebovala ves doslej objavljeni material po istem sistemu svobodnih listov, zajemala pa bo tudi predpise, objavljene v Službenem listu FLRJ vključno s številko 23/56 oziroma vključno s IV. spremembami in dopolnitvami, in bo razporejena v dve knjigi (s patentnimi vijaki in polivinilskimi platnicami).
- Priročnik razlaga ves material naše gospodarsko-finančne zakonodaje v krajših izvodih po enem abecednem vrstnem redu. Spremembe in dopolnitve izhajajo redno četrtletno v mesecu januarju, aprilu, juliju in oktobru vsako leto.
- Nova izdaja se ne bo razlikovala od prve, tako da bodo kupci tako ene kot druge izdaje v prihodnje prejemali ista besedila sprememb in dopolnitev.
- Cena druge izdaje je za naročnika samo 4000 dinarjev in jo mora kupec plačati pri sprejemu knjige oziroma po povzetju — poštnine prosto.
- Ker bo tiskano strogo omejeno število primerkov, prosimo, da nam prijave za naročnino pošljete najdlje do 15. avgusta 1956. — Rok prijave ne bo podaljšan.

»Savremena administracija«
Založniško-tiskarsko podjetje,
Beograd, Prizrenska ulica štev. 6
Poštni predal 479

2702

DROBNI OGLASI

DVOSOBNO STANOVANJE s kabinetom, v 4. nadstr., v centru, zamenjam. Ponudbe poslati v upravo LP pod »Sončno«. 533

DVA STROJNA TEHNIKA za konstrukcijski biro in enega avtoličarja-rezkarja, sprejme v službo Uprava Inštituta »Jožef Stefan« v Ljubljani, Jamova 55. Interesenti naj se javijo pri tuk. upravi do 31. jul.

ENOSTANOVANJSKI HIŠO, 4-sobno, takoj vseljivo, novo zidano, 9 arov sadnega vrta, gospodarsko poslopje, vse v eni parceli v Novem mestu, zaradi selitve po zelo ugodni ceni prodam. Informacije v podružnici LP v Novem mestu. N 71

SPLOŠNO GRADBENO PODJETJE Standard Tolmin, išče 150 nekvalificiranih in polkvalificiranih delavcev ali pa kompletne akordantske spupine za dela na visoki gradnji v okolici Ljubljane. Hrana in stanovanje na gradbišču pod zelo ugodnimi pogoji. Dela se oddajajo v akordu. Vodje skupin naj pismeno ali osebno iščejo podatke v upravi podjetja v Tolminu. 2934

Upravni odbor
Splošno gradbenega podjetja

»BETON« — Celje

razpisuje

mesto štipendista

za socialne delavce v Ljubljani

POGOJI: popolna srednja šola z maturo ali pa nepopolna srednja šola z najmanj 3-letno uspešno prakso v socialni ali podobni službi (personala)

Rok 30. julija 1956.

C 192

Fakultetni svet pravne fakultete v Sarajevu

razpisuje natečaj za izbor po enega predavatelja

(rednega ali izrednega profesorja ali docenta)

za predmete:

1. uvod v družbene vede,
2. politična ekonomija,
3. kriminalistika,
4. kriminologija,
5. zgodovina ljudske oblasti,
6. teorija države in prava.

Prijave za natečaj (taksirane s 180 dinarji) pošljite tajništvu Pravne fakultete v Sarajevu, Obala št. 7, pritličje, v roku 21 dni po objavi tega oglasa.

Prijavi je treba priložiti življenjepis, podatke o dosedanji službi, znanstvena in strokovna dela.

Kandidati morajo izpolnjevati pogoje Splošnega zakona o univerzah (Službeni list FLRJ št. 27/54).

Za mesta, ki ne bodo takoj izpopolnjena, ostane natečaj odprt do konca letošnjega leta.

PRAVNA FAKULTETA — SARAJEVO

2722

DRŽAVNI SEKRETARIAT ZA ZUNANJE ZADEVE

razpisuje

NATEČAJ

za sprejem administrativnih uslužbencev

1. Za potrebe administrativne službe bodo sprejeti administrativni uslužbenci naslednjih kategorij:

a) administrativni uslužbenci-pripravniki,
b) daktilografi I. ali II. razreda,
c) prevajalci,
d) knjižničarji.

2. Natečaja se lahko udeležijo državljani FLRJ, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

a) za sprejem administrativnih uslužbencev-pripravnikov morajo imeti kandidati končano najmanj srednjo šolo (gimnazijo ali srednjo ekonomsko šolo) in ne smejo biti starejši od 25 let. Prednost bodo imeli tisti kandidati, ki znajo enega izmed tujih jezikov in daktilografijo;

b) za daktilografe se bodo sprejemali tisti kandidati, ki imajo znanje daktilografov I. in II. razreda;

c) za prevajalce bodo sprejeti tisti kandidati, ki so dokončali filozofsko fakulteto (skupine tujih jezikov), in kandidati, ki so končali najmanj srednjo šolo in so se v praksi usposobili za prevajalce. V poštev pridejo prevajalci za francoski, angleški, ruski ali kak drug tuj jezik;

d) za sprejem treh (3) knjižničarjev morajo imeti kandidati končano pravno, ekonomsko ali filozofsko fakulteto in ne smejo biti starejši od 30 let. Prednost imajo tisti kandidati, ki obvladajo enega izmed tujih jezikov.

3. Prijavi za natečaj, taksirani s 30 dinarji, naj kandidati priložijo:

a) življenjepis (življenjepisu priložite podatke o sodelovanju v družbenih organizacijah);

b) overovljen prepis spričevala o končani šoli ali diplome fakultete;

c) overovljen prepis vseh dokumentov, predvidenih po členu 50. Zakona o državnih uslužbencih brez zdravniškega potrdila;

d) dokumente o službi, v kolikor je kandidat bil v delovnem razmerju;

e) znamko za 50 dinarjev za pismeno obvestilo kandidata o rezultatu sodelovanja na natečaju.

4. Prijave za natečaj se sprejemajo do 30. julija 1956.

5. Do 1. oktobra 1956. leta bodo kandidati pismeno obveščeni o rezultatu sodelovanja na natečaju.

6. Kandidati, ki bodo sprejeti na natečaju, bodo pismeno obveščeni o tem, kdaj in kaj bodo polagali na sprejemnem izpitu.

Tik pred sprejemnim izpitom bodo le-ti kandidati poslani na zdravniški pregled v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve.

7. Potne stroške za kandidate iz notranjosti, katerim bo dovoljeno polaganje sprejemnega izpita, bo nosil Državni sekretariat za zunanje zadeve.

8. Zainteresirani kandidati lahko dobijo vsa potrebna obvestila pri komisiji za natečaj v Državnem sekretariatu za zunanje zadeve — telefon 28-055, soba št. 33, od 10. do 12. ure.

7483

OBIŠČITE XIII. MARIBORSKI TEDEN

VELIKA MANIFESTACIJA NAŠEGA GOSPODARSTVA, KULTURE IN ŠPORTA ● RAZSTAVNI IN VESELIČNI PROSTORI V MLADINSKI ULICI ● V ČASU OD 27. JULIJA DO 5. AVG. 1956 ● 25 % POPUST NA ŽELEZNICI!

List izdaja Časopisno-založniško podjetje »Ljudska pravica«, Ljubljana. Kopitarjeva ulica 6/III, telefon št. 39-181 — Notranjepolitična — gospodarska rubrika telefon štev 21-613 in kulturna rubrika telefon št. 21-887 Nazorjeva ulica 10/II — Uprava Kopitarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za naročnino in oglase št. 31-030 — Telefon poslovalnice na Titovi cesti 22-822 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun 60-KB-1-Z-1393 — poštni predal 42 — Tisk tiskarne »Ljudske pravice« — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisi se ne vračajo

Barvni film o razvoju piščeta v jajcu

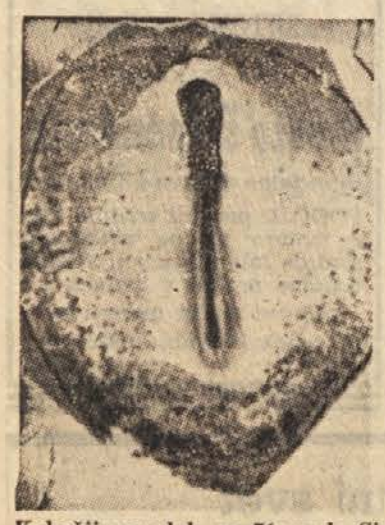

Kokošji zarodek po 36 urah. Sistema živčevja in prebavil sta zasnovana, prav tako hrbtenica z vretenci. Tudi srce že začenja utripati.

S posebnimi mikroskopi, s primerno osvetlitvijo in z novimi lečami je raziskovalcem uspelo ujeti na filmski trak barvne posnetke vseh razvojnih stopenj piščanca v jajcu. Navzlic znanstvenemu napredku je bilo rojstvo novega bitja vse do nedavnega velika skrivnost, saj je zajemala vse od osnove celice pa do razvoja novega bitja, ki ima značilne lastnosti svojih prednikov.

Ta osnovna celica — so ugotovili znanstveniki — je drobceni most od sedanjih živalskih in človeških rodov k prihodnjim, vsebuje pa zametke vseh, za določeno vrsto značilnih lastnosti. To je po vsej verjetnosti največja skrivnost življenja, ki so jo embriologi in genetiki komaj še začeli proučevati: jedro s kromosomi bo organiziralo novega predstavnika določene vrste z milijardami različnih celic, katerih vsaka bo na svojem mestu opravljala svoje delo.

Način ohranitve določene vrste z jajcem je zdaleč najbolj razširjen v vsej prirodi. Vsa živa bitja s spolno reprodukcijo se začno razvijati z jajcem. V nekaterih primerih, na primer pri ptičih, plazilcih in ribah, se jajce loči od materinega organizma in se potem samostojno razvija v novega zastopnika vrste, medtem ko se pri tistih bitjih, ki se razmnožujejo z živimi mladiči, razvije v materi. Razvoj je v bistvu enak v obeh primerih.

V kokošjem jajčniku se razvijejo posebne celice, katerih jedra imajo samo polovico običajnega števila kromosomov. Začetne celice nabirajo iz kokošje krvi hranilne snovi za razvoj jajčnega rumenjaka. Na površju maščob plava celično jedro kot drobna bela lisa.

Ko rumenjak doraste, se odpre mehka mrenica, ki je polna krvnih žilic in v rumenjak prodre seme, katerega jedro ze združi z onim v rumenjaku. Ko je jajce oplojeno, se začne okoli njega razvijati lupina, ki ga varuje, dokler se iz njega ne izvali piščanček.

Nazadnje se začne oblikovati dvojna opna, ki pusti na debelem koncu jajca vdolbinico, nekakšno celico za zrak. To je tista »koža«, ki nas včasih moti, kadar lupimo trdo kuhano jajce in je ne moremo ločiti od beljaka.

Lupina se oblikuje okoli jajca nazadnje, mora pa biti dovolj močna, da varuje zarodek na vseh razvojnih poteh.

Drobna začetna klica se v jajcu dobro vidi. Na rumenjaku je lahko opaziti neprosojno klično ploščico. — Ko je jajce zneseno, potrebuje le še toploto, za to pa poskrbi koklja. Klica dobiva hrano iz rumenjaka, ki se zmanjšuje sorazmerno z naraščanjem zarodka.

Enako stara jajca istega gnezda so znanstveniki odpirali drugo za drugim in so tako lahko fotografirali vse razvojne stopnje piščančkov. Sploh so se največ ukvarjali prav z jajci, kajti če bi hoteli opazovati ta razvoj pri živalih, ki rodijo žive mladiče, bi morali žrtvovati vrsto samic, težave pa bi imeli tudi pri izrezovanju zarodkov.

Potem ko se piščanček razvije, je tudi že dovolj močan, da z apnenčasto konico svojega kljuna prebije jajčno lupino — vedno na najtanjšem mestu, to pa je na debelem koncu jajca — in se tako reši lupine, ki mu je s svojo vsebino dajala hrano, potem pa se je spremenila v ječo mladega zastopnika določene vrste.

Eden se še ni povsem rešil oklepa, ki mu je navsezadnje postal odveč

Nedavno je 22-letna francoska igralka Brigitte Bardot nastopila v filmu »Sla po ljubezni«. Skupno z Rogerjem Pigautom in Raymondom Pellegrinom je tvorila v psihološki drami ljubezenski trikotnik. — Zdaj snema Brigitte Bardot v režiji svojega moža Rogerja Vadima že sedemnajsti film.

Razmah kitajskega filma

Filmskega festivala v Pulju se je udeležila tudi kitajska delegacija, katere člani so radi postregli z nekaj podatki o razvoju in trenutni stopnji kitajske kinematografije.

Po izjavah filmskih režiserjev Vajmana Setoja in Caj Ču Šena je zaposlenih na Kitajskem okoli 30.000 filmskih ustvarjalcev, ki delajo v treh velikih podjetjih s šestimi studii. Od leta 1949 so izdelali 88 igranih in šest kratkih filmov. Filmske zgodbe so jemali iz kitajske zgodovine in iz klasične književnosti, zadnje čase se pa tudi iz sodobnega življenja. Zlasti za sodobne filmske teme se baje kitajsko občinstvo zelo zanima, in sicer ne samo za tiste iz domače proizvodnje, marveč tudi za tuje filmske stvaritve, ki obravnavajo sodobnega človeka in njegove probleme.

Število obiskovalcev filmskih predstav dosega milijonske številke, še vedno pa primanjkuje primernih dvoran za filmsko projekcijo. Zadnje čase je na sporedu čedalje več tujih filmov, zlasti iz vzhodnoevropskih in iz azijskih dežel.

Tudi nekaj jugoslovanskih filmov je že videlo kitajsko občinstvo, in sicer »Kekca«, »Trenutke odločitve«, »V viharju« in še nekatere druge. Ker je za jugoslovanske filme na Kitajskem veliko zanimanje, nameravajo prirediti letos novembra festival jugoslovanskega filma.

Vera Molnar, ki je prišla v Rim za nekaj dni, je ostala tam kar za vedno in velja za eno redkih nemško govorečih filmskih igralk, ki so se uveljavile v italijanskem Cinecitta. Režiser Rossellini ji je dal upanje, da ne bo več samo »ti, tretja od desne«, kar je bila v nemških filmskih ateljejih, marveč da bo dobila tudi »veliko vlogo«...

ŠVICARSKI FILMSKI SPORED

Lani so imeli švicarski kinematografi na sporedu skupno 513 tujih celovečernih filmov, od tega 194 ameriških. Na drugem mestu je Zahodna Nemčija s 94 filmi, francoskih so videli Švicarji 82, italijanskih 72, angleških pa 33 in ostale iz drugih dežel.

NOVA SOVJETSKA FILMA

Sovjetsko ministrstvo za kulturo je pripravilo javno predstavo dveh novih filmov. Barvni film »Ogenj sovraštva«, ki so ga posneli v Kijevu, obravnava zgodovinsko preteklost Ukrajine in pripoveduje o boju ukrajinskega ljudstva za uresničenje velikih načrtov Perejeslavske Rade po smrti Bogdana Melnickega ter o starem prijateljstvu med ukrajinskim in ruskim narodom.

Zgodba filmske komedije »Srečanje« se dogaja v sodobnem azerbejdžanskem kolhozu. Pripoveduje o tekmovanju dveh kolhozov, ki gojita bombaž. Film so posneli v bakujskih ateljejih. Oba filma bosta kmalu na sporedu v Moskvi.

Ernest Hemingway, znani ameriški pisatelj — menda bo nastopil v stranski vlogi v filmu, ki ga bodo posneli po njegovi nagrajeni noveli »Starec in morje« — ni nič kaj navdušen za obiskovalce na svojem posestvu pri Havani na Kubi. Časna izjema pa je bila po vsem videzu francoska filmska igralka Martine Carol, ki se je na svojem potovanju okoli sveta ustavila tudi na Kubi, kjer ji je pisatelj rad pokazal dragocenosti svoje knjižnice, kot kaže naša slika.

Šolski film »Zore«

V okviru serije filmov za pouk kemije bodo filmski delavci zagrebškega podjetja »Zora« kmalu začeli snemati film »Svinec«, ki je zanj napisal scenarij Ladislav Ivanček, snemalno knjigo pa Srečko Weygand. Snemali ga bodo v Trepči.

Po scenariju Georga Ajdukoviča je dokončal režiser Velić strokovni film »Cement«, ki bo namenjen pouku kemije v strokovnih šolah.

V Sremu snema ekipa podjetja »Zora« pod vodstvom režiserja Ivkoviča dva gospodarsko-prosvetna filma za zvezno gospodarsko zbornico, in sicer »Sušo« ter »Hibridno koruzo«.

Center za poučno-prosvetni in vzgojno-izobraževalni film je naročil filmski prikaz o tekstilnih rastlinah. Scenarij je pripravil Lušičić pod naslovom »Od semena do platna«.

Georgij Paro je pripravil scenarij za strokovni film »Sladkor«, ki ga bodo v kratkem začeli snemati, namenjen pa bo prav tako pouku kemije.

»LJUBEZEN, POLETJE IN GLASBA«

Prve dni julija so začeli v Salzburgu snemati glasbeno barvno filmsko komedijo »Ljubezen, poletje in glasba« v skupni proizvodnji berlinskega podjetja »Melodie-Film« in dunajskega »Donau-Film«. Scenarij sta pripravila Hubert in Franc Marischka, glasbo pišeta Peter Igelhoff in Ludwig Schmidseder, producent pa je Eduard Hoesch.

V režiji Huberta Marischke igrata Isa in Jutta Günther.

Filmski DROBIŽ

V Hollywoodu nameravajo posneti novo verzijo »Modrega angela«, slovitega filma Josepha von Sternberga, ki so ga leta 1930 prvič posneli v Berlinu in je v njem nastopila Marlene Dietrich.

*

John Huston namerava posneti življenjsko zgodbo Sigmunda Freuda, očeta psihonalize. Tako se bodo Američani oddolžili stoletnici rojstva znanstvenika, ki ima v ZDA precejšnjo veljavo.

*

V pariški založbi Julliard je pravkar izšla biografija Grete Garbo. Napisal jo je John Bainbridge.

*

Françoise Arnoul bo nastopila v filmu »Teresa Etienne«, ki ga bo Luis Bunuel posnel po slovitem John Knittelovem romanu.

*

V prihodnjem filmu Renéja Claira bo igral glavno vlogo Georges Brassens.

*

V Hollywoodu gradijo kino na prostem za neme filme. Za začetek bodo predvajali kadre iz biografije Busterja Keatona.

*

Ameriški statistiki so ugotovili, da se ljudje povečini ne odpočijejo doma. Na anketo se je odzvalo 10.000 ljudi iz 33 severnoameriških velemest. Med temi je bilo tri četrtine takih, ki so rekli, da jim je filmska predstava najboljše razvedrilo.

*

Porod brez bolečin je tema novega znanstveno-dokumentarnega filma, ki ga namerava posneti Francoz le Chanois.

*

Vsak četrtek ob devetih zvečer imajo v več pariških kinematografih predstave kratkih turističnih filmov, ki so namenjeni predvsem tujcem. Vstop je prost, režijske stroške pa je prevzela zveza francoskih turističnih organizacij.

*

Nicholas Ray, realizator »Sle po življenju«, bo v kratkem izdal knjigo o Jamesu Deanu. O istem filmskem igralcu je napovedal knjigo tudi njegov oče, filmska družba Warner Bros pa namerava posneti enourni film o nekdanjem igralcu. Pri tem bo uporabila ohranjene posnetke nesreče, ter dodala filmski zgodbi še neobjavljen intervju in izvlečke iz nekaterih Deanovih filmov.

Gusarska ladja 13

»Seveda je!« je vzkliknil kapitan. »Hitro mu vrzimo vrv.«

Tako so Jurčka potegnili iz vode. Zdaj je stal pred namrščenim kapitanom.

»... plačati boš moral šipo!« je kapitan zaključil pridigo. »Saj si ti kriv, da so mi jo razbili. Kaj pa rišeš gusarje?«

»Nisem vedel, da so taki nepridipravi,« se je opravičil Jurček in vzel iz hranilnika sto dinarjev ter jih dal kapitanu. Za ta denar so v prvem pristanišču kupili novo šipo in še je ostalo za nov risalni blok. Kajti zgodbe o gusarjih je bilo konec.

KONEC.